

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kemény János szobra Sarmaságon

Huszonkettedik évfolyam
2011. május

5

Tartalom

Vasárnapi prédikációk

Gáspár György: Kicsoda illetett engem? Márk 5,24–34.....	255
Szász Zoltán: Alapkérdések. 1Korinthus 3,10–13	257

Prédikáció anyák napjára

Galambfalvi Márton: Asszony, nagy a te hited! Máté 15,28	260
--	-----

Prédikáció konfirmációi istentiszteletre

Ecsedi Árpád: Isten iskolájában. Máté 5,38–48.....	263
--	-----

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Ha valaki asszonyra tekint... Máté 5,27–32.....	266
---	-----

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter: A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára. (Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)	
A juhokról szóló példázat. János 10,22–42	271
Lázár feltámasztása. János 11,1–57	275
Megkenetés Betániában és bevonulás Jeruzsálembe. János 12,1–19	279
Hasonlat az elrothadó búzaszemről. János 12,20–50	283
A lábmosás. János 13,1–35.....	287

A Genezaret partján

Gyökössy Endre: Indulás a mélységek felé XVI. A jó szó öröme	292
---	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Bibliaóra</i>	
Móra László Tibor: Emberi vagy isteni ítélet. 1Korinthus 4,1–5	295
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Visky János: ...kövessétek hitüket!” Zsidókhöz 13,7–8	297
Kemény János imádsága a tatár fogságból.....	301

A címlapon: Kemény János sarmasági szobra. Készítette Sepszi József, felavatták 2005-ben.
A fényképet Bai Zsuzsanna készítette.

A hátlapon: *Kemény János imádsága* (részlet)

Vasárnapi prédikációk

Gáspár György

Erdőszentgyörgy

Kicsoda illetett engem?

Alapige: Márk 5,24–34

Bibliavolasás: Zsoltárok 40,1–14

Ezen a vasárnapon is istentiszteletre gyűltünk össze. Tettük és tesszük azon meggyőződéssel, hogy itt és most nemcsak szomszédainkkal, rokonainkkal, családtagjainkkal vagyunk együtt, hanem Istennel is, aki Szent Fiában, Jézus Krisztusban lehajolt hozzánk és könyörült rajtunk. Vajon érezzük-e mi, akik az Ő kegyelméből itt lehetünk a magunk betegségeit és nyomorúságait hordozva, hogy nekünk is éppoly szükségünk van Jézusra, mint amilyen szüksége volt Jairusnak vagy a 12 év óta vérfolyásban szenvedő asszonynak?

A felolvasott ige így kezdődik: „el is méne vele”. Ki az, aki elment? Jézus. Ki az, akivel elment Jézus? Jairus, a zsinagógafőnök, akinek 12 éves leánykája halálán van.

Ez a nagy nyomorúság, magatehetetlen fájdalom arra készítette, hogy mindent megpróbáljon nagybeteg gyermeke meggyógyulása érdekében.

Testvéreim! Mi, emberek sokszor voltunk úgy az életben, hogy segítségre szorultunk. Volt úgy is, hogy mások szorultak segítségünkre. Jól esett megtapasztalnunk, hogy a bajban oly sokan mellettünk voltak és igyekeztek levenni rólunk a terheket. Előbb-utóbb rá kell döbbernünk arra, hogy az emberi segítség és jó szándék véges. Az orvos és orvosság is csak egy darabig segítenek, a földi életet azonban nem tudják megtartani. Jairus is tehetetlen. A kedves gyermek halálán van. Amikor minden emberi lehetőség bezárult, még megmaradt a végső remény: Jézus. Kérésével Jézus lába elé borul. A pogány századossal ellentétben, arra kéri, menjen el hozzá és gyógyítsa meg nagybeteg leánykáját. Ezekre kell gondolnunk, amikor olvassuk és halljuk az igéből: „el is méne vele”. Jézus elindul, de a széles néptömeg továbbra is ott van mellette, mindenki látni és hallani akarja Őt. Szinte agyonnyomják, de mégsem tágítanak. Ugyanaz a szó szerepel itt, mint a magot elfojtó bogáncsoknál a magvető példázatában. A gyógyulni és Jézust követni akaró nép szinte azzá vált az egyszerűült számára, mint a bogáncs az elvetett és kicsirázott mag számára. Ez nem csoda, hiszen az emberek nem voltak tekintettel egymásra, még Jézusra sem gondoltak, mindenkit csak saját vágya, gondja, baja érdekelt.

S ha most megkérdezlek téged, titeket, akik itt vagytok a templomban, hogy milyen a viszonyulásotok egymáshoz és a kegyelmes Isten Fiához, akkor mit válaszoltok? Le tudtok-e mondani önmagatokról, dédelgetett álmaitokról, ha ezzel, és csakis ezzel segíthetnétek a másik embernek vagy pedig nem? Tudtok-e úgy hozzámenni, hogy közben meghagyjátok a lehetőséget Jézusnak másokat is észrevenni, másokat is meglátni?

Bármennyire is tolongtak az emberek és összeszorították Jézust, mégis megadatott a lehetőség egy asszony számára, természetesen a gyógyulás érdekében, hogy Jézushoz férközzön. Ennek az asszonynak, aki 12 éven át hordozta a gyógyíthatatlan kórt testében, emberileg már nem volt reménysége. Betegségének terhe kettős: vérfolyása van, tehát nemcsak beteg, hanem ezzel vallásilag tisztátalan, s mint ilyet az emberek messze elkerülték.

Egész vagyónát orvosokra költötte, de senki sem tudott rajta segíteni. Meg kellett barátkoznia eme kegyetlen szóval: gyógyíthatatlan! Ezt még kimondani is nehéz, testvéreim, s mennyivel nehezebb, amikor az ember saját életében tapasztalja ezt. (26. v.)

Voltál-e már úgy, testvérem, életed folyamán, mint a történetünkben szereplő asszony? Voltál-e már úgy, hogy minden emberi segítség bezárult előtted és nem maradt más lehetőség, csak Isten?

Ez az asszony, miután minden emberi lehetőséget kipróbált és senki sem tudott rajta segíteni, az Élet Urához menekült, magához az Úr Jézushoz. Mindezt nem tehetné nyíltan, ő nem léphetett ki a tömegből, nem borulhatott Jézus lábaihoz, mint Jairus, nem beszélhetett nyomorúságáról, egyszóval nem fedhette fel önmagát. Miért? Azért, mert betegségéből eredően tisztátalan volt, s az ilyeneknek nem volt helye az egészséges emberek között. Aki megérintette vagy akit ő érintett meg, az tisztátalanná lett. Éppen olyan kivetetté és megalázottá vált, mint az a kananeus asszony, aki beteg leányáért esdekelt Jézusnál. Ez a hátrányos megkülönböztetés nem bátorítanította el a vérfolyásos asszonyt, érezte és tudta, ez az egyetlen lehetőség, s ha ezt elszalasztja, soha sem gyógyulhat meg betegségéből. (27–28. v.)

Az evangéliumokat figyelmesen olvasva arra a következtetésre jutunk, hogy a Jézust körülvevő és őt sokfelé elkisérő emberek nem voltak igazán tisztában azzal, kicsoda Jézus, de tudták, hogy a gyógyulás forrása lehet számukra. Jairus arra kérte, menjen el házába és kézzelgyógyítsa meg 12 éves leánykáját, a pogány százados ennyit mondott: „csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgám.” (Mt 8,8b) A vérfolyásos asszony pedig hátulról érintette meg Jézus ruháját és ezáltal kapcsolatba került Jézussal, a gyógyítóval, az Áldott Orvossal.

Az asszony Jézus vonzáskörébe került és meggyógyult. Történetünk szereplője így gondolkodott: nem kell nekem látványosság, nem szükséges, hogy szóljon hozzám, elég, ha csak a ruhájának szegélyét megérintem. Talán ismerte Jézusnak ama tanítását, amely így hangzik: „Ha akkora hitetek volna, mint a mustármag, azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen amoda, és elmenne; és semmi nem volna lehetetlen nektek.” (Mt 17,20) Vizsgálj meg szívedet, testvérem, vajon van-e benne ilyen mély hit, ami egyedül Istentől várja a megoldást életed nehéz, nyomorúságos helyzeteiben? Van-e és lesz-e mustármagnyi hited, amikor súlyos, talán gyógyíthatatlan betegséget fogsz hordozni? Igyekszel-e már most Jézus Krisztus közelében élni? Fogod-e akkor is dicsőíteni Őt, amikor nem lesz már jártányi erőd? Akkor, amikor orvos és orvosság már nem segít? Ott lesz-e Jézus örökkön-örökké lelked mélyén, ha mindenki el is hagy? A 12 év óta vérfolyásban szenvedő asszony hite nem volt hiábavaló, hiszen meggyógyult kegyetlen betegségéből. Egy életem keresztül szívében hordozta azt a könyörületes, amit Jézus érzékeltetett vele gyógyulása pillanatában. Jézus azonban mindazt, ami titokban történt, nyilvánosság elé tárta. Tudta, hogy mi történt. Tolongás közben sok emberrel érintkezett, de amikor a vérfolyásos asszony érintette meg, csak akkor áradt ki erő belőle. Mindebből kitűnik, hogy nem a ruhája és nem az érintés pusztá ténye gyógyította meg, hanem az Ő isteni ereje. Csak ketten tudták, hogy tulajdonképpen mi is történt: a Gyógyító és a meggyógyított személy. Jézus e csodás gyógyítás által is megbizonyította, hogy teljhatalmú Úr. Nemcsak a háborgó tengert volt hatalmában lecsendesíteni, hanem a legkegyetlenebb betegséget is meg tudta gyógyítani. Nyilván ez azt jelentette, hogy Benne és Általa Isten országa jött el az emberek közé.

A Szentírás tanítása szerint a bűn, és vele ikertestvérként a betegség és a halál az első emberpár engedetlensége következtében lépett be az emberiség életébe. Az ember azóta is szeret rejtőzködni életet folytatni. Rejtőzködünk embertársaink elől és Isten elől is. Amikor Isten kérdőre vonta Ádámot, hogy hol van, akkor Ádám így válaszolt: „sza-

vadat hallám a kertben, és megfélemlém, mivelhogy mezítelen vagyok, és elrejtézem” (1Móz 3,10).

Amikor Jézus azt kérdezte a nagy tömegben: „kicsoda illetett engem?” (Mk 5,31b), az asszony „félve és remegve megy vala oda és elébe borula, és elmonda néki mindent igazán” (33. v.). Ádám bűne közepette elrejtőzködött, az asszony Jézus megbocsátó kegyelme közepette előjött rejtékhelyéből. Igen, mert felismerte, hogy Jézusban a gyógyító Isten van közel hozzá. Az asszonyt nem Jézus ruhájának megérintése, hanem hite gyógyította meg, s e hit által Isten megkegyelmezett leányává vált.

A Márk 7,37 szerint olyan Urunk és Krisztusunk van, aki a süketeket hallókká és a némákat beszélőkké teszi. S hadd tegyem hozzá a mai ige örömmüzenetét: a betegeket, a vérfolyásosokat tisztákká teszi. Bennünket is megszólított, hogy belé vessük hitünket, reménységünket, s amikor következnek a „nem szeretem” napok az életünkben, amikor nyomni fogjuk majd a betegágyat, akkor is tudjunk az imádság szavával Jézus Krisztus közelébe férközni, s egyedül Tőle kérjük az oltalmat és megtartatást, mert a földi élet elmúlik, semmivé lesz, de aki az Ő akaratát cselekszi, megmarad örökké! Ámen.

Szász Zoltán

Pankota

Alapkérdések

Alapige: 1Korinthus 3,10–13

Bibliailvasás: Máté 7,24–27

Mostanában, ha egy építőtelep mellett halad el az ember, akkor feltűnő, hogy egy nagy táblára fel vannak tüntetve az építkezéssel kapcsolatos tudnivalók. Például milyen munkálat folyik? Ki a megbízó? Ki a kivitelező? Mi az építkezés befejezésének a határ-ideje? Igeszakaszunkban Pál apostol az egyházat Isten épületének nevezi, amely rá kell épüljön az egyetlen fundamentumra: Jézus Krisztusra. Ha a fenti példán elgondolko-dunk és alkalmazzuk azt Isten „építőtelepére”, vagyis az egyházra, akkor a következőket állapíthatjuk meg: 1. A munkálat megnevezése: egyházépítés. 2. Az építkezés „tervezője”, „megbízója” és „megrendelője”: maga Isten. 3. A kivitelező: a Református Egyház-nak nevezett „brigád” (vannak más építőbrigádok, úgymint római katolikus, görögkeleti, baptista, evangélikus stb.). 4. A munkálat időtartama (a HK. 54. szerint) a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig. A kijelölt két igevers **alapkérdésekkel** foglal-kozik és a következő üzeneteket adja elénk: Mi jellemzi a lelki építőmestert? Mivel kezdődik az építkezés? Mi módon építek az alapra?

1. Mi jellemzi a lelki építőmestert?

Az igében Pál bölcs építőmesternek nevezi önmagát. Vajon mit ért ezalatt Pál? El van telve önmagával és dicsekszik? Aligha erről van szó! Egy fejezettel előbb olvassuk, a 2,1–3-ban: *Én is, mikor hozzátok mentem, atyámfiai, nem mentem, hogy nagy ékesszólással, avagy bölcsességgel hirdessem néktek az Isten bizonyágtételét. Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak ti köztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítetről. És én erőtlenség, félelem és nagy rettegés közt jelentem meg ti köztetek.* Ha Pál nem ékesszólásra törekedett Korinthusban, akkor aligha érthette a bölcs építőmester megnevezést szolgálatának a formai, esztétikai elemeire. A bölcsessége, legalábbis az igei értelemben vett bölcsesség szerint, azt jelentette, hogy nem akart másról hallani Korinthusban, csakis Jézus Krisztusról. Mondhatni stílusosan, hogy mint építőmérnöknek a „tervrajza” csak egy lényeges dolgot tartalmazott: Krisztus keresztfáldozatát. Az

Ószövetségben, amikor Isten megbízza Mózeset ugyancsak egy építéssel, ebben az esetben egy istentiszteleti sátorával, akkor Isten tervrajzot is ad Mózesnek. Nem úgy van, hogy Mózes majd megépíti a sátrat a maga elképzelése szerint! Pedig egy sátrat igazán nem lehetett nagy dolog eltervezni és megépíteni a pusztában! És Isten mégsem bízta sem Mózesre, sem másra a Szent Sátor tervét és annak kivitelezését. Annál inkább igaz ez Krisztus Anyaszentegyházára. Nem úgy történik az építkezés, hogy emberi elképzeléseken alapszik, hanem csak egy elképzelésen. Ez az egyetlen elképzelés a kereszt. Pál bölcsessége is ebben az egyben állt, hogy ezen kívül a keresztben kívül hallani sem akart más elképzelésről. Csak így áldhatta meg Isten Pál szolgálatát! Ennek a szolgálatnak az ereje éppen abban volt, hogy Pál nem engedett Isten „tervrajzából”. Mi sem engedhetünk ebből a drága mennyei tervrajzból!

2. Mivel kezdődik az építkezés?

Egy nagy és erős épületnek mindig kell legyen jó mélyen, a föld alatt erős alapja. Az óriási felhőkarcolóknak általában sokemeletnyi alapjuk van a föld alatt. Az egyház az Isten terve szerint egy nagy és tartós épületnek készül. Nagyon mélyre kell leásni az alap lerakásához! Sokszor megelégszik az ember, amikor Isten beszédét hallja, hogy az értelem szintjén tartja a hallottakat. Pedig ahhoz, hogy elinduljon az épülés, le kell engedni a szívbe. Valaki azt mondta egyszer, hogy a leghosszabb út az agyunk és a szívünk között van. Pedig csak kb. 30–40 cm-ről van szó! Ahhoz, hogy az épülés elkezdődjön, le kell engedni jó mélyre a hallottakat. Arról a fiatal, tanulatlan leányról, akit Isten kiválasztott, hogy Jézus anyja legyen, a karácsonyi történetek azt árulják el, hogy ahányszor hallott valami kijelentést a pásztorok vagy az öreg Simeon szájából, mindig mélyen megforgatta a szívében. Nekünk sincs más lehetőségünk, mint engedni Istent, hogy jó mélyre tudjon leásni, amikor alapot akar vetni az életünk számára. Jézus Krisztus mint olyan alap, melyen kívül más alapot nem vethet senki, jó mélyen be kell épülni az életünkbe, különben nem áll meg hitéletünk építménye. Vajon miért olyan határozott ebben a kérdésben is Pál, hogy azt mondja: más alapot senki sem vethet a meglévőn kívül, amely a Krisztus? Miért nem lehet esetleg más alapot is vetni? A kérdésre egyszerű a válasz: mert nincs más alap! Noha történnek próbálkozások más alapok lerakásához, és itt nagyon sok példa kínálkozik, ám mégis egyet kell értenünk Pállal, hogy nem vethet senki más alapot, mert más alap nincs. Valahogy úgy van ez, mint a tordai gazda esete, akinek rengeteg ember járt át a kertjén, mert lerövidítették az utat. Ez a gazda mérgében kitett egy nagy táblát a letaposott kertjére azzal a felirattal, hogy: Ez nem út! Így van azzal az alappal is, ami nem Krisztus, az nem alap, még ha annak is hiszi az ember. *Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út* – mondja A példabeszédek könyve (Péld 14,12)

3. Hogyan építhetek az alapra?

Pál hangsúlyozza, hogy *ki-ki azonban meglássa mimódon épít reá*, vagyis a krisztusi alapra. Ezt a figyelmeztetést úgy is lehet fordítani, hogy vigyázzon mindenki, hogyan épít reá az alapra. Vajon mitől félti Pál a korinthusiakat és mitől minket? Sokszor rengeteget filozofál az ember arról, hogy mi lesz azokkal a népekkel és vallásokkal, ahol nem ismerik az egyetlenegy alapot, Jézus Krisztust. Végére mehetetlen találgatások vannak arról, hogy üdvözül-e az a nép, amely nem is hallott Krisztusról. Úgy gondolom, ez nem a mi dolgunk, hogy megfejtjük ennek a kérdésnek a titkát. Legalábbis Isten nem a találgatást bízta ránk, hanem sokkal inkább parancsba adta a missziót azok felé, akik még nem tudnak az egyetlen Alapról. Csak persze könnyebb okoskodni, mint kimenni a missziói mezőre. De van ennél egy súlyosabb kérdés: sokszor van az egyház-

ban egy olyan jelenség, ami elképzelve sem lehetetlen. Tudniillik az, amikor megvan az alap öntve és mégsem reá épül a ház, hanem melléje. Elég, ha milliméterekkel melléje, de nem reá! Megtörténhet az egyházban olyasmi, hogy tudok az alapról, szinte naponta szembesülök azzal, hogy nincs más rajta kívül, és mégsem kezdek el reá építeni. Van épülés, csak éppen nem az alapra, hanem melléje! Érdekes, hogy Jézus egyszer beszél arról, hogy majd az utolsó ítéletkor azt mondják neki azok, akik nem mennek be az üdvösségbe, hogy: *Te előttem éltünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál.* (Lk 13,26) Vajon mi a furcsa ebben a mondatban, hisz látszólag minden rendben volt ezekkel az emberekkel. Jézus közelében éltek, tudtak róla, tudtak tanításának fontosságáról. Valószínű, hogy rendes, templombajáró emberek, talán még lehet, hogy kisebb-nagyobb szolgálatot is végeztek az egyházban. A baj az, hogy Jézus *előtt*, mert ők mondják így, és nem *vele* éltek az életüket. Lényeges különbség! Vagyis tudtak róla, de nem építettek reá. Valahogy olyan viszonyban voltak Jézussal, hogy te ott, én itt, és mindenki éli a maga életét. Ott voltak az alap mellett karnyújtásnyira, hisz maguk mondják, hogy tudtak Jézusról, csak éppen nem épültek reá, mint megtartó alapra.

Fogadjuk meg a jó tanácsot és kezdjünk ráépülni az egyedüli biztos Alapra! Ámen.

A „foglalkozás nélküli” asszony

„Foglalkozás nélküli” – olvastam útlevelemben,
s majdnem könnyes lett a szemem.

„Foglalkozás nélküli” – olvashattam.

Pedig ki él a földön hasznosabban!

Hivatása másokért élni, tenni,

Kora reggeltől készen lenni,

S vállalni késő éjszakáig,

Mi övéi javára válik.

Háziasszony, anya, feleség...

Mi más foglalkozás lehetne még?

Kedvenc ételek jó szakácsa,

Csomagoló minden utazásra,

Sebész, ha az ujjat tövis sebzi,

Békekötő, ha igazat kell tenni,

Szabó, ha régít kell fejteni...

Üres az erszény? Pénzügyi zseni!

Lexikon: mindent észben tartani.

Varrónő, ha elszakad valami.

Mesék fáradhatatlan mesélője,

A házi béke őrizője.

Babadoktor, dekoráló, kertész,

Cukrász, fodrász...s a felsorolás nem kész,

Mert mondhatnék én még címet sokat,

De mért gyötörjem a nyomdászokat?

Áldásul teremtett asszonyszívek!

S ők a „foglalkozás nélküliek”?!

Ismeretlen svájci költő

Öszövétségben, amikor Isten megbízza Mózeset ugyancsak egy építéssel, ebben az esetben egy istentiszteleti sátoréval, akkor Isten tervrajzot is ad Mózesnek. Nem úgy van, hogy Mózes majd megépíti a sátrat a maga elképzelése szerint! Pedig egy sátrat igazán nem lehetett nagy dolog eltervezni és megépíteni a pusztában! És Isten mégsem bízza sem Mózesre, sem másra a Szent Sátor tervét és annak kivitelezését. Annál inkább igaz ez Krisztus Anyaszentegyházára. Nem úgy történik az építkezés, hogy emberi elképzeléseken alapszik, hanem csak egy elképzelésen. Ez az egyetlen elképzelés a kereszt. Pál bölcsessége is ebben az egyben állt, hogy ezen kívül a kereszten kívül hallani sem akart más elképzelésről. Csak így áldhatta meg Isten Pál szolgálatát! Ennek a szolgálatnak az ereje éppen abban volt, hogy Pál nem engedett Isten „tervrajzából”. Mi sem engedhetünk ebből a drága mennyei tervrajzból!

2. Mivel kezdődik az építkezés?

Egy nagy és erős épületnek mindig kell legyen jó mélyen, a föld alatt erős alapja. Az óriási felhőkarcolóknak általában sokemeletrny alapjuk van a föld alatt. Az egyház az Isten terve szerint egy nagy és tartós épületnek készül. Nagyon mélyre kell leásni az alap lerakásához! Sokszor megelégszik az ember, amikor Isten beszédét hallja, hogy az értelem szintjén tartja a hallottakat. Pedig ahhoz, hogy elinduljon az épülés, le kell engedni a szívbe. Valaki azt mondta egyszer, hogy a leghosszabb út az agyunk és a szívünk között van. Pedig csak kb. 30–40 cm-ről van szó! Ahhoz, hogy az épülés elkezdődjön, le kell engedni jó mélyre a hallottakat. Arról a fiatal, tanulatlan leányról, akit Isten kiválasztott, hogy Jézus anyja legyen, a karácsonyi történetek azt árulják el, hogy ahányszor hallott valami kijelentést a pásztorok vagy az öreg Simeon szájából, mindig mélyen megforgatta a szívében. Nekünk sincs más lehetőségünk, mint engedni Istent, hogy jó mélyre tudjon leásni, amikor alapot akar vetni az életünk számára. Jézus Krisztus mint olyan alap, melyen kívül más alapot nem vethet senki, jó mélyen be kell épüljön az életünkbe, különben nem áll meg hitéletünk építménye. Vajon miért olyan határozott ebben a kérdésben is Pál, hogy azt mondja: más alapot senki sem vethet a meglévő kívül, amely a Krisztus? Miért nem lehet esetleg más alapot is vetni? A kérdésre egyszerű a válasz: mert nincs más alap! Noha történnék próbálkozások más alapok lerakásához, és itt nagyon sok példa kínálkozik, ám mégis egyet kell értünk Pállal, hogy nem vethet senki más alapot, mert más alap nincs. Valahogy úgy van ez, mint a tordai gazda esete, akinek rengeteg ember járt át a kertjén, mert lerövidítették az utat. Ez a gazda mérgében kitétt egy nagy táblát a letaposott kertjére azzal a felirattal, hogy: Ez nem út! Így van azzal az alappal is, ami nem Krisztus, az nem alap, még ha annak is hiszi az ember. *Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út* – mondja A példabeszédek könyve (Péld 14,12)

3. Hogyan építhetők az alapra?

Pál hangsúlyozza, hogy *ki-ki azonban meglássa mimódon épít reá*, vagyis a krisztusi alapra. Ezt a figyelmeztetést úgy is lehet fordítani, hogy vigyázzon mindenki, hogyan épít reá az alapra. Vajon mitől félti Pál a korinthusiakat és mitől minket? Sokszor rengeteget filozofál az ember arról, hogy mi lesz azokkal a népekkel és vallásokkal, ahol nem ismerik az egyetlenegy alapot, Jézus Krisztust. Végére mehetetlen találgatások vannak arról, hogy üdvözül-e az a nép, amely nem is hallott Krisztusról. Úgy gondolom, ez nem a mi dolgunk, hogy megfejtsük ennek a kérdésnek a titkát. Legalábbis Isten nem a találgatást bízta ránk, hanem sokkal inkább inkább parancsba adta a missziót azok felé, akik még nem tudnak az egyetlen Alapról. Csak persze könnyebb okoskodni, mint kimenni a missziói mezőre. De van ennél egy súlyosabb kérdés: sokszor van az egyház-

ban egy olyan jelenség, ami elképzelhetetlen egy házépítésnél. Tudniillik az, amikor megvan az alap öntve és mégsem reá épül a ház, hanem melléje. Elég, ha milliméterekkel melléje, de nem reá! Megtörténhet az egyházban olyasmi, hogy tudok az alapról, szinte naponta szembesülök azzal, hogy nincs más rajta kívül, és mégsem kezdek el reá építeni. Van épülés, csak éppen nem az alapra, hanem melléje! Érdekes, hogy Jézus egyszer beszél arról, hogy majd az utolsó ítéletkor azt mondják neki azok, akik nem mennek be az üdvösségbe, hogy: *Te előtted ettünk és ittunk, és a mi utcáinkon tanítottál.* (Lk 13,26) Vajon mi a furcsa ebben a mondatban, hisz látszólag minden rendben volt ezekkel az emberekkel. Jézus közelében éltek, tudtak róla, tudtak tanításának fontosságáról. Valószínű, hogy rendes, templombajáró emberek, talán még lehet, hogy kisebb-nagyobb szolgálatot is végeztek az egyházban. A baj az, hogy Jézus *előtt*, mert ők mondják így, és nem *vele* éltek az életüket. Lényeges különbség! Vagyis tudtak róla, de nem építettek reá. Valahogy olyan viszonyban voltak Jézussal, hogy te ott, én itt, és mindenki éli a maga életét. Ott voltak az alap mellett karnyújtásnyira, hisz maguk mondják, hogy tudtak Jézusról, csak éppen nem épültek reá, mint megtartó alapra.

Fogadjuk meg a jó tanácsot és kezdjünk ráépülni az egyedüli biztos Alapra! Ámen.

A „foglalkozás nélküli” asszony

„Foglalkozásnélküli” – olvastam útlevelelem,
s majdnem könnyes lett a szemem.

„Foglalkozásnélküli” – olvashattam.

Pedig ki él a földön hasznosabban!

Hivatása másokért élni, tenni,

Kora reggeltől készen lenni,

S vállalni késő éjszakáig,

Mi övéi javára válik.

Háziasszony, anya, feleség...

Mi más foglalkozás lehetne még?

Kedvenc ételek jó szakácsa,

Csomagoló minden utazásra,

Sebész, ha az ujjat tövis sebzi,

Békekötő, ha igazat kell tenni,

Szabó, ha régit kell fejteni...

Üres az erszény? Pénzügyi zseni!

Lexikon: mindent észben tartani.

Varrónő, ha elszakad valami.

Mesék fáradhatatlan mesélője,

A házi béke őrizője.

Babadoktor, dekoráló, kertész,

Cukrász, fodrász...s a felsorolás nem kész,

Mert mondhatnék én még címet sokat,

De mért gyötörjem a nyomdászokat?

Áldásul teremtett asszonyszívek!

S ők a „foglalkozásnélküliek”?!

Ismertlen svájci költő

Prédikáció anyák napjára

Galambfalvi Márton

Nagykend

Asszony, nagy a te hited!

Alapige: Máté 15,28

Bibliaolvasás: Márk 7,24–28

Krisztusban szeretett testvéreim! Kedves édesanyák! Ezen a mai napon mindenki szerte a világon az édesanyákra emlékezik. Milyen jó, hogy a 21. századnak nemcsak rossz, de jó gyümölcsei is vannak, mint amilyen az *anyák napja*.

A magam részéről úgy teszem tiszteletemet az édesanyák előtt, hogy szívemben megköszönöm Istennek az édesanyákat és az én édesanyámat is: Isten áldja meg őket minden gondoskodó jóságukért, odaadó, ragaszkodó és önfeláldozó szeretetükért!

1. A mai szent ige a kánaáni asszonyban *az édesanyai szeretet bámulatos példáját tárja elénk*. Először arról beszéljünk, ki volt ez az asszony? Nem volt zsidó, nem is lakott zsidó földön, hiszen a hely, ahol a történet lejátszódik, a mai Libanon területére esik. Tehát pogány nő. Márk evangéliuma szerint sziro-föníciai, Máté evangéliuma szerint kánaáni. Akár egyik, akár másik, annyi bizonyos, hogy nem sokat tudott Mózes törvényéről, nem ismerte a messiási jövendöléseket, és nem várta a Megváltó eljöveteletét. Nem Jáhvéhoz szálló halk imák légkörében, nem Dávid ujjongó és bűnbánó zsoltárain, nem a Tóra gyöngyszemein nevelték.

Szegény asszony a vérszomjas Baál és a duhaj Asztarté előtt hódolt. Előttük borult le félve, hódolattal. Szigoruktól és bosszújuktól rettegett. Népeének szokása szerint áldozatokat mutatott be nekik, mégis ezt az asszonyt borzalmas szerencsétlenség sújtotta: *leánya megbetegedett*, valami különös nyavalya támadta meg. Nyugtalanul, minden neszre megrettenve járt-kelt a házban, görcsökben fetrengett a földön és olyan szavak hagyták el ajkát, amilyeneket éber állapotban soha ki nem ejtett volna. Mintha valami megigézte volna, megszállva tartaná értelmét, akaratát és szavait, és ez a valaki kiáltozna belőle.

Ki más lenne ez, mint az ördög? Valóban a gonosz lélek gyötörte a lányt. Az evangéliumból nem derül ki, mit tett ez az asszony leányának gyógyulása érdekében, de egy biztos: minden követ megmozgatott.

Ekkor jutott fülébe a júdeai próféta és tanító híre. Érdeklődni kezdett felőle, akivel csak tehetett, beszélgetett róla. Minden csodatettét figyelemmel kísérte. Őt fogja felkeszteni, gondolta. Őt kéri meg, segítsen leányán.

De vajon fogadja-e őt, a pogány nőt? Szóba áll-e vele egyáltalán? Megkönyörül-e rajta és gyermekén? Ilyen kérdések foglalkoztatták a szegény édesanyát.

Jézus éppen Tirusz és Szidón környékén járt. Az asszony utánament, és ezt kiáltozta: *Könyörülj rajtam, Uram, Dávidnak fia! A leányomat kegyetlenül gyöttri a gonosz lélek*.

A tanítványok összenéztek. Miféle nő kiabál Jézus után? Ráadásul pogány asszony. Feszülten figyelték, mi történik, miként reagál Mesterük. Ő azonban még csak hátra sem tekintett, egy szóval sem válaszolt az asszonynak. Ezt látva a tanítványok, még jobban vérszemet kaptak: Mit keres itt ez a pogány nő? Kotródjon innen! Szűnjék már meg ez az elviselhetetlen ordibálás! Mégsem merték egyedül elkergetni. Jézust kérték, küldje el, hiszen pogány. „Küldd el, mert kiabálásával szégyent hoz reánk” – mondták.

Maga a Mester is mintha egyetértett volna velük, ezt válaszolta az asszonynak: *Nem küldtettem csak Izráel házának elveszett juhaihoz.* De ez az édesanya nem hagyja magát ily könnyen lerázni. Jézus elé lépve, leborul előtte: „Uram, légy segítségül nekem!” – rimánkodott. Segíts rajtam, Dávid fia! Segíts a nyöszörgő anyán! Segíts a beteg gyermekemen!

De az Üdvözítő ismét visszautasította: *Nem jó a fiak kenyerét elvenni, és az ebeknek vetni.*

Ám ennek a beteg leányát nagyon szerető édesanyjának nem roppant össze a hite. Nem haragszik meg Jézusra, amikor elutasítja őt.

Jaj! Feltör szívünk mélyéről a csalódás: Édes Jézus, ó, nem szabadott volna ezt mondanod ennek az édesanyjának! Mert neked is volt édesanyád, aki érted is sírt, szenvedett!... Az sem lepne meg, ha ez az elutasított asszony bánatos szívvel, zúgolódva otthagytott volna... De nem ezt tette. Okos volt és megértette a kemény figyelmeztetést. Nem az ő lebecsüléséről volt ebben szó. Csupán csak *kenyérmorzsákért* esdekel, amelyek lehullnak a gazdagok asztaláról, és amelyeket felnyálnak a kiskutyák...

Ezekben a pillanatokban Jézus szíve könnyöretre hajlik. Látja ennek az édesanyjának a megalázkodását. Ez csak morzsákért könyörög. Azok pedig, akik nem is olyan rég a pusztában a csodálatosan megszorított kenyér elfogyasztói voltak, sokan neki már hátat is fordítottak. Ezért Jézus így szól hozzá: *Ó asszony, nagy a te hited! Legyen a te akaratom szerint. És meggyógyult az ő lánya attól a pillanattól fogva.*

Íme, az édesanyjai nagy szeretet, a kitartó imádság és az Istenbe vetett erős hit, biza-lom eredménye.

2. Ez az egyszerű, szegény asszony ma eszükbe juttatja a mi édesanyánkat. Akik akár fiatalon, akár öregen, csak akkor igazán boldogok, ha minket is boldognak látnak. Mert az édesanyák nem érznek fáradságot. Az édesanyák kitartóak, és ha kell, elszántan ostromolják imádságaikkal még az eget is. Vajon lehet-e a 21. század elején, ebben az összekuszált világunkban elszorult szív nélkül, könnyes szemek nélkül szólni arról a nagy szeretetről, amely mindannyiunkat elkísér a síríg!

Nemcsak Jézus idejében, hanem ma is megszámlálhatatlanul sok az ilyen példa:

Még érszakácsi lelkipásztor voltam, amikor az élettől megviselt, öszülő asszony koptatott be a parókiára. Arra gondoltam, hogy egyházfenntartói járulékot jött befizetni, és már nyúltam a nyugtatómb után. Nem, nem, kedves tiszteletes úr. Azt még az év elején kifizettem. Most azért jöttem, kérem, imádkozzon értem, hogy az Úr bocsásson meg nekem. Tudja, egyetlen fiam van nekem, azaz volt, mert már több hónapja külföldre ment, semmi hír róla, magamra hagyott, özvegyességemben senkim sem maradt, csak egyedül Isten. De én bíztam az imádság erejében – mondta. És akkor nekem eszembe jutottak Jézus szavai: *Ó asszony, nagy a te hited!* Mert az édesanyák nem hagyják abba, testvéreim, ők kitartóan ostromolják az eget, ha kell.

De az édesanyák eltűnnek bármilyen bántást, sérelmet, amivel mi, sokszor kihűlt szívű gyermekek megbántjuk őket.

A kolozsvári egyetemen vizsgálznak az egyetemisták. Az egyik fiúnak sikerült a vizsgája. Boldogan szeladt le a lépcsőn évfolyamtársai közé. Az egyik lépcsőfokon kiesik zsebéből az édesanyja fényképe. Mindannyian megdöbbennek. A fiú elvörösödik, és magyarázkodni kezd: este félálomban voltam, amikor anyám azt mondta: fiam, zsebedbe teszem a fényképemet, hogy tudd, én mindig imádkozni fogok érted, hogy a jó Isten segítsen meg téged, bármerre jársz. Mit tegyek? Sajnos, ilyen aggódó lélek az én édesanyám. És a többiek szeme láttára összetépte édesanyja fényképét, és a sárba tapos-ta. Láthatatlanul az ő édesanyjának szívét is.

Egy másik szegény asszonynak a fia beleszeretett a gazdag leányba. Gőgjében azt kérte ez a leány a fiútól, hogy ölje meg az édesanyját, és hozza el neki ajándékba a szívét. És mivel a szerelem öl, butít és nyomorba dönt, az ostoba fiú megtette. Szaladva vitte az anya szívét. Félúton megbotlott, elvágódott és elgurult kezéből az anyaszív. Amikor felvette az út porából, az édesanyjai szív hangosan megszólalt: „Nagyon megütöttem magad, édes fiam?”

Az édesanyjai szeretet mindent eltűr, látjátok, még azt is, ha sok gyermek kiveszi az édesanyjának a szívét.

3. M is sok névtelen kánaáni asszony van a mi egyházunkban is, akinek nagy a hite, jó a szíve, de pimaszok és hálátlanok a gyermekei. Pedig jól nevelte, szépen indította őket az életben.

Szégyenükben, bánatukban, lelki fájdalomban ki máshoz mehetnének, mint a mindenható Jézushoz! Előtte könyörögnek, alkudoznak, sírnak... „Uram! Fiam, leányom, férjem, én magam betegek vagyunk! Segíts rajtunk! A züllés, az erkölcstelenség a részegeskedés és a munkakerülés útján járnak. Segíts rajtunk!”

Sok szülő, sok édesanya van ma is, akik hátukon láthatatlanul súlyos, nagy keresztet hordoznak talán egy életen át, vallástalan, elzüllött és hálátlan gyermekek miatt. Ne feledjük el: egyszer mi is megöregszünk, megbetegszünk, és szellemileg meggyengülünk, mint ahogyan ők is. De akkor is a mi szüleink és édesanyánk. Nem lehetünk hálátlanok hozzájuk. Amíg élnek, látogassuk, segítsük, szeressük őket. Vigyünk éltükben egy szál virágot, simogassuk meg reszkető kezüket, csókoljuk meg ráncos homlokukat. Ha pedig már nem él az édesanyánk: engedjük ma átzuhogni szívünkön az ő szeretetüknek emlékét. Mert ők voltak, igen, ők, akik érettünk annyit fáradoztak. Megérdemelnek legalább annyit e mai napon, hogy Dsida Jenő *Hálaadás* című versének utolsó soraival köszöntsük őket:

*Halld meg, jó Istenem, legbuzgóbb imámat:
Köszönöm, köszönöm az édesanyámat!*

Ámen.

Prédikáció konfirmációi istentiszteletre

Ecsedi Árpád

Misztótfalu

Isten iskolájában

Alapige: Máté 5,38–48

Bibliaalvasás: Máté 16,16–20

Ünneplő gyülekezet, kedves testvéreim!

Istennek kegyelméből újra elérkezett a konfirmáció ideje. Sajnos, nem minden gyülekezetben konfirmálnak ifjak, mert nincsen, aki konfirmáljon. Erdély-szerte azt láthatjuk, hogy elnéptelenednek gyülekezeteink (tisztelet a kevés kivételnek!) és sokan a dicsőséges múlt morzsáin rágódnak. Milyen szép volt régen, amikor olyan sok gyermek konfirmált, halljuk sokszor az idősek ajkáról, de mennyivel szebb lenne a jelen, ha legalább lenne, aki konfirmáljon. Bizony, bizony elszomorodunk, ha a jelen tényeire tekintünk, a jövőről nem is beszélve. De mi abban bízunk, hogy Isten megtartja az Ő Anyaszentegyházát és Ő majd gondoskodik jövődőről, persze ránk is felelősség hárul, hisz nem fognak leszállni az angyalok a mennyből, hogy a mi emberi teendőinket elvégezzék.

A konfirmáció megerősítést jelent, hisz megerősítjük ifjainkat abban a hitben, melyben megszülettek, és felhatalmazzuk őket az úrvacsora vételére. Nem véletlen az, hogy a konfirmáció a keresztség és az úrvacsora között foglal helyet. A szülők és keresztszülők egykoron fogadalmat tettek, hogy *úgy fogják nevelni és neveltetni gyermeküket, hogy majd ő maga önként tegyen vallást hitéről a gyülekezet előtt*. Ennek a fogadalomnak és szüleitök, keresztszüleitök hitének gyümölcseképpen vagytok ti itt, és két év kintartó munkájának köszönhetően elmélyülhettetek a hit alapkérdéseiben, melyről ma a gyülekezet színe előtt is bizonyosságot tesztek. Nagyon fontos ez a számonkérés, hisz az életben sokszor lesz részetek megmérettetésben vagy vizsgázásban. Hagyjuk, hogy ezen a mai napon is Isten Igéje vezessen bennünket. Szinte magunk előtt látjuk a tanítványok seregét és az őket követőket, akik Jézus nyomdokaiban járnak. Ezek az emberek nem tévedésből követik Jézust. Ismerik életét, látták csodáit, hallották tanításait, azaz hitelesnek bizonyult szemükben, mert tettei és cselekedetei összhangban voltak. Jézus felmegy a hegyre, a tanítványok pedig helyet foglalnak a hegy lábánál. Jézus onnan a hegyről tanítja őket Isten országának titkaira. Elmondja, hogy kik a boldogok, hogyan kell imádkozni vagy mit jelent böjtölni, de alázatosságra is nevel. A mózesi törvény azt mondja, hogy „szemet szemért, és fogat fogért”, ez az úgynevezett visszhang-törvény. Ha valaki jót cselekszik velem, én is jót teszek azzal, de aki engem gyűlöl, én is gyűlölöm azt. Nagyon könnyű jóban lenni és egyetérteni azokkal, akik minket szeretnek, de mi a helyzet az ellenséggel? – ez egy nehezebb kérdésnek bizonyul. Jézus arra tanít, hogy aki arcul üt jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is. Mikor ezt olvassuk, szinte magunkból kikelve mondjuk, hogy ez képtelenség, nincs ebben semmi logika, hát minek tőrjek, ha nem kötelező. Minden tiltakozásunk ellenére tudjuk, hogy Jézusnak igaza van. Csak mi nem akarjuk megérteni, amit mond, mert úgy érezzük, hogy mi magunk kisebbek leszünk, ha így cselekszünk. De ne feledjük, hogy a törvény az törvény, és nem mi fogjuk forradalmasítani a törvényt, hisz Jézus már korábban megtette ezt. Egyetlen kötelességünk: tiszteletben tartani! A hétköznapi életben is így történik. Gondoljunk a közlekedési törvényekre. Miközben vezetünk és meglátunk egy közlekedési

táblát, nem azon gondolkodunk, hogy miért pont ez került ide, hanem végre kell hajtánunk, mint egy parancsot. Gondoljunk arra, hogy egy társasházban több család él együtt, és megállapítják a házirendet, mert vannak mindannyiukat érintő kérdések. Ki takarítja a lépcsőházat? Ki mennyit fizet a lépcsőház áramszámlájába? Talán ezek mind kisebb jellegű gondoknak bizonyulnak, de mikor a tetőszerkezet egy vihar következtében tönkremegy és beázik az épület, egyre többen mentegetőznek és nem vállalják a közös gond megoldását. Ilyen az ember. Ezt a mentegetőzést, magyarázkodást az isteni előírások vagy törvények tekintetében is alkalmazni akarjuk. Jézus egyértelműen fogalmaz, *aki arcul ült jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is.* (Mt 5,39) Mi a kulcsa a Jézus által mondottaknak? A szándékos odafordítás, mert Jézus nem azt mondja, hogy tartsd oda a másik arcodat, hanem fordítsd oda, és ehhez erő kell. Az első lépés megállni és az erőszakra nem erőszakkal válaszolni. Ez a legnehezebb dolog! Tudjuk, hogy ha erőszakra erőszak a válasz, abból semmi jó nem származik. Ha valaki nem válaszol erőszakkal az erőszakra, nemcsak eleven szentet gyűjt a másik fejére és szenvedő alannyá válik, de értelmetlenné válik a további támadás ellene.

Azt tanítja Jézus, hogy akinek egy alsó ruha kell, annak adjuk oda a felsőt is, ki mit kér, teljesítsük feltétel nélkül.

A későbbiekben azt halljuk Jézustól, hogy *szeressük az ellenséget* (Mt 5,44), és ez ismét képtelenségnek tűnik. Fel kell tennünk a kérdést: Mivel vagyok különb az ellenségnél, ha én is ugyanúgy viselkedem, mint ő? Ha ő gyűlöl, én is gyűlölöm, ha ő szeret, én is szeretem. Ha mi is így cselekszünk, ugyanolyanok vagyunk, mint ő, vagy mint a farizeusok és a vámszedők. De mi mások szeretnénk lenni. Mi keresztyének, azaz Krisztus-követők akarunk lenni. Ehhez azonban nem az ellenség vagy a világ példaadására van szükségünk, hanem Jézus Krisztus tanítására, hogy aszerint éljünk. *Áldjátok, jót tegyetek, imádkozzatok* – tanítja Jézus az ellenséghez való hozzáállásunkat. Próbáljunk pozitívan viszonyulni az ellenséghez, ha nem egy elvetemült emberről van szó, hanem egy olyanról, akinek érték a krisztusi norma, és akkor biztos eredményesen járunk. Mi, emberek, mindig megállapodásokban, szerződésekben gondolkodunk, amit aláírunk, lepecsételünk. Ez azt jelenti, hogy napjainkban elértéktelenedett az emberi szó. Hányszor feltételekhez kötünk dolgokat gyerekeink, ifjaink tekintetében, de így vagyunk szeretetünkkel is. A mi sorrendünk ez: ha megváltozol, ha jó jegyet kapsz, ha kitűnő leszel, akkor szeretni foglak. A jézusi sorrend pedig ez: szeretlek, hogy megváltozzál. A feltétel nélküli szeretet jóval győzi le a gonoszt, de ehhez jézusi lelkületre és értékrendre van szükség.

A későbbiekben Jézus elének tárja a legmagasabb perspektívát: *legyetek a ti mennyei Atyátoknak fiai.* (Mt 5,45) Ki ne szeretné ezt? Akik egy Atyának a gyermekei, azok egymásnak testvérei. De vajon a gyakorlatban így élünk-e? Keressük-e Isten akaratát? Jézus Krisztus semmit nem tett az Isten akaratától. Gondoljunk tetteire. Az ötezer ember megvendéglésekor a kenyér megszaporitása előtt *hálát adott* (Mt 14,19), majd ezt követően végbement a csoda. Lázár feltámasztása előtt ezt mondja, hogy *Te mindenkor meghallgattál.* (Jn 11,42) Mi, emberek, egyszerűen fogalmazunk és nálunk minden egyértelmű és magától értetődő. Mi így nyilatkozunk: esik az eső, vagy süt a nap. Jézus ezt mondja: „Isten felhossa az ő napját, Isten esőt ad ...” Jézus tetteit és cselekedeteit mindenkor Isten akaratával hozta összefüggésbe, és neki rendelte alá. „...felhossa az Ő napját mind a gonoszokra, mind a jókra, és esőt ad mind az igazaknak, mind a hamisaknak.” (Mt 5,45) Ha valaki első hallásra találkozik ezzel az ígéréssel, elgondolkodik vagy egyenesen megbotránkozik. Milyen meggondolásból bánik Isten a hívővel és a hitetlennel egyformán? Mi szívünk szerint továbbra is a visszhangtörvényt alkalmazzánk, a jót szeresse, és a gonoszt marasztalja el Isten. De Isten nem

így tesz, mert az Ő logikája nem emberi alapokra támaszkodik, hisz Ő szuverén Ura ennek a világnak, és jogában áll úgy cselekedni, ahogy azt Ő látja jónak. Még tart a kegyelmi idő és Isten egy újabb lehetőséget szeretne felkínálni a hitetlen ember részére, hogy az megtérjen az ő gonosz útjáról és éljen. (Ez 33,11) Gondoljunk a Jézus mellett keresztre feszített latorra, mikor Jézus így szól: „...ma velem leszel a paradicsomban.” (Lk 23,43) Üdvösség az utolsó pillanatban. Ki gondolta volna?

Az, hogy Isten egyformán bánik a hívővel és a hitetlennel, ne zavarjon bennünket. A példázatban azt olvassuk, hogy a búzának és a konkolynek együtt kell növekednie egész az aratásig. (Mt 13,30) Ha valaki ki akarná szakítani a konkolyt a búza közül, az által kiszaggatná a búzát magát is. Szükséges, hogy az aratás idejéig együtt növekedjenek, és majd azután történik meg a szétválasztás. Azaz, a hívő és a hitetlen együtt van ebben a világban. De amikor elérkezik az utolsó ítélet, akkor megtörténik a szétválasztás, addig viszont meg van adva a lehetőség a hitetlennek is, hogy megtérjen.

A lekciónál hallottuk, hogy Jézus a cézárei Filippinél vizsgálgtatja a maga tanítványait: Engem kinek mondanak az emberek? Sokszor ez a mi kérdésünk is: hogyan, miként, kinek-minek látnak engem az emberek? Önismeretünket a mások által irányunkba tanúsított véleményekből tápláljuk. Mi is szeretnénk tudni, hogy a háttérben mit mondanak az emberek rólunk. Ti is, kedves ifjak, akik majd bizonyosságot tesztek, szeretnétek tudni, hogy az iskolában mi az osztálytársak véleménye rólatok, azoknak is, akikkel nem vagytok jó viszonyban. Nem egy új kérdés ez. Az ókori delphoi jósdá homlokzatának ez volt a felirata: „Gnothi szeauthon”, azaz *ismerd meg önmagad*. Ahhoz, hogy az ember önmagát megismerje, a mások iránta tanúsított hozzáállása elengedhetetlen. Bár tudjuk, hogy az ember olyan, mint a Nap, a hátsó sötét oldalát másoknak meg nem mutatja, de azért kvízzjátékok, intelligenciatesztek sokszor ezt a címet viselik: Kicsoda vagyok én? Az önmagam személyes megismerése elengedhetetlen követelmény ebben az életben. Hát még keresztyén szemmel! Hallottuk, miképpen válaszolnak a tanítványok a jézusi kérdésre. Tolmácsolják Jézus felé az emberek nyilatkozatait, az egyik Keresztelő Jánost, a másik Illést, a harmadik Jeremiást véli felfedezni Jézusban. Jézus ekkor leszűkíti a kört: Ti pedig kinek mondtok engem? (Mt 16,15) Mintha azt mondaná, hogy amiképpen a kívülálló látja, az csupán egy vélemény, de ők, akikkel nap mint nap együtt van, mit gondolnak? És elhangzik Péter vallástétele: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” (Mt 16,16b)

Kedves ifjak! Péter ajkáról elhangzott a bizonyágtétel, mert ő felismerte Jézusban a Krisztust. Most itt az alkalom, hogy ti is bizonyosságot tegyetek Isten és a gyülekezet színe előtt a hozzá való ragaszkodásotokról, hogy majd életetek alkonyán reménység szerint Pál apostollal együtt mondhattok: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyok a mi Urunk Jézus Krisztusban. (Róm 8,38–39)

Mindezt az érti igazán, aki látja maga előtt a tétet, ami nem más, mint az Isten országába való biztos megérkezés, a hervadhatatlan korona elnyerése.

„Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt 5,48) Adja a mindenható Isten, hogy egy életen keresztül törekedjünk úgy élni, ahogy azt Ő elvárja tőlünk. Tanuljunk meg saját akaratunkat Isten akaratának alárendelni, hogy istenfélő életet élhessünk. Adjunk Isten erőt és kitartást hozzá! Ámen.

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Ha valaki asszonyra tekint...

Alapige: Máté 5,27–32

Az ige megértéséhez

epithymeó = megkívánni, vágyakozni, valaki után sóvárogni. Prosz to epithymészai = azért, hogy kívánság támadjon (benne), vagy azzal a céllal, hogy megkívánja (őt). A prosz a célt, de a következményt is jelöli. A sóvárgás, a gonosz kívánság forrása a blepó = ráirányítani a tekintetet. A gonosz kívánság a szívben támad a rátekintés pillanatában. Jézus azonban nemcsak a gonosz kívánság okáért való rátekintést ítéli el, de azt is, aki öltözködésével, viselkedésével provokál, azaz bűnös vágyat ébreszt. Negatív jelentésében olyan istentelen kívánság és szándék, mely ellentétes Isten akaratával (4Móz 11,4). Amikor Isten a 10. parancsolatban azt mondja, hogy „Ne kívánd...” (2Móz 20,17), akkor nemcsak azt várja el gyermekeitől, hogy tetteikben engedelmeskedjenek neki, hanem szavaikban, gondolataikban, tekintésükben, törekvéseikben és kívánságaikban is. Az epithymeó olyan, mint a tövis, mely megfojtja az Igét (Mk 4,19), miközben önmaga számára egyre nagyobb teret igényel, hacsak ki nem irtják. Ez a kívánság pusztán azért, mert még nem tettekben, csupán gondolatokban és a szív vágyakozásában jelentkezik, egyáltalán nem ártalmatlan. Jézus szemében a gonosz kívánság a gonosz cselekedetéhez hasonlóan a gonosz szív jele, és abból származik. Az ilyen szív már elszakadt Istentől.

szymferó = hasznára, előnyére lenni, azaz jobb néked. A Mt 18,8–9-ben előforduló kalonnál jóval többet mond, mélyebb a tartalma. Úgy a szymferó, mint a kalon az arám tab és a héber tob fordítási variációi. A LXX-ban (Jer 33,14) a tobót szintén szymferónak fordítja.

apolyó = elbocsátani, szabadon engedni, pl. egy foglyot szabadon bocsátani (Mt 27,15); feleséget (Mt 5,32) vagy a sokaságot elbocsátani (Mt 14,15); gyűlést feloszlatni (ApCsel 19,40); az életből elbocsátani (Lk 2,29). Az apolyein gynaika értelem szerűen „feleségtől elválni” jelentéssel bír. A szinoptikusokon kívül alig fordul elő, a LXX-ban is csak nagyon ritkán. Hogy nem jogi kifejezés, abból is kitűnik, hogy az említett válólevél csupán aposztaszion, azaz elbocsátó levél. Jelöli a nőnek a férj tulajdonából, azaz birtoklásából való kitzasztását, szabadságának visszaadását. A mögöttes gondolat nem egy szövetségből, hanem a birtoklásból való szabadulás gondolata. Ez történik a rab-szolgával, a fogollyal és egyéb javakkal, ha a tulajdonos lemond róluk.

moichaó = házasságtörésre csábítani (pass), házasságot törni (praes). A poiei autén moichéythénai nem olyan házasságtörést (felbontást) jelöl, melyért a férfi és a nő közösen viselik a felelősséget, hanem azt a szituációt, melyben az egyik fél a másikat, jelen esetben a férj feleségét „belekényszeríti a házasságtörésbe, másokkal való enyelgésre” Ez esetben a teljes felelősség a férjre terhel, akinek elbocsátó tette moichéythénai, azaz házasságtörésre indítás, kényszerítés. Aki tehát elválk feleségétől, anélkül, hogy más nőt venne magához, vagy maga is házasságtörést követne el, végeredményben olyat tesz, ami súlyában a házasságtöréssel azonos. Ugyanis elbocsátott feleségének lehetőségét ad arra, hogy egy másik férfival kövessen el házasságtörést, akár törvényesen

vagy törvénytelenül is vegye őt magához. Száz szónak is egy a vége: a válás éppoly bűn, mint a házasságtörés. A volt férj egy másik férfit kerget bele a házasságtörés bűnébe, saját, azaz elbocsátott feleségével. Az Isten országában való élet reménységével teljesen összeegyezhetetlen a házasságtörés (1Kor 6,9 skk.), és méltó Isten ítéletére (Zsid 13,4). Jellemző, hogy az Úr visszajövetelében és az utolsó ítéletben való fokozódó kételkedés (2Pt 3,3 skk.) kéz a kézben haladt a veszedelmes libertinizmussal. Jézus a házasságtörőnek is kegyelmét ígéri, ha hisz és megtér (Mt 21,31) és bűneit megvallja (Lk 18,9 skk.). A halálos ítéletre szánt parázna nőhöz így szól: „Eredj el, és többé ne vétkezzél!” A látszólag ártatlan sokaság elé pedig képmutató önbíráskodásának tükrét tartja. (Jn 8,3 skk.) A Lipit-Isthar és Hamurabbi törvénykönyvei (Kr. e. 2000) is büntetendőnek tekintették a házasságtörést. Miért? Mert a feleség, mint az intakt család és törzs letéteményese, garanciája számára szigorúan tilos volt a házasságon kívüli közösülés, ugyanis ez által nemcsak családjá, de egész törzse integritását ásta volna alá.

Prédikáció

Mors sola

Csak a halál! „Amit Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza.” (Mt 19,6) Kálvinnál ezt olvassuk igénkkel kapcsolatban: „Mert bár kölcsönös megegyezés alapján kelnek egybe a férj és a feleség, mégis Isten köti őket össze feloldhatatlan kötelékkel, hogy azután ne legyen szabadságukban az elválás.” A házasság nem rabság, és a válás nem szabadulás! Szemléltessük ezt egy igaz történettel: Amikor Wasa finn herceget életfogytiglani börtönre ítélték, hűséges felesége, Jagello Katalin arra kérte Erich svéd királyt, hogy engedje meg neki, hogy a fogságot megoszthassa férjével. A király megpróbálta őt erről lebeszélni. „Tudja, hogy az Ön férje soha többé nem lát napvilágot?” „Igen Felség!” – hangzott a válasz. „Tudja, hogy a börtönben a férjével nem úgy bának, mint egy herceggel, hanem mint egy árulóval?” „Igen Felség! De legyen a férjem szabad vagy fogoly, vétkes vagy ártatlan, de ő az én férjem!” Erre így válaszolt a király: „Asszonyom, ön *ismét szabad*, most már semmi sem köti férjéhez.” Katalin erre lehúzta karikagyűrűjét, s a király felé nyújtotta: „Felség! Olvassa el, mi van bele vésve!” Két latin szó volt olvasható: *Mors sola*, vagyis csak (egyedül) a halál választ el bennünket. Ezek után a király megengedte, hogy Katalin bevonuljon a börtönbe, ahol 17 évet töltött együtt a férjével, míg Erich meg nem halt, s férje nem lett *ismét szabad*.

Igénk erről beszél. Isten akarata szerint a házasság felbonthatatlan. És ez nemcsak azokra a házasságokra vonatkozik, melyek „az Úrban” kötettek, hanem minden házasságra. „Mert gyűlölöm az elbocsátást, azt mondja az Úr, Izráel Istene.” (Mal 2,16) Kedves Testvéreim! Intsék házassulni készülő gyermekeiteket, unokáitokat, hogy még házasságkötés előtt *másdság és ígére való figyelés által* győződjenek meg arról, hogy tervezett házasságuk valóban „az Úrban” fog megkötettni, azaz Isten akaratával összhangban (1Kor 7,39). Ugyanis a még könnyelműen, elhamarkodottan megkötött házasság is érvényes Isten előtt, és azt mindkét félnek tiszteletben kell tartania: „Tisztességes minden tekintetben a házasság és a szeplőtelen házasság.” (Zsid 13,4) A te házasságodat is kiemeli Jézus jogi kereteiből, és a teremtő Isten akaratának fényébe helyezi, aki a házasságban olyan közösségbe állított téged, mely nemcsak érzékiségedet, de egész egzisztenciádat testestől-lelkestől magában foglalja. Házasságod olyan emberi közösség, melynek rendeltetése a férjeddal vagy a feleségeddel való teljes közösség megélése. A hetedik parancsolat tiltásában egy olyan *új világ képe* tárul eléd, melyben pozitívan viszonyulsz a másik nemhez szóban, gondolatban és cselekedetben, melyben anélkül is találkozhatasz vele, láthatod és érintheted őt, hogy érzéki vágyad tárgyává tennéd. Amikor azt mondja Jézus: „Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek: Ne paráználkod-

jár!”, akkor egy olyan új világ képét vetíti elé, melyben immár számodra nem a másik nemisége a meghatározó, melyben már nem az a cél, hogy pusztá léteddel, vagy öltözködéseddel és viselkedéseddel vágyat ébressz a másikban. A házasság olyan közösség, melyben Isten teremtményeként az a megtiszteltetés ér, hogy feleségeddel, férjeddal együtt *örökös társak* vagytok a kegyelemben. „A férfiak hasonlóképpen, együtt lakjanak értelmes módon feleségükkel, az asszonyi nemnek, mint gyöngébb edénynek tisztességét tévén, mint akik örökös társaik az élet kegyelmében.” (1Pt 3,7) A Krisztus követésében van egy olyan másik, mindkét nemet magába foglaló viszony, mely ugyan nem zárja ki a nemiséget, sőt még az eroszt se, de lehetetlenné teszi, hogy a másikat saját érzelmi vágyad tárgyává alacsonyítsad.

Az őskeresztyén gyülekezetben már a házastársak is jelen voltak. A kérdés így vetődött fel: Hogyan viselkedjenek férfiak és nők egy olyan, immár szabad, egymást ki nem záró közösségben, ahová most a nő is beléphetett, megszabadulván egykori kizártságából? Vajon ahol széthull az ősi konvenció, nem üti fel fejét a kísértés, nem tűnik el minden kötöttség, s nem lép helyébe egy fesztelen, erkölcstelen együttlét? Jézus válasza erre egy olyan új közösség, gyülekezet, mely *Isten uralma alatt* a Szentlélek mindent betöltő, egybekapcsoló ajándékaként erősebb az érzelmi vágnál és képes azt kordában tartani. Ha nem a Lélek vezetése alatt éled meg házasságodat, akkor vagy egy új törvény ver bilincsbe, vagy a szabadságod rabja leszel. Mindkettő pedig az isteni rend megszüntetéséhez vezet. Isten azt akarja, hogy megőrizd emberi méltóságodat férfiként és nőként a családban, a gyülekezetben és a társadalomban. Isten azt akarja, hogy férfi és nő kapcsolatában a *szereket szolgálata* valósuljon meg. Krisztus-követőként a házasságodban is csak így őrizheted meg vele való kapcsolatodat. Csak az ő követésében marad tiszta a házassáledet és lehetsz önmegtartóztató, mértékletes (*egkrateia*) (Gal 5,22 skk.). Ez nem a te érdemed, ez a Lélek ajándéka, ő szenteli meg azt, hit által. Jézus meg akar őrizni a *porneiatól*, a házasságon belüli és kívüli paráznaságtól, mely nemcsak saját, de a Krisztus teste ellen való véték is (1Kor 6,13–15). Az ő követésében az ő testének tagja vagy, ezért ne kövess el bűnt Jézus tulajdon teste ellen. Rólad írja az apostol, ha valóban Krisztus-követő vagy: „Akik pedig Krisztuséi, a testet megfeszítették indulataival és kívánságaival együtt.” (Gal 5,24)

Mert jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül

Nagyon sokba kerülhet nemcsak hűtlenség, de szeretetlenségből fakadó tapintatlanságod, figyelmetlenség, szüntelen csipkelődésed és sértegetésed. Nem a jobb szemedbe, sem a jobb kezédbe, hanem a házasságodba. „Mivel szolgálhatok?” – kérdezte az eladó a vevőt. „A feleségemnek vennék ajándékot. Kérek két doboz sértegetést, az egyiket feleségem alakjára, a másikat a főztjére. Kérek még egy csomag szemrehányást, egy tucat csipkelődést és néhány szurkálást.” „Még valamit?” – kérdezte az eladó. „Más semmit, ez bőségesen elég lesz. Mennyibe kerül mindez?” Az eladó csak ennyit mondott: „Ez nagyon sokba fog kerülni, a házasságába!”

Igen, testvéreim! Már az is nagyon sokba kerül, ha csak a szívedben paráználkods, mennyivel többbe, ha elbocsátván feleségedet, belekergeted őt a hetedik parancsolat megszegésébe, de nemcsak őt, hanem azt is, aki őt ezek után magához veszi.

Valóban ki kell vájnod a jobb szemedet, és le kell vágnod a jobb kezedet, ha azok megbotránkoztatnak téged? Szó sincs róla, hiszen még megmarad a bal szemed és a bal kezéd, melyek éppúgy megbotránkoztathatnak. Az egész *csak egy kép!* A bűn nem ezekből indul ki, nem itt születik, hanem a szívedben. Hiába is fordulnál félre, és hiába hunynád be a szemed, ha szembe jön veled egy szép nő. Ezt tették némelyek a farizeusok közül, akiket „vérző farizeusok”-nak neveztek. Ők behunyt szemmel jártak az ut-

cán, inkább mindennek nekimentek és vérző sebeket ejtettek magukon, mintsem hogy asszonyra tekintve, gonosz kívánság támadjon bennük. Mert számukra az asszony maga a megtestesült kísértés volt. Hogy ne kelljen kivájják szemüket, inkább rá se tekintettek. Ez volt a törvény külső betartása.

Amit Jézus itt mond, azt ő sem szó szerint gondolta. Ez csak képe annak a kérlelhetetlen és kíméletlen keménységnek, mellyel a házasságtörés bűnét akarta megelőzni, még az érzéki vágy pillanatában. Mit akar hát mondani Jézus ezzel a képpel? Azt, hogy amikor a kísértés támad, ne sajnáld még a legdrágábbat sem feláldozni, csak hogy megtarthasd a hetedik parancsolatot. Azt akarja e képpel Jézus mondani, hogy *még a legnagyobb érték sem lehet elég drága* a tisztaságod megőrzése érdekében. A szemed a test lámpása és a lelked tükré. A Biblia tanítása szerint a jobb szem és jobb kéz nagyon értékes (1Sám 11,2; Zak 11,17). Ha ezek megbotránkoztatnak téged, bűnre ösztönöznek, csapdába ejtenek, akkor semmi esetre se kíméld és sajnáld azt, ami számodra a legértékesebb, a legfontosabb, válj meg azoktól, légy úrrá felettük, hogy tiszta maradhass. Szó sincs arról, hogy öncsonkítást végezz magadon, hiszen önmagában sem a jobb szemed, sem a jobb kezed nem gonosz, nem a bűn forrása, de ez még nem jelenti azt, hogy ne lennének veszélytelenek Istennek ezek a nélkülözhetetlen ajándékai. Jézus azt tüzeni ezzel a képpel, hogy semmilyen áldozat sem lehet számodra túl nagy és túl sok, melyet Ő vár el tőled, bűnös vágyaidtól való szabadulásod fejében. Mert csekély az a haszon, amit a pillanatnyi élvezet hoz, szemben azzal a kárral, amit okoz. Mert csak pillanatokig tart a szem és a kéz nyújtotta élvezet, de örökre a kárhozat. Mert ha szemed gonosz kívánság okáért tekint az asszonyra, és megbotránkoztat téged, ha a szemed tisztátalan élvezetek szolgálatában áll, nem láthatod meg Istent. Luthernél olvassuk: „Aki nem bízik a *láthatatlanban*, az két kézzel ragadja meg az élvezetek *látható* gyümölcsét.” Nem árusíthatod ki, és nem dobhatod el magadtól bűnös vágyaid kielégítéséért mennyei elsőszülöttségedet. Képes vagy az élvezetek egy tál lencséjéért odaadni lelked üdvösségét? „Ne legyen senki parázna vagy istentelen, mint Ézsau, aki egy ételért eladta elsőszülöttségi jogát.” (Zsid 12,16)

Én pedig azt mondom néktek

Nem akar ki mondja, hanem az ég és a föld Ura, a Szentháromság Isten második személye, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön. Úgy figyelj, itt Isten szól!

a) „*Valaki asszonyra tekint* gonosz kívánság okáért, immár paráználkodott azzal az ő *szívében*.” Hol? A *szívében*. Lehet, hogy te is úgy véled, hogy elég, ha testben nem vétkezel. Jézus szerint azonban akkor is vétkezel, ha gonosz kívánsággal tekintsz a másik nemre, ugyanis a *szívből* indul ki a paráznaság és a házasságtörés is. Az ott rejtőzködő vágy pedig tiltott cselekedetekre törekszik. Mit mond Pál apostol? „Mert a kívánságról sem tudtam volna, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánjad.” (Róm 7,7) Íme, a törvény áldása!

Itt nem egy véletlen, minden szándék nélküli, akaratlan rátekingésről van szó, melyet lehetetlen elkerülni, hanem egy *tudatos, vágygal teljes* nézésről. A másik nemre való ilyen tekintés azonban csak akkor válik bűnös cselekedetté, ha ahelyett, hogy elhessegetnéd és hátat fordítanál a tisztátalan gondolatoknak, elkezded a lelkedben azokat melegengetni, amikor tudatosan adod át magad ezeknek a gondolatoknak. Nagyon szemléletes azt, amit Luther mond: „Nem akadályozhatom meg azt, hogy egy madár a fejem fölött átrepüljön, de azt igen, hogy a fejemre fészket rakjon, és csipkedje az orromat.” Kortársaink *negatív példája* bár nagy veszélyt rejt önmagában, és tehetetlen vagy vele szemben, de nem kell elfogadnod és követned. Ne engedd, hogy a bűn madara fészket rakjon a *szívedben*. Repkedjen bár körülötted, azt nem akadályozhatod meg, de elhes-

segetheted, hogy beléd ne harapjon és sebet ne ejtsen rajtad. Jób *pozitív példája* lebegjen előtted: „Szövetségre léptem szemeimmel, és hajadonra mit sem ügyltem.” (31,1)

b) „*Valaki elbocsátja feleségét*, paráznaság okán kívül, paráznává teszi azt, és aki elbocsátott asszonyt vesz el, paráználkodik.” Nemcsak a gonosz kívánság és a házasságtörés, de a *válás is* ellentétes Isten akaratával, a teremtés rendjével. Amikor Mózes lehozta a Tízparancsolatot a Sínai-hegyről, Izráel népe már gyakorolta a válást és a válólével kézbesítését. De Isten ilyent sohasem parancsolt. Ezt a farizeusok is tudták, különben nem kérdezték volna Jézustól: „Miért rendelte tehát Mózes, hogy válólevelet kell adni, és úgy bocsátani el az asszonyt?” (Mt 19,7) Jézus erre így válaszolt: „Mózes a ti szívetek keménysége miatt engedte volt meg néktek, hogy feleségeiteket elbocsássátok, de *kezdetől fogva nem így volt.*” (19,8) Teljesen egyértelmű, amit Jézus mond, s egybecseng a teremtés rendjével: aki feleségét elbocsátja, paráznaságba kergeti, ugyanis Jézus az új kapcsolatot is házasságtörésnek nevezi. Miért? Mert a felbontott házasság Isten előtt továbbra is érvényes.

De a férfi is paráználkodik, ha elbocsátott asszonyt vesz feleségül, ugyanis egy ilyen férfi egy, még Isten előtt érvényes házasságba tör be. Ezért mondja Pál a korinthusiaknak: „Azoknak pedig, akik házasságban vannak, hagyom nem én, hanem az Úr, hogy az asszony férjétől el ne válják. Hogyha pedig elválik is, maradjon házasság nélkül, vagy béküljön meg férjével, és a férj se bocsássa el feleségét.” (1Kor 7,10–11) Ez Isten akarat!

c) *Ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővülködik.* (Róm 5,20) Lehet, hogy sok mindennel nem értesz egyet, hajtogatod a fejed és azt mondd, hogy ma más világban élünk. De ne felejtsd el, hogy Isten kegyelmes, és neked is kiutat mutat. Az Ő kegyelme nagyobb a te bűneidnél. Még a házasságtörés bűne is megbocsáttatik, ha azt őszinte bűnvallás és bűnbánat követi. A házasságtörést pedig nem feltétlenül kell követnie a válásnak. Amikor a farizeusok és írástudók egy házasságtörő nőt hurcolnak Jézus elé a megkövezés szándékával, Jézus így szól hozzá, miután az asszony nyíltan megvallotta és megbánta bűneit: „Én sem kárhozzatlak: eredj el, és *többé ne vétkezzél!*” (Jn 8,11) S mert igaza van Luthernek: „Nincs közöttünk egyetlenegy sem, aki ne ért volna már meg a pokolra”, ezért te se kárhozztass senkit, hanem bűneidet megvallva és mélyen megbánva állj Jézus elé, aki így szól hozzád és hozzám is: *Eredj el, és többé nem vétkezzél!* Ámen.

Ajánlott irodalom

BONHOEFFER, Dietrich: *Nachfolge*. Gütersloh 2008.

GIRGENSOHN, Herbert: *Die Bergpredikt*. Witten 1962.

HOFFSÜMMER, Willi: *Kurzgeschichten für Gottesdienst, Schule und Gruppe*. Mainz 1990.

KÁLVIN János *Magyarázata Máté, Márk és Lukács összhangba hozott evangéliumához*. Székelyudvarhely 1939.

LOHMAYER, Ernst: *Das Evangelium des Matthäus*. Göttingen 1956.

REMMERS, Arend: *Die Bergpredikt*. Ulm 1997.

SCHNIEWIND, Julius: *Das Evangelium nach Matthäus* NTD 2. Göttingen 1950.

THEOLOGISCHES BEGRIFFSLEXIKON ZUM NEUEN TESTAMENT. Wuppertal 1971.

Prédikációk a nemzetközi homiletikai irodalomból

Lüthi, Walter

A negyedik evangélium magyarázata a gyülekezet számára

A juhokról szóló példázat

Alapige: János 10,22–42

„Ti nem az én juhaim közül valók vagytok, – az én juhaim hallják az én szómat.” Hajszálfinom választóvonal fut a két csoport között. Az Úr itt olyan emberekről beszél, akiket a maga juhainak nevez, s más emberekről, akikről ezt mondja: ti nem vagytok az én juhaim. Azok hisznek benne, ezek nem! Amazok hallják szavát, emezek süketek hozzá. Amazok követik Őt, emezek elfordulnak tőle. Ez a választóvonal azonban nemcsak e rövid bibliai részen húzódik át, hanem az egész Ó- és Újtestamentumon is. Látjuk Kaint és Ábelt, ugyanegy anyaméh szülte őket, Jákóbot és Ézsaut, mindkettő ugyanabban az atyai házban nevelkedett, látjuk Júdást és Pétert, mindkettőjüket ugyanaz az Úr hívta el tanítványul, látunk két gonosztevőt, egyiket jobb, a másikat bal oldalon. Pünkösöd napján látjuk, hogy egyeseket betölt a Szentlélek, mellettük mások minderről semmit sem sejtenek, vagy gonoszul gúnyolódnak: „Édes bortól részegedtek meg.” S mikor az idők végeztével bekövetkezik a nagy, végső dolog: ketten lesznek a mezőn, ketten örölnék a malomban, ketten alusznak egy fekvőhelyen és az egyik felvétetik és a másik otthagytatik.

Ez az elhatárolás, mely áthalad hit és hitetlenség között, ez az egyetlen fontos „határ” Isten és az Ő ügye számára. Minden, ami embereket elválaszt: nyelvi, nemzeti, faji és felekezeti tekintetben fontos lehet a mi szemünkben, de Isten és az Úr ügye számára a mi határaink nem végérvényesek és nem kötelezőek. Itt nincs sem zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, sem férfi, sem nő – itt csak emberek vannak, emberek, akik vagy hallják a jó Pásztor hangját, vagy „ti nem hisztek”. Ahogyan ezt mondja: „Az én gondolataim nem a ti gondolataitok és az én utam nem a ti útjaitok.” Mondhatná ezt is: az én határaink nem a ti határaitok, az én választófalaim nem a ti választófalaitok, de amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én határaink a ti határaitoknál. Mi azonban, akik ma összejöttünk, mégis annyira elkülönülünk, elszakítottunk egymástól, amennyire csak emberek el lehetnek választva. Mi, akiket a rokonszenv és ellenszenv érzése tart fogságban, hazugság és viszont-hazugság játéka zavar, akiket vak gyűlölet, vagy éppen olyan vak szeretet űz és hajt, mi, akik szinte rettegni kezdünk e mélységből feltörő, szinte hallható gúnykacajtól, mi, mindannyian, akikben csak arra van képesség, hogy minduntalan szenvedélyesen vegyünk részt a világeseményekben – vajha egy pillanatra el tudnánk csendesedni, magunkhoz térve, a mi időbeli, utolsó előtti válaszfalunkon túl, nem tévesztenénk szem elől azt a végső és örök döntést, mely a mennyben történik. Az Istenért! Bárcsak engednének elénk tárujni azt a régi, de mindig időszerűtlen, éppen ezért minduntalan időszerűvé vált kérdést: kihez tartozol? Kinek az oldalán állasz? Kinek a tulajdona vagy? A Jó Pásztoré vagy-e, vagy azokhoz tartozol, akik így szólíttatnak: „Nem az én juhaim közül valók vagytok!” Ha e korszaknak bár-

mely eseménye nyugózi is le minduntalan szellemünket, bármit is hozzon a legközelebbi hét vagy a legközelebbi nap, semmi más esemény ne legyen nekünk fontosabb, mint az, ami abban áll: A Jó Pásztor a népek közé jött és hívó szavát az elveszett világnak szólja.

De ha az ember a juhokhoz szeretne tartozni, mit tehet és mit kell tennie? Mily előkészületek, milyen lépések szükségesek? E kérdésre – Istennek hála – nem nekünk kell felelünk. Maga Krisztus ad választ, és ez csodálatos. Egyrészt nyugtalanító, másrészt boldogító. Azt mondja Ő a juhokról, hogy azokat az Atya adta neki: „Az én Atyám, aki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél.” Ugyanezt mondja az Úr a Főpapi imájában is. Ott Krisztus azokért könyörög az Atyához, akiket neki adott. Megköszöni, hogy azok közül senki el nem veszett, kivéve az egy elvesztettet, „hogy az Írás beteljesüljön” Jézus minden egyes juhban, mely nyájához kerül, a mennyei Atya ajándékát látja. Nem a Jó Pásztor szerezte és gyűjtötte a nyáját, hanem az Atya adta azt Neki.

De ha a Főpap ezt mondja magáról, mennyivel inkább kell mondjuk mi magunkról, akik otthon vagy a gyülekezetben hívatunk pásztori tisztre. Soha el nem felejttem annak az édesanyának a szavát, akinek sokat kellett szenvednie rossz gyermekei miatt, aki a halállal szembenézve, a mellette álló lelkészhez így szólt: „Nem állt hatalmamban, én csak imádkozhattam értük.” Egyetlen anya sem üdvözítheti gyermekeit. És egy pillantást a lelkészre vetve – nem a pap teszi a gyülekezetét. Azt egy Más Valaki cselekszi, Aki akkor, ott és úgy választ, amint Neki tetszik. Senki sem döntheti el magáról, hogy ő a nyájhoz tartozik-e vagy nem. Itt csak ez a magatartás lehetséges: az ima, a keresés, a kopogtatás! Az ajtókat azonban más tárja fel! Megtalálással ajándékozza meg azt, aki keres. Ad annak, aki kér. Ajándék az egész. És senki, aki az Ő nyájához tartozhat, nem mondhatja: megszolgáltam! Itt csak köszönni és dicsőíteni lehet Őt! Hálát adni, hogy az Atya gyermekségedtől fogva keresett téged, hogy kegyelmes tekintetét vetette rád és annak idején elhívott téged. „Bizony te alkottad veséimet, te takargattál engem anyám méhében. Látták szemeid az én alaktalan testemet, és könyvedben ezek mind be voltak írva: a napok is, amelyeken formáltatni fognak; holott egy sem volt még meg közülük.” (Zsolt 139,13.16)

Az Atyának ezt a kegyelmi választását azonban most nem takarja félelmes sötétség. Az Atya közli a Fiúval, kiket ajándékoz neki. Világosan rájuk ismer. A Fiú mondhatja: „Ismeri őket!” Ismerem az enyéimet. A megismerés átárad a Pásztorról a juhokra úgy, hogy ők önmagukat és egymást megismerhetik, senkinek sem kell többé elválasztó sötétségben befejeznie napjait. Mi az ismertetőjele annak, hogy valaki juh vagy nem? Az első jel, hogy „Az én juhaim hallják az én szómat.” Arról ismerheted meg te, vagy más, hogy az Ő juha vagy-e, hogy hallod az Ő szavát. Hallással, nyitott füllel ajándékoztatnak meg az övéi. A prédikációnak van mondanivalója számukra, sőt csakhamar nem elégednek meg ezzel, hiszen melyik juh állja meg, hogy nyolc napig élelem és víz nélkül legyen? Hiányérzet tör fel azokból, akiket az Atya „neki adott” Juhai úgy hallják az Ő szavát, hogy meg tudják különböztetni, melyik az Ő hangja, melyik az idegené. Az idegenek szava előtt, aki nem pásztor, bezárul a juhok file. Ha vannak közöttünk, akiknek szomorúan, nyugtalanul kell mondaniuk: Én még nem jutottam el ennyire, még hetekig, sőt hónapokig el tudok lenni a Jó Pásztor hangja nélkül, de most komoly belső nyugtalanság fogja el, az tudhatja: ez már jel, első jel – immáron meghallottad a hangot, kezdesz hozzátartozni a Jó Pásztor nyájához.

Ahol Jézus juhjai jól hallották szavát (mert van nem jó hallás is), ott a helyes hallás következményeket érlel. Készség születik, elhatározások érlelődnek, lépések úton járásra vagy utak elhagyására, engedelmisség és követés áll elő. Ez a juh második ismertetőjegye. Az én juhaim hallják az én szómat, ismernek engem, én is ismerem őket és kö-

vetnek is engem. Imádkozzunk, hogy mi, nyugati keresztyénség is helyes hallással ajándékoztassunk meg, olyannal, mellyel feltétlenül együtt jár az Ő követése. Az elmúlt századokban sok keresztyén volt „hallgatója az Igének”. De amikor arra került sor, ki-tűnt, hogy a hallgatásból nem érlelődött cselekedet és követés. A hallgatás csak látszólagos virágzás volt, a gyümölcs elmaradt. Azok a juhok, amelyek jól hallják az Ő szavát, „követik Őt”

Hová? Kinek nem jut eszébe a 23. zsoltár? A Jó Pásztor juhait füves legelőkre, friss vízre vezeti jó úton. De ebben a zsoltárban van az is, hogy néha sötét völgyeken is vezetni őket, ellenségek felé. A jó Pásztor oda vezeti juhait, ami sokszor nincs a juhok tetszésére, küzdelembe viszi őket. Nem biztosítja őket arról, hogy evilági életük minden körülmények között meg fog maradni. Nem ígér nekik bőséges eleséget, meleg ruhát, biztos lakást. Nem kezeskedik arról, amit mi polgári nyugalomnak nevezünk. A Jó Pásztor nem ígéri azoknak, akiket juhainak nevez azt, amit azalatt értettünk, amikor az elmúlt évtizedekben „békéről” beszéltünk. Ellenkezőleg! Tudnunk kell, hogy annak tulajdonaira, aki ezt mondotta: „Az én juhaim követnek engem”, ez érvényes: „Aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, aki pedig elveszti az ő életét énérttem, megtalálja azt.” De egyet ígér nekünk: az örök életet! Soha nem fognak elveszni, akkor sem, ha oda kell adni evilági életüket. Senki sem tudja kiragadni őket az Ő és az Atya kezéből, senki, még azok sem, akik elhurcolják őket otthonukból, feleségtől, gyermektől. Ez a juhok harmadik ismertetőjele: bizonyosak az ő örök életük felől.

„Örök életet adok nekik.” Aki nem tartozik a juhokhoz, annak ez az ígélet semmit sem jelent, az – Heinevel együtt – átadja a mennyet az „angyaloknak és verebeknek” Aki azonban a juhokhoz tartozik, annak mond valamit, abban az az ígélet világmeggyőző erővé válik, oly erővé, mely még a fenyegető halál miatti félelmet is képes elriasztani.

Itt van a valódi keresztyén bátorság gyökere. A jó Pásztor az Ő juhainak örök élete felől oly világos és mélyreható bizonyosságot tud adni, hogy nekik az örök élethez mérve kisebb fontosságú lesz a világi élet, ennek megnyerése vagy elvesztése. E héten megkérdezett engem egy megkísértett ember. Számára teljesen megmagyarázhatatlan, hogy tudják emberek manapság eszményeiket, legszentebb meggyőződésüket egyik napról a másikra, gyakran villámgyorsan, egyik óráról a másikra megtagadni, s az ellentétével felcserélni? Van magyarázat erre. Krisztus adja meg itt: eszményeink és szent meggyőződéseink nem az örök életben, nem az örökkévalóságban gyökereznek. Még legfenségesebb eszményeink is evilágiak voltak. Az elmúlt évtizedekben sokat küzdöttünk az igazért, a jóért és a nemesért, sokat munkálkodtunk az emberiség nevében és szolgálatában. S ez helyes volt, munkánk, küzdelmünk azonban sekélyessé és gyökértelessé vált. Hittünk, de a világ módján, reménykedtünk, de a világ módján, szerettünk, de a világ módján. „Szent meggyőződéseink” hasonlítottak azokhoz az oroszlan-száj növényekhez, amelyek néha kövér mezőkön díszlenek, de amelyeknek gyökereit az egér vagy a lótetű rágja. Addig virulnak, amíg bekövetkezik a föld alatti utolsó harapás, és a gyökeret átrágják. Akkor a növény egy negyed óra alatt lekonyul. Isten ügyéért hozott áldozat akkor hat s lesz maradandó, ha az az örök élethez tapadó hitben gyökerezik. Nem elegendő egy eszményért élni, készeknek kell lennünk arra is, hogy meghaljunk érte. Meghalni Isten ügyéért csak az tud, aki hiszi: soha nem veszek el és senki ki nem ragadhat engem a Jó Pásztor kezéből, mert Ő az örök életet adja nekünk.

Hogy ezt meglássuk, elkerülhetetlen, hogy pillanatnyi figyelmet ne fordítsunk azokra, akikhez az Úr így szólt: „Ti nem az én juhaim közül valók vagytok.” Ezek kegyesek és egyházi emberek, tulajdonképpen Isten választottai közé és az elhívottakhoz tartoznának. De nem akarnak. Az embernek nem áll módjában, hogy a Pásztor juhaihoz tar-

tozzék, de a Jézus Krisztus nyájához való tartozást visszautasíthatja, megtagadhatja, ezáltal mindent elveszíthet. Itt ez történt. János ezzel a nem lényegtelen adattal kezdi elbeszélését: „Lőn pedig Jeruzsálemben a templomszentelés ünnepe: és tél vala.” Ünnepet ülnék, a templomszentelés ünnepét. Krisztus születése előtti 165. évtől ünnepli ezt Izráel évenként december 25-től kezdődően nyolc napon át. A makkabeusok hősi küzdelmének emlékére szerezték. Ez volt az az idő, amikor IV. Antióchus Epifánesz császár népet nép után igazott le, országot ország után rabolt ki, a templomot pogány istentiszteletekkel fertőzte meg, úgy gondolta, sikerül kiirtania az Istenbe vetett hitet. Ekkor keltek fel szabadságuk védelmére a makkabeusok ezzel a jelszóval: „Becsületesen élni, vagy becsületesen meghalni!” S fegyverrel törték meg a templom meggyalázóinak túle-rejét.

A templomszentelési ünnepen találkozik Jézus a nép szellemi vezéreivel. A keresztes háború hangulata árad szét az ünneplő népen és papjain, hatalmaskodó buzgalom tölti be a kedélyeket, hogy a makkabeus hősökre való emlékezéssel megtisztítsák a hitet. Jézus a hideg és téli esőzés miatt Salamon tornácaiban járkál fel és alá, mikor hirtelen azt látja, hogy kegyes buzgólkodók veszik körül, akik hevesen és követelően léptek fel ellene. Az Úr türelmesen áll és felel nekik. De mondhat, amit akar, nem hallgatnak szavára. Utal tetteire, amelyeket a nagy nyilvánosság előtt, szemük láttára művelt. De ezek a cselekedetek nem győzik meg őket arról, hogy Ő a Messiás. Nem a Pásztor cselekedeteit akarják látni, aki életét adja a juhaiért, más Messiást akarnak, a makkabeusok szabása szerintit, akik keresztes háborúra fújtak riadót. Az ő messiási álmuk: vezér – a rómaiak ellen.

Megértjük a keresztes háború harcosait, akik elutasítják az olyan Pásztort, aki felfeszíteti magát, különösen ma, nagyon is megértjük. Olyan Isten, aki harcait pásztor-módra juhokkal vívja, a mai keresztyénség előtt nem ér többet, mint ott, a templomszentelési ünnepen. Az az ijesztő veszély fenyeget téged, keresztyén gyülekezet, hogy engeded: a jogtalanság, mely ma az egész világon az égre kiált, harci hangulatra korbácsoljon, ezzel megtagadod a Pásztort, és az Ő szavát nem hallod többé. A kegyes buzgólkodók azon a templomszentelési ünnepen elutasították Jézust. Mivel olyan alacsonyban áll előttük, istenkáromlásnak tekintik messiási igényeit. Hiszen meg kellene fordulniuk sírjaikban a makkabeusi idők hőseinek, ha hallanák, hogy valaki, aki csak Pásztor, azt merészeli mondani: „Én és az Atya egy vagyunk!” Dühvé növekszik a kegyesek izgalma az olyan Messiás ellen, aki azért jött, hogy szenvedjen és meghaljon. Köveket ragadnak, hogy megöljék Őt, Ő azonban menekülve visszavonul előlük, mivel még nem jött el az Ő órája. De nemsokára el fog jönni, mert Ő a jó Pásztor, s pásztor módra küzdi meg harcát. És akik az övéi: azok az Ő juhai. A juh a legvédtelenebb valamennyi állat között. A lónak patája van, a méhnek fullánkja, a macskának karma, a kecskének szarva, csak a juhnak nincs semmije, csak Pásztora! Nem véletlen az, hogy kezdettől fogva a juh volt az áldozati állat, amelyet a vágóhídra visznek. Mégis juhokkal vívja meg a jó Pásztor küzdelmét, juhokkal vívja ki győzelmét és juhokkal építi fel örök birodalmát. „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nekik, és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (27–28. v.) Ámen.

Lázár feltámasztása

Alapige: János 11,1-57

„Vala pedig egy beteg.” E beteg ismeretes előttünk, tudjuk a nevét, ismerjük mindkét nőtestvérét. Lakóhelye – ez itt nem lényegtelen – Betánia, háromnegyed órai közelségben van Jeruzsálemhez. Hogy Lázár beteg, ez a legemberibb dolog, ami megeshet rajta, de tulajdonképpen mindenkin. Nemcsak ennek a három testvérnek házában levő férfi fekszik betegen – „vala egy beteg” –, ez szinte mindenütt elmondható, ahol emberek élnek. Kórházakban s szobákban sok-sok ágyban fekszenek betegek. Sőt, nemcsak egyes emberek, hanem a népek is betegek. Az egész emberiségre is minden időben találó ez a szó, amely e hatalmas fejezetnek mindjárt a kezdetén figyelemre méltóan áll, mintha csak látnánk rajta sokezer éves érvényét: „Vala pedig egy beteg.”

„Küldének azért a testvérek őhozzá, mondván: Uram, imé, akit szeretsz, beteg.” Jézus szereti Lázárt s ennek nőtestvéreit. De megfordítva is bizonyára ugyanaz az eset: Lázár is szereti Jézust. De ez itt nem nagy jelentőségű. A nővérek szent tárgyilagossággal nem Lázárnak Krisztus iránti szeretetéről szólnak, nekik Krisztusnak a Lázár iránti szeretete a fontos és említésre méltó. „Uram, akit szeretsz, beteg.” Hiszen ha valaki beteg Lázárrá lesz, az ördög azt szokta sugdosni, imé, Isten szeretete elleni bizonyosság ez, döntő bizonyosság az ellen, hogy Jézus szeret, szerethet bennünket. A betániai nővérek azonban bátran és megtévesztés nélkül állnak, testvérünk beteg ugyan, de te, Uram, mégis szereted őt! Menjetek és mondjátok el minden beteg testvéreteknek, vigyétek el ezt a kórházakba, a nagy kórtermekbe és a kicsiny szobákba, ahol annyi betegágy van! Menjetek, mondjátok el minden betegnek, azoknak, akik sírnak és nyögnek, akik átkozódnak vagy imádkoznak! Mondjátok el ennek a nemzedéknek, a súlyosan beteg népeknek, kiáltásotok a városon át, vigyétek ki a hírt a falvakba: Jézus szereti a beteg Lázárokat!

„Uram, akit szeretsz, beteg.” A két nővér alig ismeri súlyát annak a két szónak, amit kimondanak. Általában feltűnik a negyedik evangéliumban, ebben a fejezetben megkülönbözképpen, hogy a szavak állandóan szétfeszítik tartalmi keretüket. A szavak tartalma minduntalan súlyosabb, mint az alakja, kinőtt ruhákhoz hasonlóak. Itt minden minduntalan túlmutat a szavakon. Jézus szereti Lázárt, olyannyira, hogy elhatározza: visszatér Betániába. Mit jelent ez neki? Az előbbi fejezet végén azt hallottuk, hogy Jézus kitért ellenségei elől. A barát betegségéről szóló hír nem közömbös helyen éri el Jézust, hanem visszavonulási útján. Szinte ezt mondhatnánk: menekülése közben. Jézus éppen Jeruzsálemből jön, Betániából, Júdeából. És ott immár kétszer is meg akarták kövezni. Azon igyekszik, hogy ellenségei elől még egyszer biztonságba jusson. Éppen ezen az úton éri utol a hír, amely a két nővérnek közvetett kiáltása. Érthető, hogy miért nem akarják közvetlenül kérni, hogy keresse fel Lázárt. A nővérek tudják, hogy a Jeruzsálemhez oly közeli Betánia forró talaj Jézus számára. Mégis az első dolog, amit a hír vétele után tesz az, hogy azonnal félbeszakítja, és két napra elodázza útját. E két nap alatt megvilágosodik előtte, hogy a kiáltás nemcsak a két nővér kiáltása. Egy más Valaki kiált itt, az Atya szól: Vissza, vissza Júdeába, vissza Betániába, Jeruzsálembe, vissza arra helyre, ahol várnak rá a kövek, melyeket neki készítettek. A tanítványok szabadkoztak. Ő pedig feleletül elmondja a példázatot arról a napról, amelynek 12 órája van. Az Ő 12. órája közel van ugyan, de csak akkor fejeződik be, ha az Atya elhatározta, és akarata szerint véget vet annak. Halálának időpontját nem az ellenségei határozzák meg Jeruzsálemben, hanem az Atya a mennyben. Most úgy látszik, Atyja úgy határozott, hogy menjen vissza Jeruzsálembe. Ezért fordul vissza tanítványaival. A beteg Lázártól Őt már semmi sem választja el. Jézus kész a beteg Lázárt annyira szeretni, hogy érette

nem riad vissza a kövektől és sok mástól sem, ami elkészítettet számára Jeruzsálemben. Oly titokzatos ez a szeretet, hogy beteg Lázár barátjáért kész Ő maga is beteg Lázárrá lenni. Ezzel teljesedik be rajta a régi ígélet: „pedig betegségeinket Ő viselte, fájdalmainkat hordozá... békességünknek büntetése rajta van és az Ő sebeivel gyógyulánk meg.” (Ézs 53,4–5)

Közben azonban rosszabbra fordul Lázár állapota, többé már nemcsak beteg, Lázár meghalt. Jézus tudja ezt, s közli tanítványaival is. Tamásnak igaza van, ha erre ezt feleli: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele.” Jézus odaér és Lázár már negyednapja a sírban fekszik. Kétszer hallja ugyanazon szavakat Jézus. Egyszer Mártától, azután szó szerint Máriától, mintha előre megállapodtak volna ebben. Ő, a fájdalomnak és aggodalomnak napjaiban százszor elmondhatták egymásnak: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.” És ez ismét az egész emberiségnek szól, valamennyiünkre ráillik ez. Ez a szó itt függ a levegőben. Ha egybegyűlünk temetéskor, a temetőben kiszakad a gyászolók szívéből: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem”, férjem, apam, nővérem, leányom, fiam, feleségem. De Te nem voltál itt, így ők meghaltak, s ez borzasztóan szomorú. Milyen megaláztatás Jézus számára, hogy ezt ismételtelen hallania kell, s a két nővér, akik pedig hisznek benne, ezt kétszer is szemére vethetik. Megalázó ránézve, hogy a vendégek is, akik Jeruzsálemből özönlöttek ide, a gúnyos elégtétel érzését vegyítsék bele ebbe a kiáltásba: „Nem megtehetette volna-e ez, aki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?”

Bizony, ez nagyon megalázó. De ami történik, az Jézusra nézve sokkal súlyosabb, mint csupán személyes megalázás. Bizonyára nektek is feltűnő, mily figyelemre méltóan esik szó a hatalmas, titokzatos felindulásról, amely Jézusnak a Lázár sírjához való útja közben történik. Kétszer is ezt olvassuk róla: felindult”, egyszer meg: „igen megrendütle” és „könnyekre fakada Jézus”. De miért mindez? János nem magyarázza meg. De tudjuk a többi evangéliumból, hogy Jézusnál ilyen esetek a kereszthez vezető útján figyelhetők meg. Sír Jeruzsálem felett. Júdás leleplezésekor szomorú a lelke. Halálig szomorú a lelke, remeg, csüggedt és kiált ott a Gecsemáné-kertben. E 11. fejezet szavai szerint kétségtelen, hogy itt Jézus számára egy „gecsemánéi óra” ütött. A Lázár sírjához vezető út neki a gecsemánéi út egyben. Ezért rendült meg, ezért szomorkodott, ezért sírt. Nem Lázárt siratja, akit néhány pillanat múlva feltámaszt, hanem sír a vendégek felett, akik ide jöttek, sír Jeruzsálem felett, sír minden fölött, ami nemsokára be is következik majd.

Igen. Így van. Jézus kész a beteg Lázárért beteg Lázárrá lenni, de még többre is kész. Lázár sírboltja egy másik sírboltra emlékeztet, amelyen már a kőfaragók dolgoznak Arimáthiai József kertjében. Túl Jeruzsálemben, hallatszik a kopácsolás ezekben a napokban. Nemsokára őt is halotti kendőkbe burkolják. Nemsokára ő maga kerül a kő mögé. Jézus nemcsak arra kész, hogy beteg Lázárrá legyen, hanem arra is, hogy halott, eltemetett Lázárrá is legyen. Erről van itt szó. Ezért a küzdelem, a megrendülés. Ez egyedül az ő küzdelme. Útja Lázárhoz, ahhoz a meghalt Lázárhoz, és minden meghalt Lázárhoz, az Ő útja tulajdon kereszthalálához. Igaza van annak a sok vendégnek, akik őt sírni látva így szólnak: „Ímé, mennyire szerette őt!”, de ez átfogóbban igaz, semmint gondolnánk. Mondjátok meg mindenkinek, nemcsak azoknak, akik betegágyakon fekszenek, hanem mindenkinek, akiknek fekete koporsók mellett kell állniok. Mondjátok meg azoknak, akik koporsó mellett hajukat tépve hajlongnak: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.” Mondjátok meg mindannyiunknak: Az Úr itt van, ha egy testvér meghal. Ha valahonnan nem hiányzik az Úr, az a halotti ágy, a koporsó, a sír: minden olyan hely, ahol a mulandóság jár. – A halott Lázárért Jézus halott Lázárrá lesz.

Ámde az örök szeretet szent útja nemcsak a beteg és a halott Lázárhoz vezet. Nemcsak a betegágyhoz, nemcsak a sírba, Isten útja hozzánk, szegény emberekhez még titokzatosabb. Krisztusnak abból a küzdelméből, amelyet érettünk vív, győzelem válik. A tanítványoknak ezt mondta: „Ez a betegség nem halálos”, „Lázár, a mi barátunk elaludt, de elmegyek, hogy felköltsem őt.” Mivel az Atya győzelmet adott neki Lázár halála fölött, ezt mondja Mártának: „Feltámad a te testvéred.” Mikor Márta ezt a kegyes zsidók által is vallott általános feltámadás-hit gyanánt értelmezve fogadja, azt mondja neki Jézus: „Én vagyok a feltámadás és az élet.” Ezzel elhangzott a döntő szó, itt világos lesz, mintha egy függőnyt húztak volna félre: „Én vagyok a feltámadás és az élet.” Íme, ez a János evangéliumára jellemző egyik: „Én vagyok!” Ahogyan más helyen mondja: „Én vagyok az életnek kenyere”, „Én vagyok a világ világossága”, „Én vagyok a jó pásztor”, „Én vagyok az út, az igazság és az élet”! Itt pedig ezt mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet.” Én vagyok az ego eimi. Nemcsak hogy van feltámadás és élet – nem! Sokkal határozottabban: „Én vagyok!” Öbenne foglaltatik, kívülre nincs is feltámadás, nincs is élet! Életünk azon az úton dől el, amelyet most a beteg és a halott Lázár kedvéért tesz meg. Ez az útja: út a halálon át az életért!

„Én vagyok...ego eimi...” – Hogy ez mit jelent, azt ő mindjárt meg is mutatja, szinte azt mondhatnánk: kézzelfoghatóan élénk hozza. Halljuk kérdését: „Hová helyeztél őt?” A sírhoz vezetik. Halljuk parancsát: „Vegyétek el a követ.” Márta irtózva, elhárítólag lép közbe: Hiszen már megkezdte munkáját az enyészet (szaga van). „Uram, immár szaga van, hiszen negyednapos.” Jézus félretolja őt, a sírnál állva. Az égre tekint, hálát mond Atyjának mondván: „meghallgattál engem” Ekkor hangos szóval kiált: „Lázár, jöjj ki!” És a meghalt kijött, kezein és lábain a kötélékek és orcáját kendő fedi. Jézus ismét szól hozzájuk: „Oldozzátok meg őt, és hagyjátok menni.”

Ezt a közlést csak akkor halljuk meg, ha korábban a másikat meghallottuk: „Én vagyok a feltámadás és az élet”, és ha meggondoljuk: hogyan támad fel nemsokára Jézus is az ő halottaiból. Nemsokára maga Jézus oldódik ki a kendőkből, a követ elhengerítik a sírjáról. Lázárnak betániai nyitott sírja mögött látható a húsvétkor megnyílt sír. Észre kell vennünk: miután beteljesedett rajta a feltámadás, egyszerre milyen jelentéktelenné lesz Lázár. Ez a fejezet többé alig említi őt. Úgy tűnik ki, mint a szenvedéstörténet többi alakja, Jézusra mutat, hogy azután ismét eltűnjön. Voltaképpen nem is Lázár feltámasztásáról van itt szó, hanem egy sokkal átfogóbbról: Jézus Krisztus feltámadásáról. Jézus nemcsak beteg lett érettünk, nemcsak meghal érettünk, annyira szereti Lázárt, hogy fel is támad érte. Ami Lázár sírjánál történik, az a legnagyobb és legvégsőbb tényre mutat. Jézus mégis másként fog feltámadni, mint Lázár. Lázár feltámadása után is csak halandó ember, aki egy nap újra megbetegszik és meghal. Jézus azonban a feltámadás után nem ember, nem fog többé remegni, csüggedni, sírni, hanem dicsőségben fog feltámadni mindörökre. Mindörökre és mindenki számára. Nemcsak önmagának támad fel, mint Lázár, mintha ez csak az ő magánügye volna. Nem! Jézus feltámadása túlnő az ő személyén. Krisztus úgy támadott fel, mint *zsenge*. Feltámadott mindenkiért és mindenki számára! Igen, *feltámadott!* „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbenem, ha meghal is él: És aki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?” (Jn 11,25–26)

Ezzel olyan kérdés merül fel, amely áthúzódik ezen a nagy fejezeten, sőt az egész negyedik evangéliumon. Ez a kérdés a HIT kérdése. Ez a fejezet megmutatja nekünk, hogy mi a hit, sőt ezt szinte a hit fejezetének lehetne nevezni. Aki nem tudott, vagy nem akart hinni, minden időben ezen a fejezeten botránkozott meg. A 18. század férfijainak vörös posztó volt ez a fejezet. Az egyik legélesebb gondolkozó, Spinoza úgy nyilatkozott erről, hogy egész rendszerét odaadná, ha hinni tudna abban, ami ebben a fejezetben

áll. „Hiszed-e ezt?” E kérdést intézte Jézus Mártához, így itt, ma hozzánk is. Hiszed-e ezt, hogy ez személyesen neked szól: Krisztus a feltámadás és az élet!? Hiszed-e, hogy halálad óráján is bizalommal mondhatod majd: ha meghalok is élek! S ha nincs is itt még a vég, ha még nem is kell meghalnod, ha még élhetsz. Ez a hit életed minden kísértése, nehézsége között megtartó erő lesz-e neked? Hiszed-e, hogy élhetsz is Krisztussal? „Mert aki él és hisz énbenem, az soha meg nem hal.”

Aki hinni tudna ebben! Mi, ma különös mértékben vagyunk betegek, haldokló és halott Lázárok. Mindenből csak az elmúlás lehelete csap felénk. A házasságokban, a családokban hullaszagot érzünk. Mít teszünk az elmúlás ellen? Hiszünk abban, aki ezt mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet.” Aki ezt hinni tudná, az elmondhatná Lutherrel: „Nem hiszünk többé ebben az énekben: Az életben bennünket halál vesz körül, – hanem most ez így hangzik: Minket már a halálban is az élet vesz körül.” Az olyan nemzedék, amelyik ezt hiszi, az tud élni és tud meghalni is. Mi mindkettőre erőtlenek vagyunk.

De figyeljük meg, hogy milyen hitre indító, szeretetteljes tanítást ad nekünk ez a fejezet. Három csoportot látunk: a tanítványokat, a nővéreket és a vendégeket. Mindháromra igaz ez: Hittek benne! Mégis tudjuk, hogy e hitnek nagy megrázkódtatásokon kell keresztülmennie. Nemsokára vihar támad, s olyan pusztítólag fog hatni, hogy többé szinte semmi sem fog látszani ebből a hitből. De gyengeségük ellenére, ami majd kiütöközik nagypénteken és húsvétkor, nem kétséges, hogy ők már most hisznek. „Hiszed-e ezt?” Feleletük erre a kérdésre nem hangzik kétkedve. Jól tudják ők, a Biblia eme férfijai és asszonyai, hogy nem ők rendelkeznek a hitük felett úgy, mint ahogy az ember a zsebkendője felett rendelkezik, amelyet kedve szerint húzhat elő. Nem! Az ember a hitét nem a zsebében hordja. A hit minden ajándékok között a legtitokzatosabb, amit minden nap újra meg újra meg kell köszönni, melyet minden reggel újra kell kérni.

„Hiszed-e ezt?” Mivel Jézus nagyon is tudja, hogyan is áll a dolog a mi hitünkkel, íme, milyen szeretetteljesen számol tanítványainak hitbeli gyengeségeivel, a rájuk zuhanó hitbeli megrázkódtatásokra mily kíméletesen készíti elő őket. Jézus tudja, hogy gyenge virágszál a hit. Nézzétek, mily gyöngéd ujjakkal érinti a két gyászoló nővérrel való beszélgetés közben a hit kérdését. Semmiképpen sem tesz úgy, mint aki rendelkezik hitük felett. Ő, aki hitünk Ura lenne, hitünk szolgája lett. Távolról sem akarja azt a látszatot kelteni, mintha a hit dolgában kényszeríthetne vagy erőszakoskodhatna. Jézus nem kényszerít. Nem úgy rendelkezik a hívőkkel, mint ahogy a tornacsarnokokban vagy a gyakorlótereken tesznek. Engedi, hogy az emberek elmenjenek Betániából, ne higgyenek benne, elmenjenek Lázár feltámadásától, és még ott megállapítsák, hogy neki úgymint meg kell halnia, hiszen ellene elfogatási parancsot adnak ki. Jézus megvárja, amíg a hit, ez a titokzatos gyümölcs megérelődik. Jó annak, aki nem rázogattja durván az éretlen gyümölcsöt.

S mégis – bár barátságosan, de végső isteni komolysággal – nekünk szegeződik e fejezet kérdése: „Hiszed-e ezt?” Nem mi tesszük fel e kérdést, hanem Krisztus. Vigyük ezt magunkkal, forgassuk szívünkben! Krisztus mondja: „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbenem, ha meghal is él, és aki csak él és hisz énbenem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?” „Boldogok, aki nem látnak és hisznek!” Ámen.

Megkenetés Betániában és bevonulás Jeruzsálembe

Alapige: János 12,1–19

A hegyekben vannak olyan helyek, ahonnan többszörös visszhang hallatszik. Igénkben János először azt a visszhangot hallatja velünk, amelyik Betániából, a Lázár sírjától, annak közvetlen közeléből, majd pedig annak messze környékéről hallható. Lázár feltámasztása minden résztvevőre igen nagy utóhatással van. Különös volna, ha nem így lenne, mert valóban nem magától értetődő, ha valaki, aki már négy napja feküdt a sírban, a teste oszlásnak indult, visszatér az életbe. Ilyen ébresztő szózat az örökkévalóságból nem hangozhat el anélkül, hogy rabságunk meredek faláról erőteljesen ne visszahangozzon.

Először Betániában támadt visszhang. A betániai emberek szeretnék kifejezni hálájukat. Ezért Lázár feltámasztójának pompás lakomát készítenek. Ez – amint a többi evangélium is közli – nem a nővérek házában megy végbe, hanem annak hajlékában, aki egyszer kiütéses beteg volt: a poklos Simon házában. Erre a két nővért is testvérükkel együtt meghívták. Mártáról feltűnő rövideggel ez van feljegyezve: „Márta szolgált vala fel.” Mínta János ezzel azt akarta volna kifejezni: ő természetesen ismét szolgált. Akkor érzi jól magát, ha szolgálhat. De ma különösképpen szolgált, mert úgy, ahogyan ma szolgált, még soha nem cselekedett. Ma annak szolgál, aki elveszett testvérét feltámasztotta a halálból. Ha eddigi életében kötelességének számította a szolgálatot, ma hálából teljesíti azt. Mert a testvér meghalt, de íme: újra él! „És Márta szolgált.” Ki ne akarna itt Márta lenni?!

Ámde Mária is szolgál, és pedig a maga módján. A lakomára magával hozta legnagyobb értékét, amije van. Az edényt illatos kenettel, ami Indiában készült, s ami 300 dénár értékű ajándék. Ha elgondoljuk, hogy egy dénár az akkori munkásnak egész napi bére volt, s leszámítjuk az ünnepnapokat, egy munkásnak majdnem egész évi keresetét, bérét csorgatja Mária egyetlen mozdulattal Jézus fejére és lábaira. Ezt a hódolatot csak abban az esetben nem mondhatjuk esztelenségnek, túlzásnak, ha meggondoljuk, itt arról a nővéréről van szó, aki visszanyerte halott testvérét. Micsoda egy ilyen esztendei bérösszeg, micsoda általában minden pénz és jószág ahhoz képest, hogy az ember visszanyeri meghalt testvérét. Hiszen nem egy ember van, aki annak, amit Mária hálaáldozatul nyújt, már többszörösét is odaadta az orvosnak az egészségéért. Nem egy ember áldozott volna szívesen ilyen összeget, csak hogy visszakaphassa testvérét, apját, anyját, hitvesét, gyermekét. Ilyen a Mária köszönete és szolgálata is. Ki ne akarna itt Mária lenni?

És Lázár is szolgál. Különös ez a Lázár. Az evangéliumi leírásokban feltűnően hallgató vendég. Egyetlen szót sem hallunk a szájából, feltűnően néma ez a testvér. Jóformán semmit sem tudunk arról, amit ez a Lázár életében mondott vagy cselekedett volna. Mindig csak azt halljuk, amit mások mondanak róla, amit mások tesznek érte. Csak ezt tudjuk róla: evett, ivott, beteg volt, meghalt, Jézus szerette őt és megmentette. De éppen azzal, hogy Lázár minden cselekedetével, egész lényével teljesen a háttérbe húzódik, minden időknél egyik legtisztább, leghatalmasabb Krisztus-tanújává lett. Mi mindig azt gondoljuk, hogy Isten iránti hálánkat, szolgálatunkat és dicsőítésünket csak azzal tudjuk kifejezni, amit teszünk és adunk. Itt azonban azt látjuk, hogy az ember bizonyágtevővé válhat csupán azzal, amit elfogad, amit magán történni enged. Ő, ez a csendes, ez a különösen csendes Lázár, mily beszédes bizonyágtevője lett Krisztusnak, csupán azzal, hogy nyilvánvalóvá lett rajta Krisztus szeretete.

Sok ilyen Lázár-testvér van szeretetintézményeinkben, lények, akik létének nincs más értelme és jelentősége, csupán az, hogy ők egyszerűen vannak, de Isten szeretete

nyilvánvalóvá lesz rajtuk. Betegek, gyógyíthatatlanok, gyengeelméjük, öregek, nyomorultak, akik évtizedeken, sőt néha egész életükön át azért vannak csupán, hogy őket mások segítsék, szeressék, ápolják, tartsák, hordozzák azért a Krisztusért, aki szereti Lázárt. Élnek közöttünk is olyanok, akik semmi egyébbel nem tudnak dicsekedni, csak azzal, hogy beteg vagyok, gyenge, segítségre szoruló, s Krisztus szeret engem. Vannak itt betegeknek olyan hozzátartozói is, akik negyed század óta ilyen Lázárt ápolnak otthon, akikről semmi egyebet nem lehet elmondani: betegek, egy napon meghalnak, s Jézus szereti őket. Ó, őrizzék ezeket a Lázár-testvéreket, Isten dicsőségének e néma és különös tanúbizonyságait, akiken naponként, gyakran óránként, éjszakákon át gyakoroltassék és akiken nyilvánvalóvá válik Krisztus szeretete. Őrizzék ezeket, mint szemetek fényét. Krisztus gyülekezetének kincsei ezek a Lázár-vendégek. Most olyan áramlat zúg át az időközön, ne álltassuk magunkat, a mi népünkön is – az istentelen orvostudományban kezdődött el –, olyan szellemi áramlat, amely a Lázár-testvérek ellensége és életükre tör. Júdás módon számítgatják, hogy mit árt vagy mit használ Lázár? Szerintük Lázár nem foglalhat helyet a Teremtő nagy asztalánál. Hiszen az egészségesek, a fajfenntartó erősek számára sincs elegendő kenyér, ezért el kell „intézni” ezeket a betegeket és nyomorultakat injekciókkal vagy elgázosítással. Ilyen Júdás-szellem sok helyen fuvall ma közöttünk is. Nekünk a legerősebb nyomatékossgal fel kell emelnünk figyelmeztető szavunkat: csak vessétek el a Lázár-testvéreket! Távolítsátok el őket az asztaltól. Ennek nem az lesz az eredménye, hogy az egészségeseknek több kenyér jut, mert ha nem jut elegendő a betegeknek, nyomorultaknak, úgy az egészségesek is híjával lesznek. Ha ez a szeretet, amely a legnagyobb áldozat útján minduntalan újra megszületik és növekszik, ha ez nem gyarapodhat és erősödhet, úgy meg is fog halni. A legbensőbbjében sebződik meg minden édesanyai és édesapai, minden testvéri érzés. Sokakban hidegül meg a szeretet és ez a nemzedék jéggé merevül majd. Csak üzzétek el nyomorult fekvőhelyéről Lázárt, csakhamar nektek sem lesz nyugalmatok, mert az Úr szereti Lázárt. Csak taszítsátok el őket a népek asztalától, csakhamar ti is eltaszítottok, mert az Úr szereti Lázárt, ennek a nemzedéknek ítéletül vagy áldásul. Lázárnak itt kell maradnia velünk, mert Jézus szerette Lázárt. Hogy ezzel az ő szeretetének gyakorlótere legyen közöttünk, azért mondta Júdásnak: „Szegények mindenkor vannak veletek.”

Így szolgálnak és adnak neki hálát Betániában. Ennyire különféle jellegű szolgálat és hálaadás van az Úr szőlőjében. Az egyik a kezének munkájával szolgál, ahogyan Márta cselekedte. A másik úgy, hogy azt adja Krisztusnak, ami neki a legdrágább, ha mindjárt nincs is ennek valami kézzelfogható haszna más emberre nézve, ahogyan Mária cselekszik itt, szolgál alabástrom-szelencével, vagy orgonajátékkal, teljes odaadással, vagy titkon imádjá őt lélekben és igazságban. A harmadik azzal mond köszönetet és szolgál Krisztusnak, hogy egyszerűen csak van, mint Lázár, és engedi, hogy hordozza, táplálja, szeresse őt. Nem lehet, amint ezt Júdás kísérli meg, a szolgálat egyik módját a másikkal kijátszani. Krisztus teret enged mindháromnak. Mindegyik a maga módján szolgál. Máriát védelmébe veszi az Úr a Júdás által emelt szemrehányás ellenében: „Hagyj békét neki” És itt ellenünk szegeződik a kérdés, bár szeretettel és barátságosan, de nagyon komolyan: Hogyan áll a dolog a te szolgálatoddal, a te háláddal? A kérdés nem ez: Hogyan szolgálsz neki, hanem: Szolgálász-e egyáltalán így vagy úgy? Hálaadás nélkül nincs keresztyénység!

De mondhat-e ember hálát neki? Van-e erre oka? Nemde az a benyomásunk: annak a három testvérnek igen, volt okuk a hálára, hiszen a testvérüket visszanyerték. De ha az ember évtizedek óta szenved, s ez nem vétetik el róla, még köszönetet is mondani? Ha az embernek volt testvére és az nem jött vissza, felesége, férje, gyermeke, akik nem jöttek vissza, ki tudja ezt megköszönni?

Erre a kizáró kérdésre az a felelet vet világhírességet, amelyet az Úr ad Júdásnak, s ez tovább visz egy lépéssel. Jézus eme szavakkal utasítja rendre Júdást: „Hagyj békét neki, az én temetésem idejére tartogatta ő ezt. Mert szegények mindenkor vannak veletek, én pedig nem mindenkor vagyok.” Itt az történik, hogy Jézus az egész beszélgetésnek és jelenetnek merőben más fordulatot ad. A betániai barátok hálásak Jézusnak azért, amit a múltban tett értük. Jézus azonban fordít egyet az egész szemléleten, tekintetüket most arra irányítja, amit csak a jövőben fog cselekedni, mégpedig a legközelebbi jövőben. Ők arra a jótéteményre tekintenek, ami a testvérekkel történt. Jézus azonban most azt akarja mondani nekik: nagy és fontos lehet nektek, amit érettetek tettem, de én nagyobbat és fontosabbat cselekszem, éspedig hamarosan. Nem a Lázár halála és feltámadása fontos, hanem egy másiknak a halála és feltámadása, akire mutat mindaz, ami Lázár sírjánál történt: én áldozati halállal halok meg érettetek. A betániai barátok ott Istennek egy kicsiny ajándékért mondanak hálát, ami parányi ahhoz a nagyobb, egészen nagy, legnagyobb ajándékhoz képest, amit Krisztus fog szerezni nekik hamarosan, éspedig nem itt Betániában, hanem amott Jeruzsálemben. Azért gondolataitokkal ne tapadjatok a Lázár sírjához, hanem legyetek készen arra, hogy elfogadjátok a nagyobbat, a legnagyobbat.

De mi Istennek mindig azért szeretnénk köszönetet mondani, amit – elgondolásunk szerint – ajándékozni kellett volna. Mindig a kisebb dolgot szeretnénk megköszönni, de ha ezt a kicsinyt, amit kívántunk, megtagadja tőlünk, elzárjuk magunkat a nagyobb, dicsőségesebb ajándékai elől, dacosan és hálátlanul elfordulunk tőle. Mivel megtagadta tőlünk a részt, zúgolódunk, elzárkózunk az egész elől is, amit ajándékozni akar. Azért fáradozik itt Jézus, hogy megszabadítsa betániai barátait a részleges megmentéstől, ami itt történt, s arra a teljes, átfogó szabadításra mutasson rá, ami nemsokára be fog következni a Golgotán. Ezzel Mártának azt akarja mondani: Te most szolgáltál engem. Ez szép és jó. De van fontosabb is, mint a te szolgálatod, nemsokára felcserélődnek a szerepek. Én leszek az nemsokára, aki szolgálni fogok neked. Mert nem azért jöttem, hogy neked szolgáljak, hanem hogy én szolgáljak és adjam életemet váltságul sokakért. Lázárnak pedig ezzel azt akarja mondani: Most te szolgálsz Uradnak és adsz neki hálát azzal, hogy vele vagy egy olyan lakomán, amelyet Krisztusnak szereztek. Krisztus azonban téged és minden jelenlévőt nemsokára egy másik lakomára hív meg, amelyet ő készít mindenkinek. Mária, te azt köszönöd meg Megváltódnak, hogy ismét tied a testvéred. Ezért törted el a drága edényedet, öntötted ki annak drága tartalmát. De itt most nem ez a legfontosabb. Az, aki az asztalnál ül, nemsokára egy drágább edényt fog öszszetörni, mert az ő testét törik meg. Olyan tartalom ömlik ki belőle, amely hasonlíthatatlanul értékesebb lesz, mint a te 300 dénár áru drágakeneted. Illata nemcsak ezt a házat tölti be majd, hanem az egész világot. Amit Mária művel a kenettel, az Jézus szemében az ő holttestének előzetes bebalzsamozása, de egyszersmind olyan előzetes megkenetés is, mint amilyen a királyi koronázások alkalmával kezdettől fogva szokásban volt. Ezért kell őt békén hagyni.

Ezzel még egyszer jelentkezik előttünk isteni kedvességgel, de isteni komolysággal is a kérdés: „Hálás vagy-e azért a nagy, végső, legmagasabb rendű ajándékért, ami nekünk, embereknek, a Krisztus által adatott?” Ott Betániában egy embert a sírból visszahívnak ebbe a mulandó életbe. Mi valamennyien, akik hihetünk Krisztusban, sokkal többel tartozunk neki, hiszen minket a másvilágba, az örök életbe mentett át Urunk. Hiába kerülte ki Lázár rövid időre a sírt, ismét meg fog halni. De, aki Krisztusban hisz, ha meghal is él az. Ez végtelenül több. Krisztus Betániában benyúlt egy sírba. Azzal, hogy egyetlen sírba benyúlt, egy embert a halandó életbe visszahívott. De nemsokára nem Betániában, hanem Jeruzsálemben következik be egy egészen más „belenyúlás”.

Isten fõnségesen belenyúl majd minden idõk és vilákok valamennyi sírjába. Hálás vagy-e ezért az ajándékért? Micsoda háromszáz munkanapnak bére, hálaáldozatul ezért a fenséges ajándékért?! Akkor nemcsak háromszáz nap munkáján keresztül, hanem életed minden napján, végsõ leheletedig köszönheted, még akkor sem köszönted meg eléggé. Mert ha mindent meg is cselekedtetek, amivel tartoztok, így szóljatok: „Haszontalan szolgák vagyunk!”

Ez az elsõ visszhang Betániából Lázár feltámasztására. S most következik a második. Ez a Jeruzsálemet körülvevõ halmokról és völgyekbõl zeng felénk. A néptömegek megmozdultak. Megtudták mi történt Betániában, látni akarták Krisztust, a nagy Szabadítót, és Lázárt is. Szenzációvá lettek. A Jeruzsálem és Betánia közötti mozgalom aggasztó méreteket ölt. Jézus eddig minden efféle csõdületet és felvonulást lehetõleg került. Nem csodálkoznánk, ha ezt olvasnánk: Menekülésszerûen elvonult. De most szabadjára engedi azt, aminek meg kell lennie, mert közeleg az õ órája. Nem akadályozza meg, hogy a következõ napon zarándokok özönljenek ki, kezükben pálmákkal készüljenek arra a fogadásra, amely a többi evangélista virágvasárnapi igéjébõl ismeretes elõttünk. János evangéliumából megtudjuk, hogy ez a lelkes hódolat Lázár feltámasztójának szól. Elõször pompás vacsora a tiszteletére, majd fejedelmi ajándék Mária kezébõl, most királyi fogadtatás a nép részérõl.

De mégis, mit akar tõle a nép? Nyilvánosan királynak kiáltja ki Izráel felett. A nép oly biztosan számol azzal a ténnyel, hogy õ most elfoglalja a Dávid trónját, hogy Isten segítségét kéri reá és az immár megkezdett királyi uralmára. Ez e szavakkal történik: „Hozsánna: Áldott, aki jó az Úrnak nevében, az Izráelnek ama királya!” Segíts Dávid Fián! De miért teszi ez a nép? A nép minden idõben olyan királyt akar, akinek hatalma van. Ez olyan király, aki tud valamit, ezt senki nem vitathatja el. Meg tudott vendéglenni 5000 embert, már akkor pajzsukra akarták emelni (Jn 5), most még egy halottat is feltámasztott. Jézusban a tett emberét látják. Nagyon sokat megmagyaráz ez a mondat: „Azért is méne õ elébe a sokaság, mivel hallá, hogy ezt a csodát mívelte.” A nép mindig a csodát dicsõíti. A nép mindig olyan valakit akar, aki „tud teremteni”! Azért kiáltják õt ki királlyá, s Jézus ezúttal engedi ezt megtörténni. Hozzájárul annak ellenére, hogy amikor majd megkötözve áll Pilátus elõtt, ugyanez a nép megváltoztatja róla a véleményét és ezt kiáltja: Feszítsd meg õt! Ő most hagyja ezt megtörténni, bevonul Jeruzsálembe, bevonul a keresztalálba, megy a legmélyebb leverettetésbe, csakhogy engedelmes legyen az Atya akaratának, mind a keresztalálig.

De íme, éppen ez által teszi õt az Atya minden királyok felett királlyá. Ők a maguk képe és kívánsága szerinti királynak akarták Jézust. Kicsi királyt akartak (mi is mindig ilyet akarunk magunknak), Ő azonban nagy király lett. Király mindenek felett, anyagok, szellemek és hatalmasságok felett is. Mivel nem e világnak engedelmeskedett, hanem a mennynek, ezért lett nagy király, akinek neve minden név fölött való. Ne tegyünk szemrehányást a népek eme tévedése miatt, hiszen a tanítványok elõtt is csak késõbben világosodik meg, mi is történt Jézussal a Jeruzsálembe való bevonulásakor. Csak jóval késõbb ismerik fel: hiszen ott teljesedett be az Ige, a régi prófétai jövendölés a minden királyok utolsó nagy királyáról, amelyik arról szól, hogy számaron fog bevonulni Jeruzsálembe.

Lázár feltámasztásának harmadik visszhangja a templomból jött. Hallották annak a sok száz fõbõl álló zarándokcsapatnak ládbogását, amelyik a Betánia és Jeruzsálem közötti útszakaszon kezdõdött. Ezért a rendkívüli megdõbbenés a fõpapok szobáiban. „Íme, mind e világ õ utána megy.” Most már – elég sokáig kacérkodtak a gondolattal – meg kell õt õlniük. De íme, azt az eszközt, amelyet elvakult gonoszságukban megragadnak, hogy õt ártatlanná tegyék, ezt az eszközt, a keresztre feszítést használja fel az

Atya arra, hogy őt teljes hatalomba helyezze. A világ most fogja őt igazán követni a világ, az egész kozmosz a hatalmába kerül azzal, hogy a főpapok a kereszthalállal tényleg hatástalanná és ártalmatlanná akarták tenni őt, akinek adatott minden hatalom mennyen és földön.

Azzal szeretném befejezni, hogy rámutassak erre a meglepő feljegyzésre: „A püfejedelmek pedig tanácskoznak, hogy Lázárt is megöljék.” Lázár meg van mentve. Most pedig Jézus ellenségei érdeklődnek utána. Veszedelmes érdeklődés ez. Ez az a holttest Jézus dicsőségének csendes, de mégis beszédes tanúja: szálla a szemüktől. Jellemző, hogy akit Krisztus megmentett, arra nem vár kényelmes élet, annak veszedelmes élet kezdődik. Az ellenség figyelni a megmentett Lázárokat. Az egyházban holttest szü ideig megfélemedtünk erről. Ma tudjuk, Jézus asztaltársa számára veszedelmes élet kezdődik. De aki felemelte kezét Jézus megmentettjeire, akik a Megmentőre való megmentésre törtek ott, akkor, annál láthatóbban követte őket a világ. Boldog az, akit fenyegetettekhez, de a megmentettekhez tartozhat és már itt megkezdte futását útján. Ámen.

Hasonlat az elrothadó búzaszemről

Alapige: János 12,20–50

Abban a pillanatban, amikor Jézus végső sürgetéssel a nép szívére helyezi, hogy „járjatok, amíg világosságotok van”, mivel „még egy kevés ideig veletek van a világosság” – abban a pillanatban, mikor végérvényesen kiténik, hogy bár sok vezető hisz benne, de nem vallják be hitüket, mert félnek az egyházi átoktól; – abban a pillanatban, amikor teljessé, világossá lesz, hogy bár sok csodát művelt, utoljára a legnagyobb méltóságok mégsem hisznek benne; – abban a pillanatban, mikor az Úr megállapítja, hogy valóra vált az Ézsaiás könyvében levő sötét, komor szó, amelyik így hangzik: „Mevakítottá az ő szeméiket, és megkeményítette az ő szívöket” – abban a pillanatban, amikor Jézust megkísértés. Bizonyára arról a küzdelemről van szó, melyet a másik háromevangelista a Gecsemánében végbemenő küzdelemként jellemez.

A közvetlen körülmények röviden a következők: Jézus ismét elhagyja a templomot, amelybe a virágvasárnapi nyilvános bevonulás alkalmával belépett. Elhagyja utoljára végérvényesen. Kívül a pogányok előcsarnokába jut, „néhány görög” közeledik hozzá. Ezek Fülöphöz fordulnak: látni szeretnék Jézust, eszközölné ki, hogy beszélhesse vele. Fülöp – s ez nagyon feltűnő – előbb nem mer vállalkozni kívánságuk teljesítésére, és ezért Andrásához fordul. Együttesen nekibátorodnak, előterjesztik az idegenek kérését. (Bizonyára Görögországból való prozelitákról van szó.) Önmagában csekély jelentőségű mozzanat ez, az Úr számára azonban észrevehető meglepetés. Képzelnék csak, milyen hatással lehet Jézusra a görögök kérése? Különös összetalálkozás ez! Jézus éppen becsapódott a templomhoz és a tulajdon népéhez vezető ajtó. Mintha most a másik ajtó akarna feltárulkozni előtte: görögök állnak itt, látni akarják őt, Jézust! Nem az Atya ad-e barátságos jelt nekik? Nem „vezetés” ez az egész? E görögök nem a sőbbrendű küldöttekhez és angyalokhoz hasonlítanak-e, akiknek az Atya megbízásából ezt kell mondaniuk: Fordíts háttal a zsidóknak, fordulj a népekhez és nemzetekhez!? Ez jelent az, hogy bezáródott előtted az egyik ajtó, amely a kemény nyakú néphez vezet. Hiszen nyitva előtted az ajtó a pogányokhoz, a nagy és széles népek kapuja. Nem olyanok-e a görögök, mint egy „küldöttség”, mint képviselők valamennyi népeknek, akik írnak nekik és intenek neki: „Jer által és légy segítségül nekünk!” Verd le a port a ruhá-

ról, ragadd meg a vándorbotot, hagyd el Jeruzsálemet! Nagy a világ, van hely bőven a népek nagy vendégfogadójában.

És mégsem Isten, hanem a kísértő lép hozzá. Szemfényvesztésről van szó. Hasonlít ahhoz, amikor a Sátán őt egy igen magas hegyre vezette, megmutatta neki a világot és ennek minden birodalmát, s ezt súgta neki: „Mindezeket neked adom, ha leborulva imádsz engem.” A görögöknek e sajtós látogatásában a kísértő mozzanat abban áll, hogy ők olyan kivezető utat mutatnak, amely nem vezet a kereszthez. Igen, az Atya is akarja, hogy Jézus elmenjen a pogányokhoz, meg fogja nyitni az utat minden néphez, de addig nem, amíg Izráel keresztre nem feszítette a Fiút. Izráelnek a legvégsőt is el kell követnie: Királyának kitaszítását is. Mivel ez az út az, amelyik az Atya akarata szerint a népek üdvösségéhez vezet, azért kész ő, hogy ezt az utat mindvégig fiúi engedelmes-séggel végigjárja. De lásd, most eljöttek a görögök! Nem olyan-e ez, mintha az Atya intene? Nem akarja-e megkímélni őt a végső, borzalmas eseménytől? Ábrahámnak a végső pillanatban, mielőtt feláldozta volna fiát, nem ugyanez az Atya kiáltotta-e kíméle-tesen: „Megállj!” A fia helyett nem nyújtott-e áldozati állatot elébe? A görögök nem ilyen jeladásai-e az Atyának? Aki a végső pillanatban kereszt nélkül akarja őt elküldeni a népekhez...? Ilyen kísértés keríti hatalmába az Urat. Ez magyarázza meg ezeknek a görögöknek a féltékenységét is, akik maguk sem tudták megmagyarázni, miért – de nem mertek az Úrhoz fordulni. Mintha halványan sejtették volna, hogy ők akaratlanul is, de a sötétség eszközei? Ez magyarázza Fülöp aggodalmát is, aki csak Andrással együtt merészeli még egyszer megszakítani annak útját, aki megindult a kereszthez. A két tanítvány még jól emlékezik a szóra, amely Pétert találta, amikor Urát el akarta téríteni a kereszthez vezető úttól: „Távozz tőlem Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra.” A kísértőnek ilyen cselétől méltán iszonyodik az ember. Jézus azonban felismeri a gondolatot, mely őket vezette. Rögtön megteszi a szükséges ellenlépést. Neki is szüksége van arra, hogy átlásson a világosság angyalává öltözött Sátánon. Azt feleli: Űtni fog az óra, amikor én őket mind magamhoz vonom, mind zsidókat, mind pogányokat. Mindenkit, aki csak engedi magát. Az az óra lesz ez, amikor e fenséges szavakkal küldi ki őket: „Tegyetek tanítványokká minden népeket”! Űtni fog ez a nagy óra, de most még nincs itt az ideje. Most a másik óra van itt, amikor őt keresztre feszítik. Még mielőtt eljönne az a dicső óra, ezt a nehéz órát kell átküzdenie és elszenvednie.

Ebben a megkísértő órában segítségként merül fel előtte egy természetből vett hasonlat. Az a gabonamag, amelyik nem hull a földbe és nem hal meg, nem hoz termést. De ha engedi, hogy a földbe vettessék és betemetődjék úgy, hogy magát föláldozza, ha megtörténik ez a maga odaszánása: új termést hoz. Persze vannak olyan gabonamagvak is, amelyeknek nem kell vetőmaggá lenniük, amelyek nemes táplálékká lehetnek közvetlenül, anélkül, hogy előbb megrothadnának. Ezek, amelyeket lisztté őrölnek, nem haszontalanok, de „magukban maradnak”, nem sokasodnak meg. Csak az a gabonamag sokasodik meg, amely a földbe, romlásba, halálba merülni engedi magát. Jézus már most is elmehetne a görögökhöz, érdekükben élhetne erejével, és sok áldást szerezhetne közöttük. De az Atya akarata másfelé mutat. Neki, mint gabonaszemnek, amelyiknek az a rendeltetése, hogy vetőmaggá legyen, először a földbe, a halálba, a sírba kell kerülnie. S ha engedelmes lesz az Atya akaratának mindhalálig, egészen a gólgotai keresztfáig, ha nem enged a kísértő édesgetésének, nem „marad maga” Oly sok lelki gyermeke lesz, mint a csillag az égen, mint a tenger fővénye, s drága vére lesz a vetőmag, amely minden nép közé vetetik. Ahova odahull ez a vetőmag, meg lesz munkálva Isten földje, és beérik Isten aratása. Éppen azzal tesz Jézus a görögöknek nagyobb szolgálatot, hogy nem megy hozzájuk, hanem Jeruzsálemben marad. Éppen azzal, hogy nem engedi meg-

hosszabbodni a világon való munkálkodásának napját és kiterjeszteni befolyását, hanem felkészül a Fiú engedelmes halálára, veti meg az alapot a népeknek és a görög kérelmezőknek megmentéséhez, anélkül, hogy végérvényesen feladná Izráelt. „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonszok.” Mindenkit, aki csak engedi általa vonzani magát. De csak akkor, ha előbb felemeltetem. A búzaszemnek előbb meg kell hálnia!

És amit az imént magáról mondott Krisztus, meglepetésszerűen átviszi a gyülekezet-re. Egyháza, amely csakis abból, egyedül abból él, hogy ő maga meghal és feltámad, ez az egyház soha nem tagadhatja meg teljesen, hogy annak egyháza, aki a gabonaszem sorsát szenvedte el. Az alak, a mód, amelyben az egyház él, a meghaló gabonamag alakját és módját fogja átvenni. Jézus Krisztus egyházában nemcsak a főre, hanem a tagokra is áll: „Halálon keresztül életre.” „Aki szereti a maga életét, elveszti azt, és aki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.”

Az egyházza alkalmazott ezen szavak, az utóbbi években, minduntalan felöltöttek elménkben. Olyan történelmi érákban élünk, amikor – cserbe szólva – az egész világon levő egyházon hanyatlás látszik átvonulni. Mai helyzetére jogosan alkalmazzák a szót: „összeszűgörodik” Kérdés merül fel: mi a teendő? Nem lehetne-e ezt az összeszűgörodó egyházat nagyvonalúan kigondolt tervekkel talpra állítani? Nem volna-e sürgősen szükséges, hogy valami építési rohammal teret nyerjünk az egyház számára? Nemde, az egyházért való jogos aggódásból támadnak ilyen gondolatok bennünk? De nézzük csak, ez áll-e itt a Bibliában? Ha kimondjuk a jelszót: „a tömeget kell megnyerni”, nem gondolhatunk-e arra, hogy Krisztusnak nem ez a szándéka? Az egyháztörténelemben nem fordult-e elő elég gyakran, hogy Krisztus csak egy maroknyi embert szólított meg, akik készek voltak életüket alig valamire becsülni? Krisztus nem küldhet-e, amint Gedeon idejében történt, ma is haza harmincezret, hogy háromszázzal újítsa meg az egyházat?

Ez az út sem testünknek, sem lelkünknek nem kell. De bizonyára Isten akarata van abban, ha az egyház összeszűgörodik. Ő ezzel olyan világosan, hogy áttekinteni sem tudjuk, értésünkre adja, nem ti, emberek tartjátok meg az egyházat! Más valaki építi és gyarapítja azt! Titeket is felhasználhat erre a szolgálatra, de el is küldhet titeket, csak-hogy megtartsa egyházát! Ez persze egyáltalán nem tetszik nekünk. De meg van írva, hogy a gyülekezet arra hivatott el, hogy őt, Jézus Krisztust kövesse és szolgálja. Arra az útra térjen, amelyen ő ment és járt előtte, egyháza előtt. Ez pedig a gabonamag útja. Nem a szervezésnek gyors, technikai útja ez, hanem a növekedésnek lassú és beláthatatlan útja. „Aki nékem szolgál, engem kövessen, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és aki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya.” A követés azonban nem ezt jelenti: a távolba, hanem ezt: a közelbe! Nem azt, hogy: a magasba, hanem azt, hogy: a mélységbe! Ő maga a kereszten át megy be a dicsőségbe. Halálon át az életre, elvettetésen át a népekhez, gyalázaton át a dicsőségbe. „És ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is.” „És aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya.”

Ez viszont azt jelenti: az emberek nem fogják megbecsülni. Ami az Atyánál megbecsülés, az az embereknél többnyire gyalázatot jelent. Egy maroknyi ember, akiket nem félemlít meg többé az emberek átokvilláma, akik ama megbecsülés után epekednek, amelyik a mennyben érvényes, ilyen maroknyi csoport többet jelent Isten országában, ezért az egyház felépítésében is, mint ünnepi hivalkodás vagy zsúfolásig megtelt templomok. Mert mit használ, ha a templomot olyan emberek töltik meg, akik a maguk életét mindeneknél jobban szeretik? Pedig a halálban dől el: „Aki nekem szolgál, engem kövessen, és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya.”

De nem jutunk-e ezzel valamilyen veszedelmes felfogáshoz? Nem e világ uraihoz és vezetőihez hasonlóan szólunk-e? Nem ezt mondják-e ők is: „Ha nem kockáztatjátok életeteket, soha nem nyertek életet”? Nem azt kívánják-e ők is híveiktől, hogy az életüket ne szeressék, hanem készek legyenek azt egészen odaadni? Igaz, hogy nem minden ügy Isten ügye, amiért az ember odaadja az életét. Odaadhatja azt az ördögért is, vagy valami ördögiért is. Ki merésze azt mondani, hogy ő ott lesz, ahol erről lesz szó: életét a Krisztusért és a Krisztus ügyéért nem szeretni! Férfi és nő, bizonyos körülmények között, lelkesen meg tud halni a világ valamely nagy emberéért, a világ valamely nagy ügyéért. De nincs olyan ember, aki Krisztusért és országáért lelkesen meg tudja gyűlölni a maga életét, és oda tudja áldozni azt. Itt cserben hagy ez a mámor és ez a természet. S jó ez így. Turgenyev társaságban emlegette azt a tűzvést, amely azon a gőzösön keletkezett, amelyiken ő is Stettinből elindult. Elmondta, hogy nem vesztette el lélekjelenségét, vigasztalta a nőket és bátorította a férfiakat is. A valóság pedig az volt, hogy a kapitány kénytelen volt megbüntetni egy nagyképű ifjút, mert a nőket és gyermekeket megelőzve tolokodott a mentőcsónakba, egyre jajgatva: „Ilyen fiatalon meghalni!” Ehhez Mereskovszkij, aki az esetet elmondja, megjegyzi: „Ki áll jól magáért, hogy ilyen helyzetben, halálos veszedelemben hogyan fog viselkedni? Ki meri elítélni valamilyen halálos veszedelemben került ember magatartását? Az, hogy Turgenyev megjárd, nem olyan gonosz dolog, mint az, hogy később olyan lelkiismeretlenül hazudott.” De ha arról van szó, hogy Krisztusért haljunk meg, akkor a testi ember jajong bennünk: Ilyen fiatalon meghalni?! Akkor a testi emberrel ugyanaz történik, mint az igében Péterrel. Természetünk csődbe kerül. De hála Istennek, Krisztus magára vette természetünket, amelynek minden paránya berzenkedik az ellen, hogy a gabonaszem sorsa betelje rajta. Krisztus ezt a természetet magára vette a legmélyebb megaláztatásig, egészen addig, hogy magáról ezt kellett mondania: „Most az én lelkem háborog.” A megkísértésnek ez az órája őt is megrendítette: „És mit mondjak?” Az a természet, melyet Jézus magára vett, értünk kezd imádkozni. Ebben a nyomorult állapotban az imádsághoz menekül. Hogyan hangzik ez az ima? Eleinte annak a vérnek az imája ez, amelyik nem akart ki-ontatni! „Atyám, ments meg engem ettől az órától!” Van végül kivezető út a görögökkel való találkozásból? Meg akarja menteni és meg akarja kímélni az Atya? De azután összeszedi magát, halljuk, hogy ezt mondja: „Azért jutottam erre az órára.” Azért, mivel élniük kell a görögöknek, élniük a népeknek, mivel most arról van szó, hogy a gabonamag útján megszerezze számukra az üdvösséget. Azért jött el ez az óra. S most nagy és dicső érzés hatalmasodik el rajta. Elmúlt minden habozása és csüggedése, mint felszabadult kiáltás tör ajkára: „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!”

Így imádkozik Krisztus. Így hangzik gyülekezetének imádsága is a közelgő megpróbáltatás óraiban. Jézus Krisztus imádsága és a keresztyén ember imádsága nem teszi túl magát valóságellenesen a természet gyengeségein, mintha ezek nem is volnának. Átmegy ezeken a gyengeségeken: „Atyám, ments meg engem ettől az órától!” De „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!” A többi evangélium pontosan ezeket mondja: „Atyám, ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár, mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te.” (Mt 26,39) Látva azt az órát, amely most következik, mi mást kell tennünk, minthogy engedjük magunkat belevonni Urunknak ebbe a papi imájába és küzdelmébe. Mi mást tehetünk, mint hogy mi is így kiáltunk fel: „Atyám, ments meg engem attól az órától!” De „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet!” Atyánk, hadd múljék el még egyszer fölöttünk, mutasd meg még egyszer hosszútűréseidet rajtunk és gyermekeinken! De ha kell: „Dicsőítsd meg a te nevedet!”

Abban a legmélyebb megaláztatásban azonban, amelyben Krisztus – gyengeségünkre való tekintettel – alábbszáll, bizonyosságot tesz mellette az Atya, ahogyan kezdetben is

bizonyságot tett, amikor keresztsége alkalmával a Jordánnál megjelent. Lukács ezzel kapcsolatosan azt mondja: „És angyal jelenék meg néki mennyből, erősítvén őt.” (22,43) János pedig így szól: „Szózat jöve azért az égből: Meg is dicsőítettem, és újra megdicsőítem.” (12,28) A nép úgy vélekedik, hogy ezt az eseményt vagy természetesen vagy okkult módon kell magyarázni: „A sokaság pedig, amely ott állt, és hallotta, azt mondta, hogy mennydörgés volt; mások azonban így szóltak: „Angyal beszélt vele.” (Jn 12,29) Jézus azonban az Atya kiáltását hallotta. Választ adott neki a megkísértés óráiban. A válasz kielégítette őt. Megdicsőítettem (nevemet) Izráelen és újra megdicsőítem (nevemet) minden népen és Izráelen, ha el fog jönni annak az órája.

Az Atya bizonyságot tett mellette. Ezzel a harc elől és a győzelmet kivívta. Ki nem érzi a diadalt e szavakban: „Most van a világ kárhoztatása, most vettetik ki e világ fejedelme.” „E világ fejedelme.” Az ördögnek ez a megnevezése csak János evangéliumában fordul így elő. Hiszen valóban e világ fejedelme ő. De, íme, trónfosztott és kitzasztott lesz ő hamarosan. Feltűnő és jelentős ez a „most” és a „lesz”. Mintha ez volna itt: „most”, „lesz” kitzasztott. Ezzel Krisztus azt mondja: Most történt meg a döntés, egyszersmind most kezdődik valami, ami be is fejeződik. E világ fejedelme nem ül már többé a trónon. Lezuhant, de még sokféle lehetősége van arra, hogy munkálkodjék. Működhet, de többé már nem uralkodhat. A keresztszasztította le őt a trónjáról. Most már nem fejedelem, sőt nagyon is kordában tartott eszköz, erősen megfékezett szolga. Afféle poroszló és hóhérlegény már a népek között. Egy másik fejedelem ül már fenn az Atyának jobbján. Most neki adatott minden hatalom, nemcsak a mennyen, hanem a földön is. Azért a legsúlyosabb megpróbáltatás órája diadalkiáltásban hangzik el: „Most vettetik ki a világ fejedelme”! Luther csak ezért tudott így énekelni, mivel ismerte János evangéliumának a 12. fejezetét:

E világ ura Gyűljön bosszúra:
Nincs ereje már, Reá ítélet vár:
Az Ige porba dönti. (MRÉ 254a/3)
Ámen.

A lábmosás

Alapige: János 13,1–35

Új dolog kezdődött Jézus tanítványai számára. De erről egyelőre csak Jézus Krisztus tud. Tanítványai még nem. Ezért nem értik meg őt, és nem is érthetik. Így ez az egész 13. fejezet tele van titokzatossággal és kérdésekkel. De másképpen szokott-e lenni ott, ahol Isten valami újat teremt? Azt, amit alkot, nem az jellemzi-e, hogy nekünk, embereknek egyelőre titokzatos és rejtett? Minden új dolog fent a mennyben kezdődik, még mielőtt az ember meggondolhatná. A döntések máris megkezdődtek a mennyben, amikor mi arról a földön csak évek, évtizedek, hogy ne mondjam, egy évezred múlva tudhatunk meg valamit is. Homályos sejtések, megfoghatatlan jövendölések jelzik azt, ami sokkal későbben szokott nyilvánvalóvá lenni az emberek szeme előtt. Így az első keresztyén gyülekezet is csak Krisztus feltámadása után tudhatta teljesen megnyílt szemmel olvasni az Ótestamentumot és megérteni azt. Erre a fejezetre felettébb jellemző Jézusnak Péterhez intézett ígéje: „Amit én cselekszem, te azt most nem érted, de ezután majd megérted.” S ez a szó mindenkire érvényes, aki valaha is az ő szolgálatában állt. Mindnyájuknak várt kellett ama napig, amikor a nagy, döntő jelentőségű felismerés

minden népek között felragyogott, mint szerfelett nagy, évezredek sötéttségét felderítő világosság: a *húsvét* világossága.

Kisszerű személyes élményeinkkel sincs másképpen. Itt is folytonosan olyan utakon vezetettünk, amelyeket most még nem értünk meg. Isten olyan veszteségeket hoz ránk, amelyek között alig tudunk eligazodni. Találó az, amit koporsók mellett szoktunk halálni: „Majd ezután megtudod!” De így vagyunk, ha a mostani világeseményekre tekintünk is. Most is nem egy szerencsétlenség sötét és megmagyarázhatatlan a számunkra. Még nem értjük az utakat, melyen Isten megy a népekkel előttünk. Homályban van előttünk sok dolog, amiket ma még szabadjára enged. Emellett azonban igaz hitbeli erősödés az a tudat, hogy az e nemzedék életében most megindult folyamat már a mennyben kezdődött. Ha fülünknek volna képessége erre, máris hallhatnánk a mennyei seregek ujjongását az igazság, az igazságosság és a szeretet győzelme okán. Ezért különös mértékben áll erre a nemzedékre: „Amit én cselekszem, te azt most nem érted, de ezután majd megérted.” De mindenkinek, aki most nem veti el a hitet, lesz még egy „ezután”

És mi az az új, ami itt bekövetkezett, amiről Jézus már tud, de a tanítványok még nem tudnak? A döntés, hogy íme, eljött már az ő órája! Hányszor kitért Urunk üldözői elől, de most már nem fog kitérni! Tudja, hogy nagyon hamar az Atyához megy, hogy az Atya immár mindent a kezébe adott. E tudat ünnepélyes rendíthetlenség érzetét árasztja reá. Lélekben rendült meg. Lelke felszabadult minden ingadozás alól. Az Úr passiójában beáll a pillanat, amikor Jézus fenségesen megnyugszik. Elhagyta a remegés és a csüggedés amiatt, ami jönni fog reá. Ennek az eljövételnek a pillanata elérkezett. S ez itt az új dolog. Tekintete erősen a keresztre irányul, a dicsőségre. Ezért ujjong erőteljesen végig ezen a fejezeten ez a szó, melyet néhány nap múlva a keresztről fog alákiáltani: „Elvégeztetett!” Jézus máris abból él, hogy ő el fogja végezni azt. Olyan ő, mint az a nagy úr, akinek hitele van az ezután elvégzendő munkára.

Így értjük meg azt a látszólagos ellentmondást is, ami végigvonul ezen a fejezeten, s abban áll, hogy Krisztust itt a legmélyebb leverettetésben látjuk, de egyben a legmagasabb fenségben is. Itt úgy látjuk őt, mint szolgát, aki felkötötte a szolga-kötényt, és elvégzi a rabszolgai teendőket. Mégis Úr ő itt is. Tülvilági dicsőség sugárzik ki belőle. Éppen a lábmosásról szóló fejezet nem kevesebbszer, mint nyolcszor nevezi őt Úrnak. Kétszer nevezi Mesternek, és egyszer „Ember Fiának” „Ti engem így hívtok: Mester, és Uram. És jól mondjátok, mert az vagyok.” Közvetlenül Júdás kiválása után ezt halljuk tőle: „Most dicsőítitek meg az embernek Fia, az Isten is megdicsőítitek őbenne.” Ezt most mondja, bár jól tudja, hogy ez a megdicsőülés csak húsvétkor lesz láthatóvá. Bizonyára csak az értelmezi helyesen Krisztus lealacsonyodását, alászállását, aki mindezek mellett sem feledi el, hogy ő Úr! Nemsokára elfogják, de az Urat fogják el! A főpap elé állítják, arcul verik, de ő mégsem szűnik meg Úrnak lenni. Pilátus elé vonszolják a törvényházba, de igazán ott lesz ő Úr! Megostoroztatják és keresztre szegezik, még a kereszten is gúnyolják, de egyet nem akadályozhatnak és nem másíthatnak meg: Ő az Úr, Uraknak Ura, és az is marad mindörökké! A legmélyebb mélységben kapcsolódik hozzá Isten fensége, s ezt senki el nem veheti tőle.

Most értjük meg Jézusnak a tanítványairól tett kijelentéseit igazán. Hiszen övéi, tanítványai is mindkettőre el vannak hívva: megalázásra, de a dicsőségre is. „Mert példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjétek.” Nekik is rabszolga-szolgálatot kell végezniük ezen a világon. Mint szolgák, nem nagyobbak Uruk nál. Ha az Úr megmosta az ő lábaikat, nekik sem szabad szégyellniük a hasonló szolgálatot. Ezzel a tettével egyházának is kijelölte feladatát ebben a világban, amely nem egyéb, mint: szolgálat! De hamisan értelmezzük ezt a megalázottságot, ha csak egy pillanatra is elfelejtjük, hogy az egyház Ura Jézus Krisztus! Az egyház is az ő

egyháza! Habár nem is értik meg őt a tanítványok, mégis Uruk ő nekik s ők az ő tanítványai. A reá váró küzdelemben cserben fogják majd hagyni. De még így is az ő tanítványai maradnak. Egy közülük megtagadja, mégpedig a legnagyobb képességű, a legerősebb, a vezetőjük: Péter. De mivel el van döntve, hogy Krisztus hamarosan meg fog halni értük, ezért Péter, még botlása ellenére is, tanítványa lesz, akiket ki fog küldeni a népek közé. Tanítványi mivoltuk is nagyot, a legnagyobbat jelenti: akik őket befogadják, magát az Urat fogadják be! Ily nagy dolog a tanítványok hivatása. Istennek a megbízására mehetnek ki a népek közé. Rájuk vonatkozik ez: „Amennyiben megcselekedtettek eggyel az én legkisebb atyámfiain kívül, énvelem cselekedtetek meg.” Aki eltaszítja vagy befogadja őket, azzal úgy lesz, mintha Krisztust vagy Istent magát fogadná be vagy utasítaná el. Ily magasztosan szól itt Jézus az egyházzól és övéiről. De nem azért, mert a tanítványok magasan állnak, hanem mivel ő az Uruk és Mesterük. Bizonytal: „Ha valaki püspökséget kíván, jó dolgot kíván.” (1Tim 3,1)

Csak egy valaki nem kívánja a jó hivatalt, s ez Júdás. Ő nem alázaton át akar felemelkedni, nem tűri, hogy szolgálatra utasítsák. Júdásnak nem kell olyan Úr, aki a lábakat mossa, ő uralkodó egyházat akar. Ahol pedig az egyház, bárhol a világon, a világ urainak módja szerint akar uralkodni, mindig a Júdás jegyében kerül. Jézus megparancsolja Júdásnak, siettesse azt, ami az elméjében forog. Ezzel Krisztus Júdás ellenében is Ura a helyzetnek. Ennek a Kerijóthból való férfiúnak kiválásával lesz az Úr öröme teljessé a többi tanítványaiban, akik kivétel nélkül most az övéi, s azok is maradnak.

Ez az első és hallatlan dolog, amit Jézus itt a tanítványok hivatásáról mond. Ők szolgálatra hívtattak, de a szolgálatuk egyben a dicsőségük. Erről a megmaradó tizenegy-ről Jézus most egy másik dolgot is mond, amelyik nem kevésbé csodálatra méltó. „Tiszták vagytok!” Éspedig azért tiszták, mert már el van döntve, hogy néhány nap múlva meg fog halni értük. Mivel Jézus Krisztus vére megtisztít minket minden bűntől, ezért, csakis ezért tiszták ők is. Nekem úgy tűnik, mintha itt Jézus telt marokkal osztana tanítványainak a kereszt minden kincséből és bőségéből.

Ahogy a munkaadó előleget ad szolgálóinak, úgy ad itt Krisztus is tanítványainak bűneikből való tisztulást. Azt adja nekik, amit számukra a kereszten fog megszerezni és kiküzdni. „Tiszták vagytok!” Mondható-e emberekről másképpen, mint ahogyan itt az Úr tanítványairól mondja: Nézzetek csak magatokra! Nézzetek csak mindarra, ami bennetek nem tetszhet sem Istennek, sem az embereknek – mégis: „Tiszták vagytok!”, mert rólatok és érettetek történt a döntés: „Elvégeztetett!”

A harmadik nagy – sőt, úgy tetszik nekünk, a tanítványokkal kapcsolatos legnagyobb – kijelentés abban áll, hogy azt mondja: Szeretetre hívtak el! „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek, amint én szeretlek titeket, úgy szeressétek ti is egymást.” Az embereknek nem akárhogyan, hanem úgy kell szeretniük, ahogyan Krisztus szereti övét. Ez új dolog! Az emberek nem értették meg, miért beszél Krisztus új parancsolatról, hiszen a szeretet parancsolatát már az Ótestamentumból is ismerték. Mi lett újjá? Az, ami nemsokára bekövetkezett, hogy lett egy Krisztus, aki a világot mind a keresztfáig szerette. Nemsokára olyan emberek támadnak, akik szerethetnek azon az alapon, ami a kereszten elvégeztetett. Ez a lehetőség a mennyből hatott alá a földre. Ez az új dolog. Hallottuk ugyan, hogy „semmi új nincs a nap alatt”, ez igaz, de csak ránk, emberekre, nem pedig arra, és akkor, ha Isten magasztos tetteire gondolunk. Most új szeretet támad a nap alatt, mivel Krisztus e napon alájött a világba, hogy szeressen minket mindhalálig. Ezért tudják az emberek is szeretni egymást. Emberek, akik előbb még torzsalkodtak az asztal melletti első helyért, akik közül mindenki a legnagyobb akart lenni a mennyek országában, ezekről az emberekről most azt jelenti ki: „Amint én szerettem titeket, úgy szeressétek ti is egymást.” Amint mostantól fogva lesznek embe-

rek, akik bár meghalnak, de íme, élnek, akik bár szegény bűnösök, de íme, tiszták, így lesznek mostantól fogva olyan emberek, akik, mint valamennyi többi ember, természet-től fogva, íme, önzők, de most a lehetetlen lehetségessé lesz Isten által: ők szeretni fogják egymást, ahogyan Krisztus is szeretett minket. Szeretni olyan szeretettel, amely erősebb, mint a halál. Új dolog támad a nap alatt, ami korábban nem volt, ez pedig a szeretet, amelyik Poncius Pilátus alatt meghalt a világerért. A szeretetnek olyan forrása tört fel, ami soha nem lesz kimeríthető. Minden népet, minden országot és minden földrészt, minden időket mindenekfelett, még az örökkévalóságot is táplálja és ellátja ez a szeretet. (34. v.)

De térjünk vissza a lábmosáshoz. Meg tudjuk-e érteni ezt mi is? Ha ezt túl gyorsan értettük meg, rendszerint nem is értettük meg. Úgy vélekedünk, hogy itt arról van szó, hogy Jézus nagyon szíves (kedves) tanítványaihoz, hiszen hajlong előttük, sőt még a lábukat is megmossa. Ez így nagyon meghatóan és építően hangzik. Eleinte a tanítványai is hajlandók voltak ilyen idillikus módon, helytelenül értelmezni Krisztus tettét. Ezért szabódik Péter is olyan nagyon a szolgálat ellen. Ebben Krisztusnak a lealacsonyítását látja, amely mégsem illik hozzá, és amit lehetetlen elfogadni Krisztustól. De hirtelen fordul a dolog, s Péternek el kell ismernie, hogy itt Krisztusnak nemcsak lealázódásáról és szegénységéről van szó, hanem Péter szegénységéről és alacsony voltáról. A lábmosás annak a szűkölködésére mutat rá, akin az végbemegy. Mivel a dolog Péterrel úgy áll, ahogyan áll, azért szorult ő oly sürgősen lábmosásra. Jaj neki, ha ő ezt alázatosan elfogadni nem tudja, és így szól: „Nincs szükségem rá!” Azért mossa meg Jézus Péternek és a többieknek a lábát, mivel azok ezen a földön járnak. A lábaknak különösen közülük van azokhoz az igékhez, amelyek egykor a kígyót találták el: „Hasadon jársz és port egyél.” A lábak, még a keresztyén ember lábai is, porosakká lesznek, valameddig az ember a földön él, és kénytelen az öreg föld útjain járni. Azért van szükségünk megtisztulásra, mivel – ahol csak érintkezünk a földdel – bepiszkolódnak lábaink. Ez az egyszerű tény lett Jézusnál példázattá. Példázat ez az akkori embernek mindennapi életéből. Aki akkoriban alaposan akart tisztálkodni, az megfürdött. Lábai azonban nyitott szandálban voltak, azért azt naponként, sőt naponta többször is meg kellett mosni, mint ahogyan mi azt a cipőnkkel tesszük. Így mondja ezt Jézus a gyülekezetének: „Tiszták vagytok, mert megmosattatok és megkereszteltettek az én nevemre.” Ez visszavonhatatlanul végérvényes megállapítás. De amint lábatokat – bár megfürdöttetek – minduntalan tisztítani kell, úgy – bár megkeresztelt keresztyének vagytok – mindig újabb megtisztulásra szorultok. Habár egyszer s mindenkorra el is nyertük bűneink bocsánatát, mégis minduntalan újabb bocsánatra van szükségünk, mivel naponként újabb bűnök tapadnak hozzánk. Habár mindenkorra be is vétettünk Krisztus szeretetébe, mégis szükségünk van arra, hogy ez a hozzánk való szeretet naponként megújuljon. Ez az oka annak, amiért Krisztus a keresztséghez, mint második szentséget, az úrvacsorát is hozzáfűzte. Ez a gyülekezetben ismétlődik meg. Erre mindig szükségünk van. Amikor úrvacsorához járulunk, arra a nagy megtisztulásra gondolunk, amely a kereszten végeztetett el, amelyet nekünk nem kell már végrehajtanunk, mert nem is tudjuk azt végrehajtani. Az elvégeztetett! De tisztátalanságainkat, melyeket minduntalan magunkra vesszünk, az Úr asztalához visszük, hogy cselekedje velünk azt, amit ott a tanítványokkal cselekedett, midőn megmosta azoknak lábait. Ha tehát egymásnak nyújtjuk az úrvacsorát, s ezt újra meg újra megtesszük, ugyanazt cselekedjük, amit Jézus követel, amikor a tanítványoknak ezt mondja: „Példát adtam néktek, hogy amiképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjetek.”

Igaz, hogy a lábmosás, csekély kivétellel, nem kerül állandó szokásként az egyházba, s úgy találjuk, rendjén van ez így. Hiszen a lábmosás a mi megtisztulásunknak

minduntalan megismételt megerősítését jelenti. Tulajdonképpen jelentősége bele van építve az úrvacsorába és megvalósul benne. Amikor Jézus azon az estén mosni kezdte a tanítványok lábait, Péter abban az ő Urának lealacsonyodását látta. Először szabadkozott, hogy elfogadja ezt az áldozatot. Pétert azonban emlékezteti az Úr az ő tulajdon alacsony voltára, kinyilatkoztatja, hogy szüksége van a lábmosásra. Ha ezt nem akarja, hogy megtörténjen, akkor semmi köze nincs hozzá. Ebben, úgy látjuk, felvilágosító ige rejlik az úrvacsorához való járulás szempontjából, annak fontosságáról és szükségességéről. Ezzel mi, megkeresztelt keresztyének, az úrvacsorára rászorultaknak jelentetünk ki. Nem mintha azt a következtetést vonhatnánk le belőle, hogy aki nem járul az úrvacsorához, az nem keresztyén ember. Nem mintha az úrvacsorához való járulásból törvényt akarnánk csinálni. De mégis erősen meggondolkotató, hogy oly sok keresztyén beéri azzal, hogy meg van keresztelve, úgy véli, az úrvacsorára nincs szüksége. Krisztus bizonyára jól tudja, miért mondotta Péternek: „Ha meg nem moslak téged, semmi közöd sincs én hozzám!”

Kérdezhetjük: Nincs-e belső összefüggés az úrvacsorától való idegenkedésünk és szeretetben való szegénységünk között? Nem azért hidegül-e meg szeretetünk folytonosan, mivel közönyösek vagy gögősek vagyunk, s nem engedjük megmosni a lábunkat?

Bizonyos mértékben meglepett engem, mikor néhány hónappal ezelőtt, valaki ezt a tapasztalatát közölte velem: Ha olyan emberekkel találkozok, akikkel keményen bánt el az élet, akik megtiporva nem képesek többé szeretni, elkeseredettek és szeretetben szegények, ezeknek azt szokta tanácsolni, hogy járuljanak szorgalmasan az úrvacsorához. A dér által leforrázott kert újraéled. Mostanában keményre döngölt kerteket is méltatnak arra, hogy feltörjék és megműveljék. Azonban nemcsak kívül, nemcsak a házak előtt vannak keményre taposott helyek, hanem bent a családokban, a házasságokban, szerte mindenütt a népek között. Mennyi életkert van, ahol többé nem nyílik virág és nem dalol a madár, ahol nem akar megérni a felebaráti szeretetnek egyetlen gyümölcse sem. Jöjjetek és ültessük be ezeket a keményre tiport, legázolt kertecskéket, mert Krisztus azt akarja, hogy azokban virág nyíljon, madár énekeljen és a testvéri szeretet gyümölcsei érlelődjenek. Mert: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.”

Mindenki! Krisztus a hitünkről ismer meg minket. Számára a hitünk a döntő, egyedül a hitünk. Azért szólít fel ez a fejezet a hitre, újra meg újra a hitre. A hitben dől el az Istenhez való viszonyunk. Azonban ez a „mindenki”, ez a világ nem ismer fel bennünket a hitünkről. Ehhez nincs látó szeme. De egy más valamihez éles szeme és finom érzéke van, és ez a szeretet. Szüksége van és éhezik reá! „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” Ámen.

(Ford. Kádár Miklós ny. lelkipásztor)

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

XVI.

A jó szó öröme*

Minden idők minden rendű-rangú és felekezeti igehirdetőjének nagy kísértése, hogy úgynevezett „erkölcsi prédikációt” tartson. És ki állíthatná, hogy nincs baj az erkölcsi életünkkel a történelem kezdete óta?

A kérdés csak az: lett-e valaha is jobb az ember a dörgedelmektől? Ha valaha, valahol hatott valami a homo sapiensre, az egy-egy ritka embertársa erkölcsi életpéldája, megtisztult, szebb és jobb életvitele volt, nem pedig a pusztasavak.

Gondoljunk a romlott erkölcsöket ostromló, pokol tüzével fenyegetőző Savonaróla-ra! Végül őt is elégették. – Ugyanakkor az új erkölcsi életvitelt bemutató, azt az emberek elé élő, szelíd Assisi Ferencnek máig is milyen sok követője és tisztelője van...

„Nyelvéseink” – vagy Jakab apostol szavaival – a nyelv bűnei miatt méltán várhatnánk a fejmosást. Péter apostol – aki pedig heves természetű volt –, amikor az öröms élet titkáról tanít, nem fogalmaz dörgedelmesen: *Mert aki szeretne örülni az életnek, és jó napokat látni, óvja nyelvét a gonosztól, és ajkait, hogy ne szóljanak álnokságot.* (1Pt 3,10)

E szelíd kérés szinte kívánja, hogy mellétegyük a kilencedik parancsolatot: *Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot* – hiszen tudvalevően a kölcsönös „fúrások”, megszólások és kibeszélések korát éljük. Azt is tudjuk, talán saját bőrünkön tapasztaltuk és tapasztaljuk, hogyha a golyóálló mellényt már fel is találták, de a megszólás, az úgynevezett benyálazás ellen szinte mindenki védtelen.

És itt most újra felemlíthetném, mint már annyiszor, hogy hasznos volna időnként legalább „szóböjtöt” tartanunk, mert sok a szóból. Többet beszélünk a kelleténél! De nem volna-e tragikus, ha oldalakon át arról beszélnénk, hogy ne beszéljünk annyit?... Ehelyett nem kellene-e egyszer (lehet, hogy először) arra is gondolnunk, hogy olykor a ki nem mondott szó is gonoszság lehet?

Egy, a feleségét igazán szerető és minden tekintetben korrekt férjnek orvostól orvosig kellett vinnie egyre betegbb asszonyát, de konkrét baját egyik sem tudta pontosan megállapítani. Erősítették, pihentették az egyre fogyó, egyre fáradtabb, egyre sápadtabb asszonyt, akinek ráadásul még gyermeke sem lehetett. Végül szanatóriumba került. Ott egy lélektanilag is képzett orvos jött rá az alapbetegségre, mivel nemcsak negatív leleteivel foglalkozott, hanem az asszony személyével, sőt életével is.

Lehet, különösen hangzik, de az volt az asszony alapbaja, hogy jóformán nem szólt hozzá senki. Férjének olyan állása volt, hogy egész nap ingerült ügyfelekkel kellett foglalkoznia, örült, ha otthon hallgathatót és csöndben lehetett. Még tévét sem vettek. Az asszony pedig nem sztheretett eljárni sehova. Így otthona komfortos magánzárkává lett, amelyben megbetegedett, és mindenféle testi bajokat produkált.

Hogy mennyire jó volt az orvos diagnózisa – amelyet a megértő és segíteni kész férjjel is közölt – mutatja az is, hogy az évek óta sínylődve betegeskedő asszony azon-

* Gyökössy Endre: *Mélységeken át – az öröm titkáig*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

nal gyógyulni kezdett, mihelyt a férje állást változtatott, s naponként legalább egy órát csak vele beszélgetett.

Péter apostol figyelmeztetése alapján elsősorban azt kell mondanunk: vigyázzunk a kimondott szóra, mert ölni is lehet vele. De hadd fogalmazzak így: vigyázzunk a ki nem mondott jó szavakra is! Úgy vigyázzunk rájuk, hogy *mondjuk ki* azokat! Mert a jó szó, sőt egyszerűen a szó hiányába is bele lehet betegedni.

Meg vagyok győződve, hogy sok bizonytalan, pontosan nem diagnosztizálható testi panasz mögött a valamiféle páros-magányba való befalazottság vagy teljes elmagányosodás rejlik, amelyben csak elvétve szólal meg valaki. Ilyenkor ne csak az orvosságos dobozt nyújtsuk valaki felé, hanem a *szóban* megfogalmazott szeretetünket is!

Gondoltunk-e valaha arra, hogy Isten egyedül az embernek adta meg azt a lehetőséget, hogy *szóval tegyen valamit jót*?

Amit szóval, *szóban* követtünk el, azt elsősorban csak *szóban* tehetjük jót. Minden más csak ráadás lehet, a jóvátenni kész jó szó *mellett*.

Hogyan is mondja a kapernaumi százados, amikor halálos beteg szolgájához hívja Jézust? *Uram, nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, hanem CSAK EGY SZÓT SZÓLJ, és meggyógyul a szolgám.* (Mt 8,8)

Vannak – s be sokszor! – pillanatok, amikor ezzel még minden meggyógyítható! Valami hasonló vallomással: – *Nem vagyok méltó...* – és az őszinte megbánással kimondott jó szóval, amelynek szeretet-töltése, Jézus-töltése van.

Aki szeretne örülni az életnek, és szeretne jó napokat látni – annak talán valami egészen újat kell megtanulnia: – „Ne haragudj, igaz, nem vagyok méltó a bocsánatodra, megbántottalak. Bocsáss meg! S most te szólj valamit. Hadd gyógyuljunk mind a ketten...”

Még egy példát idézek az életből, hiszen Jézus is az étellel példázta a jobb életet, az elközeli Isten országát. (Már csak azért is, hogy azt ne gondolja valaki, csak mi, férfiak tartozunk kimondani a jó szót...)

Egy fiatal férj kiváló munkájáért elismerésül jelvényt és oklevelet kapott, és hozzá egy szép summás borítékot is. Mintegy meglepetésnek szánva, felesége éjjeliszekrényére tette mind a hármat. Napok teltek el és semmi. Egy szó sem! Végül az ifjú férj csalódottan megnézte felesége éjjeliszekrényét. Egy divatlap és keresztretjvény alatt meg is találta a jelvényt és az oklevelet is. Csak a boríték hiányzott. Másnap csöndesen összekapolt és hazaköltözött a szüleihez. Egy fél év múlva – hűtlen elhagyásért – az ő hibájából mondták ki a válást. Ugyan mit is mondhatott volna ez a szíve gyökeréig megbántódott és csalódott férj a bíróságon? – Hogy „Mindennemet neki adtam, a lába elé tettem, amiért éjt nappá téve dolgoztam, és egy elismerő jó szót sem kaptam! Csak a pénzem kellett!” – Nem szólt egy szót sem, de ma is lelkibeteg.

Hogyan is mondja Pál? *Örüljetek az örülőkkel és sirjatok a sírókkal.* (Róm 12,15)

„Nem tudok úgy egy szöveget a falba verni, hogy a feleségem észre ne venné” – mondta ragyogó arccal egy férfi.

„A férjemnek érdemes főzni, mert minden jó falatért tíz dicsérő szót is kapok!” – örvendezett egy feleség.

Egy kiváló üzem vezetőjétől kérdezte meg a riporter: Mi a titkuk? – A vezető azt válaszolta: – Minden megdicsérhető megdicsérek!

Aki szeretne örülni az életnek és jó napokat látni, az ne csak a gonosztól tartóztassa meg a nyelvét, hanem tudjon megszólalni jó szóval – ahányszor csak tud! –, mert minden jó szó visszaverődik, mint tükörről a napsugár, és tündökölni kezd körülöttünk az élet.

Túlságosan kiforgattam volna az Igét? Alig hiszem. Csak éppen a Jézustól tanult módon fogalmaztam át az Ószövetség negatív látását. Jézus előtt mindenki negatív módon értelmezett, valahogy így: Ne tedd, ne cselekedd! Jézus mindig pozitívan fogalmazott: Ezt tedd, ezt cselekedd! Gondoljunk az aranyszabályra! Őelőtte mindenki így mondta: *Amit magadnak nem szeretnél, azt másnak se tedd.** De milyen másként hangzik ez Jézus szájából: *Amit tehát szeretnétek hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük!* (Mt 7,12)

Péter még így fogalmazott: *...aki szeretne örülni az életnek és jó napokat látni, óvja nyelvét a gonosztól és ajkait, hogy ne szóljanak álnokságot...* (1Pt 3,10) – De hitem szerint Jézus talán így mondta volna: *A zsoltáros így szólott egykoron, én pedig azt mondom néktek: Aki szeretne örülni az életnek és jó napokat látni, az oldja fel nyelvét a jóra és ajkait, hogy gyógyító szóval szóljon felebarátaikhoz...*

Jézus egyszer egy siketnémát gyógyított meg. Fülébe dugta az ujját és megérintette a nyelvét és annak megnyílt a füle s nyelvének bilincse is azonnal megoldódott, úgy-hogy hibátlanul beszélt (Mk 7,32–35).

Mi, a jó szóra megbilincseltek azért imádkozzunk, hogy Jézus dugja a mi fülünkbe is gyógyító módon az ujját, hogy meghalljuk a hangtalanul sikoltókat is! És érintse meg megbilincselte – ha tetszik – gátlásokkal lebéntott nyelvünket, hogy megszólalva jézusi szóval szólhassunk! Gyógyító jó szóval – amíg nem késő.

Mi a legfontosabb?

Az 5 legfontosabb szó – bocsáss meg, igazad van, tévedtem!

A 4 legfontosabb szó – magad helyett nézz másokra!

A 3 legfontosabb szó – remek munkát végeztél!

A 2 legfontosabb szó – köszönöm szépen!

A legeslegfontosabb szó – TE!

A legeslegkevésbé fontos szó – ÉN!

* Tóbiás könyve 4,15 (a kiadó megjegyzése).

Alkalmi prédikációk

Bibliáórára

Móra László Tibor

Kajántó

Emberi vagy isteni ítélet

Alapige: 1Korinthus 4,1–5

Nemrégiben tanúja voltam egy beszélgetésnek. Gyerekek beszélgettek, és egyik társukról sok mindent elmondtak. Valósággal szétszedték, mikor mondták, hogy az milyen, milyennek látják őt. Milyen ruhába jár, milyen telefonja van, hogy néz ki, kövér, lassú, nem tud focizni. Ítéleztek a másik felett, és a másik családja meg anyagi helyzete felett. Nagyon megdöbbsentem, mert az jutott eszembe, hogy ezek a gyerekek a mai világ leképezői. Olyanok, akik megtanulták, hogy az embertársaikkal így is lehet bánni. Kibeszélni, megítélni. Próbáltam magam belehelyezni ennek a gyermeknek a szerepébe, hogy vajon milyen érzés az, amikor ilyen helyzetbe kerül valaki, hogy ítéletet mondának felette. Utána meg az jutott eszembe, hogy hányszor kiszalad a szánk az ítékezés. Milyen az a másik, az, aki más, akinek hibái vannak. Lekicsinylően, gúnyosan mondhat valamit akár másról, akár rólam valaki, vagy én is megtehetem ezt más emberrel szemben. Akkor sokszor fel sem fogjuk, hogy mit tettünk. Vagy ha igen, és ez akart történni, hogy a másikon így rúgunk egyet, befektetjük, rosszat teszünk neki, akkor nagy hibát követ el, aki ezt tette. Jó ez? Lehet és szabad ítéletet mondani? Kell-e egyáltalán? Helyezzük magunkat a másik ember bőrébe. Ha valaki rólunk mond valamit, ami nem igaz, vagy ami sértő, vagy ami zavaró. Ha ítéleznek felettünk, hogy hogy nézünk ki, milyen a megjelenésünk, a beszédünk, a családunk, és lehet folytatni a sort. Ha kibeszélnék és ízekre szednek. Milyen ez az érzés? Sokszor még védekezni sincs elég erőnk, vagy nem is vagyunk jelen, hogy megvédjük magunkat. Hogyan érezzük magunkat egy ilyen helyzetben?

A mai ige az ítéletmondásról szól. Kétfajta ítéletmondás van az embereknél. Az egyik az, amikor a másikat megszólják, lekicsinylik, hibáit az előtérbe helyezik. Rosszat akarok ezzel a másiknak, bántani akarom, szeretném megalázni mások előtt. A másik a törvény ítéletmondása, amikor egy bíró egy peres ügyben ítélt valamilyen módon, valaki javára vagy valaki ellen. Kimondja a döntő szót, amit el kell fogadnia minden félnek.

A kérdés az, hogy miért van ítéletmondás a földön? Miért kell ez megtörténni? Akár az, hogy én ítéletmondással megbántok valakit, akár az, hogy a törvény kell ítéletet mondjon felettem? Egyfelől a bűn miatt. Az ember megromlott, és ezért sokszor rosszat tud tenni szavaival is. Másfelől pedig azért, hogy a bűnt visszaszorítsa az elretentő ítélet. Ne tedd meg azt, ami rossz, mert rád is ez vár. A mai ige első része azonban azt magyarázza, amikor én, mint ember a másik emberre mondom ítéletet.

A másik kérdés pedig az, hogy én, mint ember hogyan mondom sokszor ítéletet. Mint már láttuk, sokszor bántóan, a másik ember számára megalázóan. Kiszínezzük azt, ami rossz, vagy szerintünk rossz. Felnagyítjuk. Sokszor hozzátesszük azt is, amit csak gondolunk. Projektáljuk érzéseinket a másikra. Most azonban gondoljunk arra, amit Jézus mond: miért nézzük a szálkát a másik szemében és gerendát nem vesszük észre a miénkben. (Mt 7,3 skk.) Előbb magunk felett kellene ítélezzünk, magunkat kellene meg-

tisztítsuk a bűntől Krisztus segítségével, és utána segítsünk a másoknak is ebben a folyamatban.

Harmadik kérdés az lehet, hogy ki fölött mond ítéletet az ember? Legegyszerűbb afölött ítélezni, aki más. Aki nem tetszik, nem olyan, mint én vagy mint mi, aki valamit elkövetett, aki ezzel kirekeszthető vagy megbélyegzett lehet. Valósággal poklossá tehetjük őt, akit mindenki kirekeszt egy közösségből. Farizeusi magatartás ez. Milyen jó, hogy nem vagyok olyan bűnös, mint a másik. (Lk 18,10 skk.)

Végül ott lehet egy utolsó kérdés. Miért jó ez az embernek, ha ezt teszi? Egyáltalán jó-e ez? Hasznunkra válik-e? Valamit sikerül-e elérni ezzel? Legfeljebb haragot a másik ember részéről. Mit érezhet a másik? Ha belegondolunk, hogy valaki velünk is ezt teheti, vagy ha már átéltünk ilyent, akkor tudjuk, mit jelent mindez.

Onnan kell kiindulnunk, hogy az emberi ítékezés nem fedheti le a valóságot, tévedhet. Ezért kell kerülni. Erről beszél az apostol is itt. Mi van az igében?

Az ige előzményei, hogy az apostol feddi a korinthusiak pártoskodását. Ez biztos nem nyerte el mindenki tetszését, sőt, nemtetszést válthatott ki. Ezért Pál ellen szóltak, ítéleztek felette. Ő azonban nem saját akarátát közvetítette és közvetíti a gyülekezetek felé, hanem Istenét, akinek ő csak szolgája. Egy olyan rabszolga képét jeleníti meg, aki a hajóban evez, de más irányítja a hajót, nem ő szabja meg az irányt, ő csak arra törekszik, hogy a hajó eljusson a célba, vagy egy olyan szolga, akire mindent rábíz a ház ura, hogy vigyázzon arra, ami az ő gazdájának kincse, értéke, vagyona. Isten szolgájaként Pál apostol csak azt teheti és csak azt teszi, amit az ő Ura parancsol neki. Nem emberekhez szabja az életét és tanítását, hanem Istenhez. Még saját maga és munkája felett sem tud ítélezni, hogy az jó vagy rossz. Nem adatott meg neki ez. De nem is igényli. Visszatérve arra a képre, amit az apostol használ: az evezős szolga nem mondhatja, hogy jó helyre evez vagy sem. Csak teszi a dolgát ott a hajó gyomrában. Az, hogy merre mennek, az a kormányos dolga, aki jobban tudja, hogy hova kell vezetni a hajót. Ő tudja az úti célt.

Ami még kiderül az igéből az, hogy az apostolt nem zavarja, hogy ítéletet mondanak róla. Mert tudja, hogy az nem ér semmit. Az igazi ítéletet Isten hozza meg. Miért? Erről szól az ige második része. Az isteni ítélet tévedhetetlenségéről.

Az ember tévedhet, Isten pedig tévedhetetlen. Mi nem ismerjük a lélek mélységeit, a felszín mögötti dolgokat. Egy példával lehet ezt a leginkább szemléltetni. Van egy tó. Mit látunk, ha elmegyünk a partjára? Hogy milyen nagy a felülete, milyen a partjának körvonala, mi van a partján, milyen a vize, hullámoz-e vagy sima a felszíne, kavicsos vagy iszapos a part közelében levő rész. Ha beleúszik az ember, akkor is csak a tó felszínéhez közel levő dolgokat látja. Érti a víz hőmérsékletét. De nem tudja, mi van az alján. Nem látja, hogy milyen élőlények élnek a tó fenekén, milyen annak a domborzata. Le kell merülni oda. Speciális felszerelés kell hozzá.

Ki tud a lélek mélységeibe lemerülni? Próbálják sokszor sokan megfejteni az emberi lélek mélységét és magasságát. De mindez olyan, mint amikor a sötétben tapogatózik az ember, nem tudja, hogy a következő lépésnél mi vár rá, egyenes út, szakadék vagy fal. Isten azonban belelát a lélek mélységeibe. Neki van joga ítélezni felettünk. Miért? Mert ismeri a „sötétség titkait és a szívek tanácsait” Ismeri azt, amit mi, emberek nem ismerünk. Valamikor felszínre hozza. És elmondja, hogy mi volt a jó és mi a rossz. Ezt ő megteheti, és meg is teszi. Már most vizsgálja, hogy mi van ott elrejtve a világ szeme elől. Mi az, ami érték, igazgyöngy, amit sokszor a világ nem vesz észre? Vagy ami rossz, és amit ki akar onnan venni?

Mikor történik meg az ítéletmondás? Sokszor szoktuk hangoztatni, ha valakit, akit nem kedvelünk, valami rossz ér, hogy Isten megbüntette. De tényleg így van? Már most

ítél Isten? Már most megbüntet vagy már most felment? Ha történetesen olyan személy-lyel történik valami baj, aki kedves számunkra, akkor azt mondjuk, hogy Isten próbára tette. Nem ítélkezünk-e mi ilyenkor? Nem vesszük-e át az ő szerepét? Egyiknek próba, másnak ítélet? Az ítéletmondás akkor fog bekövetkezni, amikor Ő eljön. Az apostoli hitvallásban is azt olvassuk és mondjuk alkalomról alkalomra, hogy visszajön ítélni élőket és holtakat.

Mit jelent ez? Napvilágra hozza azt, ami titok volt, ami a szív és lélek rejtett mély-ségében volt, amihez emberek nem férhettek hozzá. Ami csak az enyém és az övé. Az én fájdalmam vagy örömöm, amiről csak ő tudhat és csak ő tud.

Milyen tehát Isten visszajövelete? Ítélethozó. Erre fel kell készülnie mindenkinek. De az ítélet nem mindig elmarasztaló, lehet felmentő is. Dicséret is. Mint amikor a gaz- da megdicséri a szolgáját: „jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe” (Mt 25,21).

A végső kérdés az, hogy lehet és szabad-e ítéletet mondani nekünk? Az igéből azt a választ kapjuk, hogy nem. Ezt hagyjuk az Úrra, aki majd amikor elérkezettnek látja az időt, amikor visszatér angyalaitól kísérve, megteszi ezt mindenkivel. Ámen.

Temetési igehirdetés

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

„...kövessétek hitüket!”

Alapige: Zsidókhöz 13,7–8

Eljött az elválás pillanata. Elválnak az élők a holtaktól. De ki itt a halott és ki az élő? Jézus szerint, aki hisz Benne, ha meghal is, él az. Lelkipásztor testvérünk, János bará- tunk az Úrnál élők seregét gyarapítja, miközben a testben még itt levők sorában üres lett a helye. Mi történt közben? Visszatért ahhoz, akitől a testi életet jó 60 évvel ezelőtt kap- ta. Lecsukta végleg testi szemét, de előtte a mi szemünket nyitogatta. Az Örökkévalókra nyitogatta szemünket, mert évtizedekkel ezelőtt az Élet Ura megnyitotta az ő lelki sze- meit. Amióta Jézusban felismerte örök élete forrását, abból itatott minket is. Él ő az Úrnál, mert mostani testi halála előtt már jóval korábban meghalt a bűn és e világ szá- mára, hogy éljen Annak, Aki érette is meghalt a kereszten és érette is feltámadt har- madnapra.

Ezért tudta János testvérünk, hogy rövidre szabott földi élete is teljessé lehet meny- nyei Urában, Jézusban, akit szeretett és teljes odaszánással szolgált. Valaki azt mondta: Ha az élet egy rövid utazás, meg kell próbálnunk első osztályon megtenni azt. Amióta fiatal lelkészként Jézusban felismerte élete Megváltóját, erre igyekezett: első osztályon megtenni rövid, de mégis teljes életútját.

1976-ban kezdődött lelkészi szolgálata Magyarpalatkán, 1980-tól folytatódott Vaj- dakamaráson, majd 1990-től bő 20 éven át itt, Kalotaszentkirályon. Akkor mintegy ha- zajött, beköltözve a parókiára, magyarul az átmeneti hajlékba, ahonnan néhány nappal ezelőtt költöztek át az új földi otthonukba, hogy máris továbbköltözve e romlandó test- ből, végleg Hazaérkezzen.

Pilinszky szerint: *A tengerbe vissza-visszatérő vizek „belehalnak” a tengerbe. Valójában azonban nem szűnnek meg – csupán hazatalálnak.* Ezt hitte és hirdette nektek, számára oly kedves népének a ti lelki előljárótok, oly sok temetésen, annyi vigasztalásra szoruló ember otthonában. Tudta és hitte, nem kérdés, van-e élet a halál után, hanem az a sorsdöntő kérdés: van-e élet a halál előtt?

Erre kérdezett rá sokszor köztetek is őszinte nyíltsággal: mielőtt eljön számodra a halál, megérkezik-e hozzád a nagybetűs Élet, a feltámadott Jézus? Hirdette és hitelesen elékte élte a bibliai tanítást: akié a Fiú, azé az élet, akiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban (1Jn 5,12).

Mintegy az ő ajkán felhangzó kérdést felerősítve kérdezem én is tőled, kedves fájó szívű testvérem: van-e örök életed a Jézus Krisztusban? Hogyan állsz most e koporsó mellett? Hogyan fogsz ezután megállni szeretteid koporsója mellett? Te magad hogyan fogsz készülni elköltözésedre?

Emlékeztet az Ige a ti lelki előljárótokra. Ő pedig mintha felemelné mutató ujját előttünk, s megtört testében, elhaló hangján is azt mondaná mindnyájunknak: „Emlékezzetek, figyeljetek a legelső helyen elől járó Uratokra, a nektek örök életet szerző Krisztusra, s Őt kövessétek!” Ezt hagyja most nektek örökül egykori pásztorotok. Még e ravatal mellett is megtörténhet a találkozás nagy csodája egy halálba menő ember és az Élet Ura között. Mert ha még nem ismered a Megváltó Jézust, még halálba menő ember vagy, kedves gyászoló testvérem.

Jézusban azért öltött testet Isten mentő szeretete, hogy neked is lehessen találkoznod Vele. Igen, már itt, ebben a gyorsan lepergő földi életben. Pilinszky szerint *Krisztus halandóságunkban adhatott nekünk egyedül halhatatlan találkozózt.* Ezért lett testté Jézusban az Ige, Isten újjáteremtő szava. Ezt zúgta bele Isten áldott életű eszköze e gyülekezet szívébe 20 éven át. Ezt akarta még jobban felerősíteni az évekkel ezelőtt szervezett evangelizációs héten, hogy megtérésre, Krisztusban nyerhető új életre buzdítson ezáltal is. Bátran vállalta az ennek nyomán felső egyházi körökből támasztott vihart. De nem hátrált meg, hanem a hitükben megújult lelki csecsemők mellé állt atyai gondoskodással, erejét sem kímélő kitartással, estéről-estére hirdetve nektek házanként is Isten beszédét. Mennyire vettétek komolyan ezt az odaadását? Ha egykori lelkipásztorodnak oly fontos volt lelked ügye, neked fontos volt-e? Mi gátolt abban, hogy egészen oda- szánd Krisztusnak az életedet?

Én tudom, pásztorotok halálában is akkor lenne boldog, ha a mennyből látná az ezután megtérők sokaságát. Mindazok életének megújulását, akiknek szólt a Isten beszédét, nemcsak a szószéken, hanem a hétköznapiakban is hitelesen megélt keresztyénségén át. Drága testvérünk és barátunk tudta, hirdette is nektek, hogy csak a Krisztusban újjászületett lelkekkel örvendezhet majd együtt az Úr színe előtt.

Itt mindig mosolygó arccal láttátok őt örvendezni megváltó Urának. Akarsz-e vele együtt a te Megváltódban odaát ünnepelni? Akkor most, a te lelkipásztorod porsátora mellett tedd meg a határozott lépést lélekben az élő Jézus felé, s kérd Tőle, hogy most tegyen téged az Ő jegyesévé. Amit elmulasztottál eddig, azt ne halogasd tovább!

Pásztorotok tudta, kinek hitt. Személyes lelki találkozás nyomán ismerte Megváltó Urát, akit hűségesen követett. Ezért volt még betegségének elhordozásában is olyan példás előljáró, akitől azért nem vette el Isten a tövist, hogy az Ő kegyelme annál vonzóbban ragyogjon fel előttetek is. Nemcsak élni tudott Krisztussal, hanem Hozzá méltó módon meghalni is. Ezt is Jézustól tanulta. Eminescu mondta egyszer: *Nem gondoltam, hogy egyszer megtanulok meghalni!* Keresztyén méltósággal meghalni – ezt is csak Jézus iskolájában lehet megtanulni.

Novalis hasonlata azt mondja, hogy az emberi élet kunyhóhoz hasonló, melynek falán azonban ajtó van, hogy katedrálisba vezessen át. Drága testvérünk már átlépte ezt az ajtót. Az angyalok és üdvözült lelkek társaságában a mennyei katedrálisban szemtől-szembe dicséri Völegényét, akinek nagyságáról, megtartó hatalmáról annyit szólt köztek.

Ő tudta, hogy a betegség által felemészített földi porsátrának levétele a szenvedés végét jelenti, de valami másnak a kezdetét is. Igen, a hívő ember számára a meghalás csak a mulandóság végét jelenti. De a Jézusban megtalált élet megy tovább, sőt ott teljesedik ki a maga dicsőségében. A meghalás a hitnek a végét is jelenti, hiszen minden, amit hitt, azt már látja. A hit számára már teljes látássá lett. A reménysége is véget ért, mert minden reménysége már beteljesült.

Megmarad hát a szeretet, amit Krisztusban megismert, s nektek folyamatosan szétosztott. Adta-adta hön szeretett feleségének több mint 36 évi házasságon át, adta 3 gyermekének, drága unokáinak, de folyamatosan osztogatta lelki nagy családjának, mindnyájunknak. Jézus derűjének hordozója volt köztünk. Ezért mondom drága családjának, az általa pásztortolt gyülekezetek tagjainak, barátainak, jó szomszédainak, évfolyamtársainak Pál apostol szavaival: „Ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reménységük!” (1Thessz 4,13) Ő már megérkezett oda, ahova mi még csak útban vagyunk. Célba ért. Most koronázza őt az Úr hitének győzelmi koszorújával. Ha odaát koronázási ünnepség van, méltó lenne-e hozzá és hozzánk, hogy itt most kétségbeesetten jajveszékeljünk?

Nem! Mert mi itt a hálaadás ünnepén vagyunk. Az átlépés oda nemcsak a földi sajnálkozás, hanem a keresztyén hála és öröm jegyében is történik. Mi tudjuk, hogy drága testvérünk rég megbékélt a halállal. Már akkor elszámolt életével Istennek, amikor átessett a súlyos műtéten. Orvosi vélemény szerint már rég el kellett volna mennie. De betegyánál még a halál is meghátrált sokszor. Isten adott még drága együtt töltött időt szeretteinek, nekünk, barátainak, lelki testvéreinek. Betegsége idején lett igazán a sok együtt érző látogatás, megbékélő találkozás helyszínévé a szobája. Sok együtt mondott ima hangzott el betegyánál, és áldott mennybe-látásban volt gyakran részünk, még ha olykor könnyezve is.

Régen megbékélt szeretett mennyei Urával, ezért az arcán betegsége idején sem volt nyoma a halál előtti rémületnek. Ez nem fanatizmus volt, sem az ókori rómaiak közönyös halálmegvetése, hanem az Élet Urával való teljes megbékélés.

Hitte, vallotta és évtizedeken át hirdette a feltámadott Krisztust. Temetéseken, virasztóban húsvéti örömhírként szólt nektek a feltámadás örömhírét. Pál apostollal zúgta bele szívetekbe: Ha Krisztus nem támadott volna fel, akkor hiábavaló lenne a mi prédikálásunk, de akkor hiábavaló a ti hitetek is, még bűneitekben vagytok. Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, mint az elhunytak zsengeje. Ezért hogyan mondhatják közületek némelyek, hogy nincs halottak feltámadása?

Ezért kérdezi Pascal, a 17. század neves matematikusa és mélyen hívő írója: *Mi nehezebb? Megszületni vagy feltámadni? Az, hogy ami sohasem volt, az legyen? Vagy, hogy továbbra is legyen, aki egyszer már volt? Nehezebb-e vajon életre születni, mint az életre visszatérni? A megszokás miatt az egyiket könnyűnek, a megszokás hiánya miatt a másikat lehetetlennek tartjuk.*

„Figyeljetek életük végére és kövessétek hitüket!” – halljuk alapigénk felszólítását. Alapos, pontos megfigyelését, valamilyen fontos esemény megszemlélését jelenti ez. Figyeltétek, mit tudott egy mulandó ember életében kimunkálni Isten Lelke? Észleltétek törekeny testi létében a hitelesen jelen lévő Isten Lelkének kisugárzását? Mi volt ez, ha nem annak a Jézusnak a jelenléte, akiről azt mondja alapigénk: Ő tegnap, ma és örökké

ugyanaz. Ugyanaz a feltámadott Úr járt-kelt benne közöttünk, aki évtizedekkel ezelőtt személyesen megragadta őt ellenállhatatlan szerelmével. Aki megajándékozta őt teljes bizalmával, bűnei bocsánatával és az örök élettel. Akinek szolgálatában oly jól érezte magát, s akinek szeretetét oly közel tudta vinni fiatalokhoz és idősekhez, egészségesekhez, betegekhez és gyászolókhöz egyaránt.

Ő most csak előttünk ment. Nehezünkre esik elengedni, s mintha utánakérdeznénk még: hová mégy, testvér? Hová mégy hűségben helytálló férj, szeretett édesapa, kedves nagyapa, melegszívű pásztor, igazi jó barát? Haza, haza – szól vissza mentében, s már odaátról: hazaérkeztem, oda, ahol már semmi nem fáj, ahol földi hitvesem helyett a mennyei jegyesem ölel át, ahol földi testvéreim helyett a már üdvözült testvérekkel együtt gyönyörködünk a Megváltó megdicsőült arcában.

Ezért mondja Isten Ézsaiás prófétán át: „Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet! Szóljatok Jeruzsálem szívéhez és hirdessétek neki, hogy vége van nyomorúságának.” (40,1) Kecskeméthy István fordításában ez így hangzik: „letelt hadi szolgálata”. Melyik katona búsul, amikor le kell szerelnie, s hazamehet? A lelkekért, népéért, a családjáért, a közügyekben, sokszor az értetlenkedők közepette is harcoló katonája Krisztusnak leszerelt. Hazament. Ne búsuljatok, itt maradt kedvesei, mert odahaza volt, Aki várja.

A tegnapi, ma és örökkévaló Krisztusnak, a világ világosságának a hordozója volt közöttünk. A régiek azt mondták egy csillagról: Az égen függ, de a földnek szolgál. Ilyen volt János barátom közöttünk. Mint egy gyertyaszál. Jézus gyújtotta meg egykor, s most eloltotta ezt a lángot. De előbb továbbadta nektek. Járjatok ezután is Jézus fényében! Kövessétek azt, Akinek ő hitt, s Akit élete lángjának utolsó lobbanásáig köztek szolgált! Mert: *Nem él, amíg nem ég a gyertyaszál. / Az ő élete a fénylő halál. / Lángja a saját testébe harap / Mert elégnek, kik világítanak.* (Horváth Imre).

Most, miután hálát adtunk mennyei Gazdánknak földi szolgájáért, az ő szeretetéért és hűségéért, a sok lelki gyümölcserért, hadd kérjük magunkra vonatkozóan a költővel együtt: *Adj, Uram, bölcs halált, / mint aki rátalált léte értelmére. // S könnyedén felsőhajt / feledve gondot, bajt: / indulhatunk. Végre!*” (Csuka Zoltán). Ámen.

(Elhangzott Mihály János kalotaszentkirályi lelkész temetésén 2011. március 6-án.)

ANNO 1657. 31. JULII TATÁRORSZÁGI CHÁM
RABSÁGÁBAN ESETT ÉS CHRIM ORSZÁGBÉLI
LAKÓHELYEN, BAKCESSZARAI VÁROSA FELETT KŐSZIKLA TETEJÉN
ÉPÍTETETT SIDÓ VÁROSBAN SZÖRNYŰ FOGSÁGRA
VITETETT RABOKNAK BUZGÓ IMÁDSÁGOK

Oh hozzájárulhatatlan dicsőségben lakozó Mennyei Felség, örökkévaló és mindenható Istenség kinek teremtési és azoknak igazgatási csudálatosak, bölcsessége s tanácsi meggondolhatatlanok, titkos végére mehetetlenek; ki természeti tulajdonságod szerint igen igaz, de egyszersmind irgalmas Isten vagy; ki noha késedelmes, de rettenetes vagy a' büntetésben, kegyes pedig és irgalmas a' megengedésben:

Imé mi, bűneinknek terhe alól a' nyomorúságoknak és gyalázatoknak fertőjében nemcsak esett s elmerült, sőt öröktől abban felkelhetetlenül fetregő szegény teremtett állati Felségednek kiáltunk Tehozzád, szíveinknek nagy szomorúságával és orcánknak pirulásával emlékeztvén a' Te mivélünk örök rendelésed szerint születésünk idejétől fogva közlött lelki és testi bőséges áldásidról: vallást tévén pedig a' mi azokért való nagy háládatlanságinkról és szent parancsolatid ellen való mindenféle utálatos bűneinkben bémerültségünkről, melyekkel Tégedet, édes Atyánkat és Istenünket, jaj, mely sokképpen megbántottunk, az haragra és bosszúállásra mindenképpen ingerlettünk, mindaddig, míglen a' mi bűneinknek poharát kifolyásáig töltvén, azokból való megtérésinknek és poenitentiarításunknak pedig csak árnyékozó jelét is nem mutatván, a' Te dicsőséged nem szenvedheti, hogy szent szemeid azokat tovább büntetés nélkül ereszhethék.

Ezek miatt Uram, a' Te rettenetes búsulásodban megvonszod kegyelmedet mitőlünk, szabad indulatunkra bocsátottál, hogy magunk keressük magunknak veszedelmünkre való utainkat; azonban pedig megfosztál erőnktől s minden emberi segedelmektől, kikben felfuvalkodván bizakodunk vala; sőt minden alkalmatosságokat ellenünk támasztál, mindaddig, míglen a' Te titkos tanácsidban elrendelt büntetésre juttatván, világ csudájával, sokaknak csúfjával, ellenségeinknek örömmel, egyéb nemzeteknek pedig példájával ez utálatos pogány nemzeteknek kezekben szörnyű rabságra juttatál és adál.

Jaj, jaj, jaj minékünk mert vétkeztünk, mert háládatlanul és istentelenül cselekedtünk, Uram, a' Te szemeid előtt. Igaz vagy, Uram, Te, igazságosok a' Te ítéletid azt kívánta a' Te igaz bíróságod. Tiéd légyen Uram, a dicsőség és tisztesség, miénk az orcapirulás és igen méltán érdemlett büntetés alatt való szenyvedés.

Dicsőség adassék Uram Tenéked ezért is, hogy a' Te rettenetes búsulásod között is megemlékeztvén irgalmasságodról megmértékletted a' büntetést, mert mi ennél sokkal is nagyobbakat, sőt a' gyalázatos és véghetetlen kárhozatot érdemeljük vala, ha a' mi bűneink szerint cselekszel vala véltünk.

Úgy vagyon, felséges és igaz Isten, mi vagyunk, akik vétkeztünk; de vallyon Judással együtt kétségben essünk-é? Vallyon Cainnal bujdossunk-é a' Te szemeid előtt? Nem cselekszük Uram semmiképpen; mert vagy jók, vagy gonoszok, de ugyan a' Te kezeid munkáinak sárai vagyunk. Ha meg akarsz ölni, az halálban is Tebenned bízunk; ha azt mondod, nem kellünk, mégis a' Te szent akaratom alá bocsátkozunk, mert tudjuk azt, hogy még a' Te szent szolgálidnak is nem adtál volt változhatatlan erősséget, sőt még az angyalokban is találtál bünt és még a' csillagok is nem tiszták a Te szemeid előtt, mennivel inkább az halandó ember, ki olyan, mint a' fereg. Nem olyan vagy Te, oh mi Istenünk, mint az ember: nem haragszol örökké és nem pörlődöl vég nélkül mivélünk, kinek mi semmiképpen meg nem felelhetünk. Ha szinte igazak volnánk is, de ha mondanók, a' mi szívünknek vallása kárhozatna; ha tökéletességinket állatnók, úgy is a' magunk szíveink bűnössé tennének.

De mivel a' Te biztató szavaid ezek: Híj segítségül engemet a' te megszorulásodnak idején, én meghallgatlak tégedet, te pedig dicsőítesz engemet: Tenéked annakokáért

magunk megalázásával, töredelmes szívvel-lélekkel esedezünk, hogy amiképpen igaz ítéletet elkezdetted rajtunk a' megbüntetésben, úgy a' Te irgalmasságodnak is fényes napját viraszd fel mirajtunk a' megszabadításban.

Te vagy Uram, ki minden igazságodból a' bűnösök ellen harmad és negyedigiglen fenyegetőzöl: ellenben irgalmasságot ezer íziglen ígéred a' Tebened bízóknak, és kinek irgalmassági mindenben munkádat feljül haladják.

Te vagy, ki azt mondottad: élek én Isten, és nem akarom a' bűnösöknek veszedelmeket, hanem hogy megtérjenek és éljenek; sőt azt fogadtad, hogy valamely órában megtérend és felkiált Tehozzád a' bűnös ember, meghallgatod és az ő bűneiről soha meg nem emlékezel.

És Te vagy, ki a' Te szent Fiadat nem bocsátottad az igazakért, hanem az eltévelyedett juhokért. Uram, az édig vagyon a' Te irgalmasságod, és a' Te igazmondásod a' felhőket éri.

Ugyanis Uram, a' mi bűneink a' Te irgalmasságodnak és ígéretednek igaz voltát meghibáséthatják-é? vallyon, s a' Te természetednek tulajdonságát, az irgalmasságot megváltoztathatják-é? vallyon, s Szent Fiadnak kinszenvedésének érdemét semmissé tehetik-é? lehetetlenek mindezek. Azért lehetetlen ez is, hogy meg ne kegyelmeznél minékünk, Tehozzád folyamodott szegény bűnös teremtett állatidnak. Könyörülj, könyörülj annakokáért mirajtunk, és a' mi bűneinket szent Fiadnak drágalátos vérenek erejével és érdemével elmosogatván, eléged meg azokért való büntetéseket is.

Tenéked Uram, sokezer módjaid vadnak a' Te akarotodnak végbenvitelére; sőt mind hatalmas erődben áll, csak a' Te szent akarotodban. Te bírsz minden nemzeteknek, nemzetségeknek szívekkel.

Ha kedves, Uram, annakokáért a' Te szemeid előtt, és ha idvességes a' mi lelkeinknek, ne késsél elhozni a' mi megszabadulásunknak vigasztaló napját, megbocsátván bűneinket, eléged meg azokért való kemény büntetésinket: törd el a' vesszőket, melyekkel megsújtottál: fordítsd már a' Te ítéletet azokra a' pogány nemzetekre, kik a' Te isméreret kívül vadnak: kik nem a' Te bosszúdat, hanem az ő istentelen indulatjoknak végét nézik a' Te népeidnek sanyargatásokban.

Mutasd meg, Uram, irgalmasságot a' Tebened bízókhoz, hatalmasságotod pedig azoknak ellenkezőihez; hogy azt látván minden népek, nemzetek Tehozzád megtérjenek és Tenéked tulajdonítsanak minden dicsőséget. Minket is pedig fordíts és vigy vissza édes hazánkban, nemzetünk köziben. Engedd boldog állapotban találunk minden kedvesinket, hogy kegyelmet nyervén szegény bűnös fejünknek és lelkünknek a' Te gyülekezetedben mindazokkal, kik a' mi megszabadulásunkat óhajtják, Tenéked örvendő hálákat adhassunk: szabad kézzel, lábbal, csendes elmével, szívvel s lélekkel életünket szent akarotod szerint rendelhessük, és amaz jövőendő életet is követhessük, holott a' szent angyalokkal és minden idvezültekkel Tégedet vég nélkül magasztalhassunk és dicsérhessünk. Míglen pedig elhozod a' Te titkos ítéletedben elrejtett mi megszabadulásunknak kívánt idejét, örvendeztesd meg szíveinket jó híreknek hallásával: készíts el pedig bennünket, adj erősséget és szent lelket arra is, hogy minden mireánk most elrendelt látogatásodat békességes türéssel és hálaadással vehessük és szenvedhessük, kegyelmed felől való csalhatatlan reménség alatt.

Ajánlván szent kezeidben szegény bűnös lelkeinket, testeinket, nyomorult sorsunkat, édes hazánkat, nemzetünket, abban letelepített anyaszentegyházadat, minden kedvesinket és javainkat, most és életünknek minden napjaiban a' Te szent lelked és szent angyalid legyenek mivélünk, hogy az ördög és az ellenség azokon s rajtunk hatalmat ne vehessen. Ámen.

Nagyobb részre Szent Dávid és Jób szavai közül kiszedegetett és fellyül megírt raboknak állapotjokra alkalmaztatott azoknak rab atyjokfia KEMÉNY JÁNOS által.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Kemény János imádsága

(Részlet)

Tenéked Uram, sokezer módjaid vadnak a' Te akaratodnak végbenvitelére; sőt mind hatalmas erődben áll, csak a' Te szent akaratodban. Te bírsz minden nemzeteknek, nemzetségeknek szívekkel.

Ha kedves, Uram, annakokáért a' Te szemeid előtt, és ha idvesség a' mi lelkeinknek, ne késsél elhozni a' mi megszabadulásunknak vigasztaló napját, megbocsátván bűneinket, elégeld meg azokért való kemény büntetésinket: törd el a' vesszőket, melyekkel megsújtottál: fordítsd már a' Te ítéletedet azokra a' pogány nemzetekre, kik a' Te ismereted kívül vadnak: kik nem a' Te bosszúdat, hanem az ő istentelen indulatjoknak végét nézik a' Te népeidnek sanyargatásokban.

Mutasd meg, Uram, irgalmasságodat a Tebenned bízókhoz, hatalmasságodat pedig azoknak ellenkezőihez; hogy azt látván minden népek, nemzetek Tehozzád megtérjenek és Tenéked tulajdonítsanak minden dicsőséget. Minket is pedig fordíts és vigy vissza édes hazánkban, nemzetünk köziben. Engedd boldog állapotban találnunk minden kedvesinket, hogy kegyelmet nyervén szegény bűnös fejünknek és lelkünknek a' Te gyülekezetekben mindazokkal, kik a' mi megszabadulásunkat óhajtják, Tenéked örvendező hálákat adhasunk: szabad kézzel, lábbal, csendes elmével, szívvel s lélekkel életünket szent akaratod szerint rendelhessük, és amaz jövő életet is követhessük, holott a' szent angyalokkal és minden idvezültekkel Tégedet vég nélkül magasztalhassunk és dicsérhessünk. Míglen pedig elhozod a' Te titkos ítéletedben elrejtett mi megszabadulásunknak kívánt idejét, örvendeztesd meg szíveinket jó híreknek hallásával: készíts el pedig bennünket, adj erősséget és szent lelket arra is, hogy minden mireánk most elrendelt látogatásodat békességes türéssel és hálaadással vehessük és szenvedhessük, kegyelmed felől való csalhatatlan reménség alatt.